

DATGANIAD CYFRIFON

2019-20

CYNNWYS

Tudalen

Cyngor Sir y Fflint:

Adroddiad Naratif

1 – 10

Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon

11

Dadansoddiad Gwariant a Chyllido

12

Datganiadau Ariannol Craidd:

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2020

13

Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2020

14

Y Fantolen ar 31 Mawrth 2020

15 – 16

Datganiad Llif Arian ar gyfer y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2020

17

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol Craidd:

1. Nodyn I'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido 18 – 19
2. Incwm a Gwariant Segmentol 20
3. Incwm a Gwariant Wedi'u Dadansoddi yn Ol Natur 20
4. Gwariant Gweithredol Arall 21
5. Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi 21
6. Trethiant Lleol ac Incwm Grant Amhenodol 21 – 22
7. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau 23 – 24
8. Eiddo, Peiriannau ac Offer 24 – 27
9. Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol 28 – 29
10. Asedau i'w Gwerthu 30 – 31
11. Buddsoddiadau Hirdymor 31
12. Dyledwyr Hirdymor 31
13. Dyledwyr Byrdymor 32
14. Buddsoddiadau Byrdymor 32
15. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod 33
16. Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis 33
17. Credydwyr 33
18. Incwm Grant 34 – 35
19. Darpariaethau 35 – 36
20. Benthycia Hirdymor 36
21. Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio 36 – 38
22. Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio 39 – 42
23. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredol 42
24. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi 42
25. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu 42
26. Taliadau Swyddogion (gan gynnwys Pecynnau Ymadael) 43 – 44
27. Lwfansau Aelodau 45
28. Partïon Cysylltiedig 45 – 48
29. Ffioedd Archwilio 48
30. Deddf Gwasanaethau Iechyd Cenedlaethol (Cymru) 2006 48
31. Gwasanaethau Asiantaeth 49
32. Cronfeydd eraill a Weinyddir Gan Yr Awdurdod 49

33. Dyled Ddigwyddiadol	50
34. Ased Digwyddiadol	50
35. Dyfarniadau Beirniadol a Rhagdybiaethau	51 – 53
36. Darpariaeth ar gyfer Ad-dalu Benthyciadau Allanol	53
37. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf	53
38. Ymrwymadau Cyfalaf yn y Dyfodol	54
39. Prydlesu	54 – 56
40. Safonau Cyfrifo Sydd Wedi'u Cyflwyno Ond Heb Eu Mabwysiadu Eto	56 – 57
41. Offerynnau Ariannol	57 - 62
42. Pensiynau	62 – 69
43. Cyllidebau cyfun ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol	70

Datganiadau Ariannol Atodol:

Cyfrif Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y Flwyddyn yn Diwedd 31 Mawrth 2020	71
Symudiadau Datganiad y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diwedd 31 Mawrth 2020	71
Nodiadau ar y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diwedd 31 Mawrth 2020	72 – 74

Polisiau Cyfrifo

75 - 90

Cyfrifon Grŵp:

Datganiadau ariannol un endid Cyngor Sir y Fflint ynghyd â'i is-gwmnïau	91 – 98
---	---------

Cyngor Sir y Fflint:

99 – 101

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Cyngor Sir y Fflint

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

102 – 134

ADRODDIAD NARATIF

CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad naratif hwn yn rhoi crynodeb o Ddatganiad Cyfrifon Cyngor Sir y Fflint ar gyfer 2019/20 ac yn rhoi manylion incwm a gwariant ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer y flwyddyn ariannol o 1 Ebrill 2019 hyd at 31 Mawrth 2020 a gwerth asedau a rhwymedigaethau'r Cyngor ar 31 Mawrth 2020. Roedd y Cyfrifon Grŵp yn cynnwys Datganiadau Ariannol y Cyngor gyda rhai'r is-gwmnïau y mae'n berchen arnynt yn llwyr, sef North East Wales Homes Ltd (NEW Homes), Arlwyo a Glanhau Newydd Cyf a Theatr Clwyd Productions Ltd.

Paratowyd y Cyfrifon yn ystod y sefyllfa o argyfwng cenedlaethol yn deillio o bandemig byd-eang COVID-19 a chyfeirir at unrhyw effeithiau y gwyddom amdanynt yn sgil hyn lle bo angen o fewn y ddogfen. Lle bo angen, paratowyd y Cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol 2019/20 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Fel bob amser, mae cynhyrchu'r set gynhwysfawr a chymhleth hon o gyfrifon wedi golygu ymdrech enfawr gan lawer o bobl ar draws y cyngor, o fewn cyllid ac o fewn meysydd portffolio gwasanaeth. Serch yr heriau sy'n deillio o'r pandemig byd-eang, mae'r Cyngor wedi paratoi a chyflwyno'r Cyfrifon i Archwilwyr Allanol y Cyngor erbyn y dyddiad cau deddfwriaethol, sef 15 Mehefin 2020.

Gosododd y Cyngor y gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20 yng nghyd-destun gostyngiad parhaus mewn cyllid sector cyhoeddus yn deillio o'r galw am ei wasanaethau. Er wynebu heriau sylweddol, llwyddodd y Cyngor i gyflawni 90% o'i arbedion effeithlonrwydd yn y gyllideb a llwyddodd i gyfyngu gwariant i £439 mil yn llai na'r gyllideb a gymeradwywyd, yn sgil cyfuniad o arbedion un tro a rheoli arian da a oedd yn cynnwys adolygiad canol blwyddyn penodol ar wariant dianghenraid.

Mae'r sefyllfa refeniw derfynol, a eglurir isod, yn bwysig i drigolion a thalwyr rhent, gan ei fod ond yn cofnodi'r gwariant hynny y mae statud yn caniatáu ei newid yn erbyn cyllideb flynyddol y Cyngor a symiau a gesglir o dreth y cyngor a rhenti. Mae'r sefyllfa refeniw derfynol yn wahanol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) gan fod y CIES yn cynnwys newidiadau ar gyfer eitemau fel dibrisiant, amhariad, grantiau cyfalaf a thaliadau pensiwn sy'n addasiadau cyfrifo heb eu cynnwys yn y canlyniad.

Yn ogystal â chwedd â'r dyddiad cau statudol ar gyfer cynhyrchu'r Cyfrifon, mae'r gwasanaeth cyllid hefyd yn ceisio datblygu Datganiad Cyfrifon sy'n fwy hygyrch i ddefnyddwyr. Mae Cyngor Sir y Fflint yn sefydliad mawr ac amrywiol ac mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Cyfrifon hyn yn dechnegol a chymhleth. Nod y datganiad naratif hwn, felly, yw darparu canllaw cyffredinol i'r eitemau o ddiddordeb ac amlygu rhai o'r materion mwy arwyddocaol sydd wedi cyfrannu at y sefyllfa derfynol ar gyfer y flwyddyn ariannol yn gorffen 31 Mawrth 2020.

PERFFORMIAD Y CYNGOR YN YSTOD Y FLWYDDYN

Cynllun y Cyngor yw'r ddogfen drosfwaol sy'n helpu'r Cyngor i ganolbwyntio ei adnoddau a chymell gwelliannau. Er bod cynllun y Cyngor yn amlinellu gweledigaeth a fframwaith am gyfnod o bum mlynedd, mae hefyd yn cael ei ddiweddarau bob blwyddyn gyda thargedau a gweithredoedd am y deuddeg mis nesaf. Mae Cynllun y Cyngor ar gyfer 2019/20 yn amlinellu blaenoriaethau'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn, gan nodi'r meysydd lle'r oedd angen newid gwasanaeth neu ffocws. Mae chwe thema i'r Cynllun a nifer o flaenoriaethau ategol sy'n dibynnu ar ffocws y sylw ar gyfer y flwyddyn. Cyhoeddir y cynllun ar wefan y Cyngor ac mae'n ddogfen hawdd ei defnyddio sy'n egluro'n glir pam fod pob blaenoriaeth unigol yn cael eu hystyried yn flaenoriaethau, yr hyn roeddem yn bwriadu ei gyflawni a sut y byddwn yn mesur y llwyddiannau hynny. Mae dogfen gysylltiedig ar wahân yn cael ei chyhoeddi sy'n rhoi disgrifiad manylach o'r camau gwirioneddol a'r cerrig milltir wrth wneud gwelliannau neu newid drwy gydol y flwyddyn.

Cyhoeddir adroddiadau cyhoeddus sy'n mesur ein cynnydd yn erbyn y ddogfen hon bob chwarter blwyddyn, ac mae'r canlyniad ar gyfer y flwyddyn i fod i gael ei adrodd i'r Cabinet ym mis Gorffennaf 2020. Yn sgil effaith y pandemig COVID-19, mae'r Cyngor yn dal wrthi'n diweddarau'r data diwedd blwyddyn a'r bwriad yw cyhoeddi'r adroddiad diwedd blwyddyn ym mis Hydref 2020.

ADRODDIAD NARATIF

PERFFORMIAD ARIANNOL YN YSTOD Y FLWYDDYN

Mae'r gyllideb refeniw'n trafod gwariant y Cyngor o ddydd i ddydd ac incwm ar eitemau fel cyflogau a thâl, costau cynnal gwasanaethau a chostau cyllido gwariant cyfalaf. Mae'r rhaglen gyfalaf yn trafod gwariant ar gaffael asedau sylweddol a fydd yn ddefnyddiol neu'n fuddiol i'r Cyngor wrth ddarparu ei wasanaethau tu hwnt i flwyddyn y cyfrifon, fel gwella neu adeiladu ffyrdd, adeiladau neu adeileddau eraill newydd.

Caiff y gyllideb ei monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn ac mae adroddiadau misol ar y sefyllfa refeniw ac adroddiadau bob chwarter blwyddyn ar y sefyllfa gyfalaf. Craffir ar bob adroddiad gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol cyn mynd at Gabinet y Cyngor.

Mae oddeutu 70% o'r gofyniad cyllideb ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor yn dod gan Lywodraeth Cymru drwy Gyllid Allanol Cyfansymiol (Grant Cynnal Refeniw a Threthi Annomestig). Yn 2019/20, roedd gostyngiad o 0.3% mewn cyllid a gyfunwyd gyda phwysau sylweddol ar gostau o ffactorau y tu hwnt i reolaeth y Cyngor, megis cyfarwyddyd polisi a deddfwriaeth newydd gan Lywodraethau'r DU a Chymru. Disgwylir i'r Cyngor gwrdd â'r pwysau hwn sydd heb ei gyllido heb i gyllid gael ei glustodi gan y Llywodraeth ac maent yn cynnwys; chwyddiant, twf demograffig, pwysau costau gweithlu ychwanegol a chynnydd cyffredinol yn y galw am wasanaethau'r Cyngor. Mae goblygiadau sylweddol i gyllid yn peidio cyd-fynd â chostau cynyddol a disgwylir i hynny fod yn wir yn y blynyddoedd nesaf, felly bydd yn parhau i fod yn ystyriaeth allweddol yn ein Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (MTFS).

Er yr her ariannol hon, galluogodd cynlluniau'r portffolio busnes a'r dewisiadau ariannu i ni gynllunio am arbedion effeithlonrwydd newydd gwerth £913mil yn ein cyllideb 2019/20, gan alluogi'r Cyngor i fuddsoddi mewn blaenoriaethau fel cyllidebau ysgolion, gofal cymdeithasol a darparu adnoddau i ail-lunio gwasanaethau.

Amlinellir sefyllfa'r canlyniad terfynol ac effaith ar lefelau Cronfeydd wrth Gefn isod.

Sefyllfa refeniw derfynol o'i chymharu â'r gyllideb

Gosodwyd cyllideb Cronfa'r Cyngor ar gyfer 2019/20 ar £271,350mil a chymeradwywyd gan y Cyngor ar 19 Chwefror 2019. Adroddwyd gwybodaeth fonitro'r Gyllideb i'r Cabinet bob mis drwy gydol y flwyddyn, gyda'r canlyniad terfynol yn cael ei adrodd ar 16 Mehefin 2020.

Seiliwyd strategaeth y gyllideb ar gyfer 2019/20 ar strategaeth drefniadol i leihau costau i gysgodi a gwarchod gwasanaethau lleol. Roedd yn cynnwys pecyn o fesurau a chynigion gyda dewisiadau ariannu corfforaethol cyfun, cynigion cynllun busnes lefel portffolio, adolygu pwysau, yn ogystal â chynyddu cynhyrchiant incwm ac adolygiad o gronfeydd wrth gefn a balansau.

Cyfanswm y gwariant net ar gyfer 2019/20 oedd £271,319mil yn erbyn cyllideb o £271,350mil.

ADRODDIAD NARATIF

	Cyllideb 2019/20	2019/20 Gwirioneddol	Amrywiad
	£000	£000	£000
Gwasanaethau Corfforaethol:			
Prif Weithredwr	2,760	2,529	(231)
Pobl ac Adnoddau	4,439	4,475	36
Llywodraethu	9,171	9,003	(168)
	16,370	16,007	(363)
Gwasanaethau Cymdeithasol			
Tai ac Asedau	71,244	72,122	878
Strydlun a Thrafnidiaeth	15,766	15,217	(549)
Strydlun a Thrafnidiaeth	30,441	32,063	1,622
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	5,897	5,929	32
Addysg a Ieuencid	104,222	104,230	8
Rhaglenni Statudol	4,678	4,678	0
Gwariant net ar wasanaethau	248,618	250,246	1,628
Cyfrif buddsoddi a benthyciadau canolog	12,388	11,803	(585)
Cyllid Canolog a Chorfforaethol	12,565	11,490	(1,074)
Cyfanswm gwariant net	273,571	273,540	(31)
Cyfraniad o'r cronfeydd wrth gefn	(2,221)	(2,221)	0
Gofyniad Cyllideb	271,350	271,319	(31)
Ariannwyd gan			
Y dreth gyngor (namyn gwariant praespetau cynghorau cymuned)	82,369	82,777	(408)
Grantiau cyffredinol	139,276	139,276	0
Aiddosbarthiad ardrethi annomestig	49,704	49,704	0
Cyfanswm adnoddau	271,350	271,758	(408)
Amrywiad net - (tanwariant)	0	(439)	(439)

Cyfunwyd y tanwariant o £31mil, a gynyddwyd i £439mil drwy incwm Treth y Cyngor ychwanegol o £408mil, gyda throsglwyddiadau cyllid eraill a gytunwyd arnynt i greu cronfeydd refeniw wrth gefn diwedd blwyddyn o £11,025mil ar Gronfa'r Cyngor.

ADRODDIAD NARATIF

Mae'r tabl isod yn dangos y sefyllfa ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn:

	2019/20 Cyllideb	2019/20 Gwirioneddol	Amrywiant
	£000	£000	£000
Rheoli ystadau	1,707	1,661	(47)
Gwasanaethau landlordiaid	1,429	1,408	(22)
Atgyweirio a Chynnal a Chadw	8,560	7,850	(710)
CRT Prosiectau	120	143	23
Cyllid a Chymorth	1,170	1,163	(7)
Gyfraniadau refeniw i ariannu Gwariant Cyfalaf	13,717	14,776	1,059
Gwariant net ar wasanaethau	26,704	27,000	296
Benthyciadau Canolog a cyfrif buddsoddi	8,380	7,719	(661)
Gwasanaethau Cefnogi	1,191	1,188	(3)
Cyfanswm y gwariant net	36,275	35,907	(368)
Cyfraniad gan gronfeydd wrth gefn	239	668	429
Gofyniad cyllideb	36,514	36,575	61
A ariennir gan			
Rhenti	35,444	35,452	(8)
Grantiau ac incwm arall	1,070	1,123	(53)
Cyfanswm yr adnoddau	36,514	36,575	(61)
Amrywiant net	0	0	0

2019/20 oedd yr 5ed blwyddyn o raglen 6 mlynedd o gynlluniau cyfalaf i wella ansawdd ei stoc tai, a chyflawni Safon Ansawdd Tai Cymru, sy'n cael ei ariannu'n rhannol gan gyfraniadau refeniw. Cynyddodd y rhaglen gyfalaf gynlluniedig ar gyfer y Safon Ansawdd yn ystod y flwyddyn. Lliniarwyd y gwariant a gynyddwyd gan danwariant ar benawdau eraill y cyllideb. Gwnaed cyfraniad o £668mil i'r cronfeydd wrth gefn HRA gan roi cyfanswm cronfeydd wrth gefn HRA ar 31 Mawrth 2020 o £2,889mil.

Mae gan Gyngor Sir y Fflint ymagwedd ragweithiol tuag at fonitro effaith y pandemig COVID-19 ar golli incwm Rent Tai. Gobeithio y bydd yr ymyrraeth gynnar a'r gefnogaeth sy'n cael ei chynnig i denantiaid gan y Cyngor yn helpu sicrhau fod cyn lleied â phosibl o achosion ôl-ddyledion, gyda'r cwsmeriaid hynny sy'n profi anawsterau yn cael eu cyfeirio at y gwahanol lwybrau cefnogaeth sydd ar gael iddynt. Mae'r HRA yn cynnal lefel ddarvoudus o gronfeydd wrth gefn a Darpariaeth Dyledion Ddrwg a fyddai'n ddigonol i liniaru unrhyw golledion yn 2020/21.

Cyllideb, Canlyniad a Chyllido'r Rhaglen Gyfalaf

Bob blwyddyn, mae'r Cyngor yn cymeradwyo rhaglen o waith cyfalaf, sy'n darparu buddsoddiad mewn asedau fel tir, adeiladau a gwelliannau ffyrdd. Cymeradwywyd Rhaglen Gyfalaf 2019/20 am swm o £61,959mil (Cyfrif Refeniw Tai o £34,208mil a Rhaglen Gyfalaf £27,751mil); cynyddodd y ffigur hwn yn ystod y flwyddyn tuag at gyfanswm y rhaglen derfynol o £71,394mil, (Cyfrif Refeniw Tai £29,783mil a Chronfa'r Cyngor £41,611mil). Adroddwyd gwybodaeth fonitro cyllideb y Rhaglen Gyfalaf i'r Cabinet bob chwarter blwyddyn drwy gydol y flwyddyn, gyda'r canlyniad terfynol yn cael ei adrodd ar 16 Mehefin 2020.

ADRODDIAD NARATIF

Amlinellir y gwariant a gafwyd yn y tabl isod a gyflwynir ar sail y 'blociau gwasanaeth' hynny a ddefnyddiwyd gan Lywodraeth Cymru wrth gasglu data cyfalaf drwy Ffurflenni Canlyniadau Cyfalaf, ar gyfer Ystadegau Cyllid Llywodraeth Leol a gyhoeddir. Mae cynlluniau a phrosiectau yn cynnwys; buddsoddiad yn stoc dai'r Cyngor fel rhan o gynllun i gyflawni Safon Ansawdd Tai Cymru ac rhaglen adeiladu Ysgolion yr 21ain ganrif sy'n cynnwys gwaith yn Ysgol Uwchradd Cei Connah a chyfuno ysgolion ym Mhenyffordd.

	2020
	£000
Addysg	12,457
Gwasanaethau Cymdeithasol	2,666
Trafnidiaeth	6,178
Tai	35,407
Llyfrgelloedd, diwylliant a threftadaeth	1,226
Amaethyddiaeth a Physgodfeydd*	35
Chwaraeon a Hamdden	594
Gwasanaethau Amgylcheddol eraill	4,450
Alldro	63,013

* yn cynnwys draenio tir ac atal llifogydd/diogelu'r arfordir
(sydd yn berthnasol i wariant y Cyngor)

Cyllidwyd y rhaglen fel a ganlyn -

	2020
	£000
Benthyca â Chymorth	4,094
Dulliau Eraill o Fenthyca (yn cynnwys benthyciadau Salix)	12,774
Derbyniadau cyfalaf	236
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf	30,603
Cronfeydd wrth gefn/Cyllid o'r cyfrif referniw	15,306
Ariannu craidd	63,013

Mae'r pandemig wedi oedi nifer o gynlluniau cyfalaf y Cyngor gan fod contractwyr yn cau safleoedd, cyfyngiadau ar y gadwyn gyflenwi a chyfyngiadau Llywodraeth y DU ar symud, mae hyn wedi golygu fod angen ad-drefnu cynlluniau i raglen gyfalaf 2020/21. Bydd y Cyngor yn monitro'n agos ac yn ystyried effeithiau'r oedi o ran gwariant a chyllido sydd ar gael drwy gydol 2020/21 a'r tu hwnt.

Bydd y Cyngor hefyd yn monitro'r posibilrwydd o gostau adeiladu chwyddiannol lle'r oedd costau eisoes wedi eu sefydlu ar gynlluniau a gymeradwywyd a allai arwain at bwysau newydd ar y rhaglen. Bydd hyn, ynghyd ag unrhyw bosibilrwydd o golli cyllid allanol, yn golygu y bydd rhaid i'r Cyngor ystyried cyllido amgen fel benthyca darbodus neu ad-drefnu neu ddileu cynlluniau a drefnwyd.

Mae gan y Cyngor bolisi darbodus o ddyrannu ei brosiectau cyfalaf ei hun i ariannu prosiectau cyfalaf dim ond pan fod derbyniadau yn cael eu derbyn yn hytrach na phan ragwelir y bydd y derbyniad yn cael ei dderbyn, ac mae'r sefyllfa hon yn parhau i fod yn wir. Gallai'r pandemig arwain at oedi wrth dderbyn derbyniadau cyfalaf gan fod amseriad y derbyniadau hyn yn agored i rymoedd y farchnad y tu allan i reolaeth y Cyngor. Ni fydd hyn yn effeithio ar sefyllfa gyllido'r rhaglen dair blynedd a osodwyd ym mis Ionawr 2020 rhwng 2020/21 - 2022/23 gan na ganiatawyd o gwbl ar gyfer derbyniadau sydd heb eu derbyn eto. Gallai effeithio drwy gyfyngu ar y cyllid ar gyfer cynlluniau yn y dyfodol.

ADRODDIAD NARATIF

Cyfarwyddyd Cyfalafu - Model Teulu'r Aderyn Gwatwar

Bwriad y Cyngor yw trawsnewid ei Wasanaeth Maethu i gwrdd ag anghenion lleoli plant sy'n derbyn gofal ac osgoi costau cynyddol darpariaeth gofal allanol drwy Fodel Teulu'r Aderyn Gwatwar. Mae'r model yn atgynhyrchu 'teulu estynedig' o amgylch plant a phobl ifanc, gan hyrwyddo eu synnwyr o berthyn ac atal lleoliadau rhag chwalu. Bydd y gost o drawsnewid y gwasanaeth yn raddol dros gyfnod o 3 blynedd yn cael ei ariannu gan 'fenthyciad arloesi i arbed' di-log gan Lywodraeth Cymru a fydd yn cael ei ad-dalu o arbedion a gynhyrchir yn ei sgil. Yn ystod y flwyddyn, cafwyd gwariant refeniw gwerth £27mil a roddwyd fel cyfarwyddyd cyfalafu gan Lywodraeth Cymru fel sy'n ofynnol dan ymarfer cyfrifeg ar gyfer gwariant refeniw i'w ariannu drwy fenthycia. Bydd y benthyciad 'arloesi i arbed' yn dechrau cael ei dynnu i lawr yn 2020/21.

Rhaglen Tai ac Adfywio Strategol (SHARP)

Mae'r Cyngor wedi dechrau ar raglen uchelgeisiol o godi tai fel rhan o'i Raglen Dai Strategol ac Adfywio (SHARP). Dros gyfnod o 5 mlynedd, bydd 500 o dai newydd yn cael eu codi ar amryw o safleoedd ar draws y sir, cymysgedd o dai cyngor newydd a chartrefi fforddiadwy, ochr yn ochr â chomisiynu ystod o gynlluniau adfywio cysylltiedig a buddion cymunedol.

Yn ystod y flwyddyn, aeth y rhaglen o adeiladu Tai Cyngor yn ei blaen, y cyfan wedi'i ariannu drwy'r HRA. Cwblhawyd cyfanswm o 23 cartref newydd ym Mhenyffordd (Treffynnon), 15 ar hen safle'r depo yn Dobshell a 12 yn Garden City, Glannau Dyfrdwy lle dyfarnwyd Grant Tai Arloesol. Cyfanswm y costau yn ystod y flwyddyn oedd £5,576mil (wedi'i gynnwys yn y ffigwr tai yn y Canlyniad Cyfalaf uchod). Ymhlith y gwaith wedi'i gynllunio ar gyfer 2020/21 mae 41 eiddo yn Nant y Gro, ac mae'r gwaith i fod i ddechrau ar y safle ym mis Mehefin 2020 ac 30 eiddo ym Mostyn, yn amodol ar gniatâd cynllunio.

Mae cartrefi fforddiadwy'n cael eu datblygu drwy'r is-gwmni mae'r Cyngor yn berchen yn llwyr arno sef North East Wales Homes (NEW Homes) mewn partneriaeth â'r Cyngor. Mae NEW Homes ar hyn o bryd yn berchen ar, ac yn rheoli, 115 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn cynnwys cyfuniad o gynlluniau adeiladu newydd a ddarperir drwy gynllun SHARP y Cyngor ac eiddo sy'n cael eu caffael gan ddatblygwyr drwy gytundebau Adran 106.

Yn ystod y flwyddyn, cymeradwyodd Bwrdd NEW Homes y datblygiad a phrynwyd 28 o dai newydd fforddiadwy i'w rhentu yn Saltney, Oakenholt, Bryn y Baal a Phenyffordd (Bwcle), ac mae cynlluniau pellach dan ystyriaeth. Yn dilyn arfarniad trylwyr o ddewisiadau ariannu cyfalaf sydd ar gael, y dewis a ffafriwyd gan y bwrdd oedd ceisio cymeradwyaeth i fenthyg y cyllid cyfalaf sydd ei angen yn uniongyrchol gan y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo benthyciadau o hyd at £30,000mil, yn ogystal â benthyciad blaenorol o £7,530mil a roddwyd, a thynnwyd £2,879mil ohono yn ôl yn ystod y flwyddyn.

Mae'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda NEW Homes i ystyried effaith ariannol COVID-19 ar y cwmni. Er fod disgwyl i COVID-19 achosi rhywfaint o oedi ar y safle, a allai arwain at oedi yn nhrosglwyddiad rhai o'r cynlluniau a gynlluniwyd, bydd Cynllun Busnes NEW Homes yn cael ei adolygu i ragweld yn ddarbodus am y 12 mis nesaf a'r tu hwnt.

Benthycia

Cymerodd y Cyngor fenthyciad hirdymor gwerth £17,500mil gan y Bwrdd Benthycia Gwaith Cyhoeddus yn ystod 2019/20 i gyllido cynlluniau gwariant cyfalaf gan gynnwys adeiladu cartrefi newydd drwy SHARP a rhaglen adeiladu Ysgolion yr 21ain ganrif. Mae cyfanswm benthycia'r fantolen (hirdymor) o £279,597mil yn cynnwys, swm o £3,822mil yn ymwneud â benthyciadau di-log gan Salix Finance Ltd, cwmni annibynnol a ariennir gan yr Ymddiriedolaeth Garbon i helpu gwella effeithlonrwydd ynni yn adeiladau'r sector cyhoeddus, a chyfanswm benthyciadau o £860mil gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau adfywio yng Nglannau Dyfrdwy dan y Cynllun Lleuedd Llewyrchus Llawn Addewid o fewn y Rhaglen Gyfalaf.

Mae gan y Cyngor ofyniad benthycia i'r dyfodol i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf a gymeradwywyd. Bydd angen adolygu hyn yn barhaus yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf a'r tu hwnt wrth i effaith y pandemig ddod yn gliriach. Bydd ffactorau sy'n dylanwadu ar lefel y benthycia'n cynnwys yr effaith ar y rhaglen gyfalaf ei hun, a fforddiadwyedd a chynaliadwyedd benthycia cysylltiedig ar y gyllideb refeniw.

ADRODDIAD NARATIF

Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2020

Cronfeydd wrth gefn a Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn rhoi cyllid o'r neilltu i gwrdd â rhwymedigaethau'r dyfodol a datblygiadau gwasanaeth mewn darpariaethau a chronfeydd wrth gefn sy'n cael eu cadw ar y Fantolen ar 31 Mawrth 2020.

Mae darpariaethau'n seiliedig ar ddigwyddiadau'r gorffennol sy'n gosod rhwymedigaeth ar y Cyngor sy'n debyg o arwain at atebolrwydd ariannol yn y dyfodol, ond mae ansicrwydd ynghylch amseriad ac union werth y rhwymedigaeth. Datgelir darpariaethau yn Nodyn 19.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu nifer o gronfeydd refeniw wrth gefn, sydd y tu allan i ddiffiniad darpariaeth, a gaiff eu crynhoi yn y tabl isod. Mae balans Cronfa'r Cyngor yn fesur o gronfeydd wrth gefn heb eu hymrwymo sy'n cael eu dal yn ddarbodus gan y Cyngor i gwrdd â gofynion llif arian a digwyddiadau anrhagweladwy yn y dyfodol.

	Tanwariant			2019 £000
	2020 £000	Net £000	Arall £000	
Balans cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi)	11,025	439	(3,434)	14,020
Cronfeydd wrth gefn y cyngor a glustnodwyd	13,181	0	1,202	11,979
Ysgolion dan reolaeth leol	112	0	(1,223)	1,335
Cronfeydd Wrth Gefn y Cyfrif Refeniw Tai	2,889	668	0	2,221
Cyfanswm Refeniw Wrth Gefn	27,207	1,107	(3,455)	29,555

Mae gan y Cyngor bolisi o gynnal lefel sylfaenol o gronfeydd wrth gefn o £5.8miliwn i ddiogelu'r Cyngor yn erbyn amgylchiadau heb eu cynllunio a'u ragweld, ac mae hyn wedi'i gynnwys o fewn balans Cronfa'r Cyngor (clustnodwyd) yn y tabl uchod. Mae cronfeydd uwch na'r £5.8miliwn, a elwir yn gronfeydd hapddigwyddiad ac yn deillio o danwariant blynyddol blaenorol, ar gael i'w hystyried drwy'r Cabinet.

Ar gam cynnar yn y cyfnod o ymateb i'r pandemig, neilltuodd y Cyngor £3 miliwn o'r gronfa hapddigwyddiad i ddarparu ar gyfer effeithiau posibl costau ychwanegol a cholli incwm yn deillio o'r pandemig. Rhagwelir y bydd rhai o'r effeithiau ariannol yn cael eu cyllido gan ffrydiau cyllido'r grant argyfyngau cenedlaethol.

Rheoli Llif Arian

Mae'r Cyngor yn defnyddio meddalwedd pwrpasol i ragweld llif arian er mwyn pennu'r cyfnod hiraf y gellir ymrwymo cyllid ar ei gyfer. Cydymffurfir â'r rhagolygon yn ddarbodus, gyda derbyniadau'n cael eu hamcangyfrif yn rhy isel a thaliadau'n cael eu hamcangyfrif yn rhy uchel i leihau'r risg y gorfodir y Cyngor i fenthycu ar delerau anffafriol i gwrdd â'i ymrwymadau ariannol. Gosodir terfynau ar fuddsoddiadau drwy gyfeirio at Gynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor a rhagolygon llif arian yn Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor. Adolygir y rhagolygon llif arian yn ddyddiol at ddibenion buddsoddi ac at ddibenion benthyca wythnosol a misol.

Disgwylir yn y lle cyntaf i'r pandemig gael effaith sylweddol ar sefyllfa llif arian y Cyngor ac mae'n rhaid talu lefelau a graddfeydd uchel o grantiau llywodraeth yn gyflym i fusnesau, costau gwasanaeth uwch o ddarparu gwasanaethau ychwanegol a gostwng incwm o Dreth y Cyngor, Cyfraddau Busnes a gan wasanaethau. Bydd yr ardal hon yn cael ei monitro'n agos yn y flwyddyn ariannol newydd 2020/21.

Bydd y Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau sector cyhoeddus eraill fel Llywodraeth Cymru, a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, i sicrhau sefydlogrwydd sefyllfa'r Cyngor o ran llif arian.

ADRODDIAD NARATIF

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae'r diffyg o £399,288mil ar bensiynau a gofnodir yn y fantolen wedi gostwng o £8,457mil yn ystod y flwyddyn, o ganlyniad i newidiadau yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir gan Actiwari'r Gronfa bensiynau. Mae'r prif newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol yn ymwneud â newidiadau yn y gyfradd marwolaethau, gostyngiad yn y rhagdybiaeth am lefel chwyddiant, a rhagdybiaethau yn ymwneud â chyfyngiadau cyflog yn y sector cyhoeddus. Pennir y rhagdybiaethau gan yr Actiwari ac maent yn adlewyrchu'r farn am amodau'r farchnad ar ddyddiad y fantolen.

Canfu dyfarniad diweddar o'r enw dyfarniad McCloud fod rhai amcanestyniadau trosiannol a roddir i aelodau mewn ymateb i newidiadau yn y cynllun yn anghyfreithlon. Roedd yr effaith a amcangyfrifwyd ar ddiffyg pensiwn y Cyngor wedi'i gynnwys yng nghyfrifon y Cyngor yn 2018/19, ac mae unrhyw newidiadau i'r effaith a amcangyfrifwyd yn 2019/20 wedi eu cynnwys yn y newidiadau cyffredinol yn y rhwymedigaethau o un flwyddyn i'r llall.

Mae effaith bosibl dyfarniad ar Isafswm Pensiwn Gwarantedig sydd angen i aelodau o'r cynllun pensiwn dalu lefel Isafswm o bensiwn ar ei gyfer wedi ei gynnwys am y tro cyntaf fel costau gwasanaeth blaenorol yn y cyfrifon hyn, i'r graddau a ddisgwyllir ar hyn o bryd i effeithio ar gyflogwyr y cynllun pensiwn Llywodraeth Leol.

Mae'r Cyngor yn dibynnu ac yn gosod sicrwydd ar grebwyll proffesiynol Actiwari Cronfa Bensiynau Clwyd a'r rhagdybiaethau a ddefnyddir i gyfrifo'r diffyg. Mae datgeliadau yn Nodyn 42 yn unol â Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19 (IAS 19), cyfrifo'n llawn am y rhwymedigaeth pensiwn, sef y diffyg llawn a amcanestynnir dros oes y gronfa. Nid yw IAS 19 yn cael unrhyw effaith ar lefelau Treth y Cyngor na chyllid tai, ond mae'r rhwymedigaeth yn cael effaith ar werth net y Cyngor fel yr adlewyrchir yng nghyfanswm y fantolen o £56,362mil (£58,992mil ar 31 Mawrth 2019).

Rhodddwyd ystyriaeth i effaith bosibl COVID-19 gan Actiwari'r Gronfa yn eu cyfrifiadau IAS 19. Mae'r risg bosibl mwyaf arwyddocaol yn ymwneud â chywirdeb prisiad asedau. Mae Actiwari'r Gronfa wedi seilio eu cyfrifiadau ar y prisiadau diweddaraf sydd ar gael ac yn ystyried fod y prisiadau hyn mor gywir â phosibl o ystyried y cyfyngiadau amser sydd ynghlwm â chau'r cyfrifon. Mae perygl y bydd effaith COVID-19 ar weithgarwch economaidd ehangach yn effeithio ar y rhagdybiaethau a ddefnyddir i lywio cyfrifiad asedau a rhwymedigaethau ac felly'r diffyg pensiwn yn y dyfodol.

Ailbrisió Asedau Anghyfredol

Rhaid ailbrisió pob ased anghyfredol bob pum mlynedd. Mae'r Cyngor yn cwrdd â'r gofyniad hwn drwy ailbrisió cyfran o'r portffolio asedau llawn bob blwyddyn ac yn ystod 2019/20 (pumed blwyddyn y cylch presennol, a ddechreuodd ar 1 Ebrill 2015), cafodd 29% o asedau gweithredol nad ydynt yn anheddau eu hailbrisió. Yr eithriad i'r trefniant hwn yw Anheddau'r Cyngor a gafodd eu prisio i gyd yn 2015/16.

Mae'r Cyngor yn rhagweld y bydd dirywiad economaidd yn sgil y pandemig a fydd yn effeithio ar amryw o farchnadoedd eiddo. Mae'n rhy fuan ar hyn o bryd i wybod beth fydd yr effeithiau llawn ar farchnadoedd eiddo. Digwyddodd cyfyngiadau'r Llywodraeth ar symud mor agos at ddiwedd y flwyddyn, fel ei bod yn annhebyg y byddai'r effeithiau'n cael eu teimlo erbyn dyddiad y fantolen, roedd marchnadoedd wedi eu rhewi i bob pwrpas, felly mae'n anodd casglu unrhyw ddata / tystiolaeth ar ddyddiad y fantolen. Mae'r effeithiau'n debyg o fod ar ôl dyddiad y fantolen.

Mae mwyafrif Asedau Anghyfredol y Cyngor yn asedau gweithredol a ddefnyddir i ddarparu gwasanaeth sy'n cael eu prisio yn ôl ei defnydd presennol ac nid oes disgwyl felly y bydd effaith arbennig o niweidiol arnynt beth bynnag.

ADRODDIAD NARATIF

RHAGOLYGN ARIANNOL AR GYFER Y CYNGOR

Mae'r MTFS yn rhagweld swm yr adnoddau y mae'r Cyngor yn debyg o'i gael dros y 3 blynedd nesaf ac yn nodi unrhyw fylchau o ran cyllid, sy'n galluogi camau penodol i gael eu nodi i gydbwysu'r gyllideb a rheoli adnoddau.

Mae'n amlwg fod y rhagolygon ariannol presennol ar gyfer y Cyngor, o safbwynt cyllid Llywodraeth Cymru a chefnogaeth ar gyfer gwariant Refeniw a Chyfalaf, yn ansicr yn y tymor canolig. Mae'r Cyngor hefyd yn disgwyl gweld galw cynyddol am nifer o'i wasanaethau ac mae'r pandemig yn cynyddu'r ansicrwydd hwn yn sylweddol.

Ymateb y Cyngor i'r pandemig oedd sefydlu strwythur rheolaeth mewnol dan arweiniad Tîm Rheoli Ymateb i Argyfwng (Rheolaeth Aur) a gefnogir gan nifer o Grwpiau Tactegol Arian gan gynnwys un penodol ar gyfer Cyllid. Mae gan y Grŵp Cyllid ran allweddol wrth sicrhau bod pob effaith ariannol yn cael eu canfod, eu monitro a'u hadrodd a bod unrhyw hawliadau priodol am ad-daliad yn cael eu gwneud o gyhoeddiadau cyllid Cenedlaethol.

Cyllid Grant Argyfwng

Hyd yma, cafwyd pedwar cyhoeddiad arwyddocaol yng Nghymru a fydd yn darparu cyllid i gwrdd ag effeithiau ariannol y sefyllfa argyfwng, yn benodol:

- Cronfa Galedi COVID-19 o £30 miliwn ar gyfer costau cyffredinol amrywiol dros y cyfnod Ebrill – Mehefin 2020
- Cronfa Galedi COVID-19 ar gyfer Gofal Cymdeithasol (Oedolion) o £40 miliwn dros y cyfnod Ebrill – Mai 2020
- Cronfa Galedi COVID-19 ar gyfer Prydau Ysgol am Ddim o £40 miliwn dros y cyfnod Ebrill – Awst 2020
- Cyllid colli incwm COVID-19 o £78 miliwn – Ebrill – Mehefin 2020

Cyhoeddwyd cyllid ychwanegol o £264 miliwn i gefnogi Awdurdodau Lleol yng Nghymru ond nid yw'r manylion wedi'u cadarnhau eto.

Ymatebodd y Cyngor i gefnogi busnesau lleol drwy sicrhau fod Rhyddhad ar Drethi Manwerthu a Grantiau Cefnogi Busnes a ariennir gan Lywodraeth Cymru'n cael eu dyfarnu'n gyflym. Hyd yma, mae'r Cyngor wedi gwneud taliadau grant cymorth i fusnesau o £31.3 miliwn ac wedi cyflwyno rhyddhad ardrethi o £16.2 miliwn. Cytunwyd hefyd ar ohiriadau o ail-daliadau trethi fesul achos i gefnogi busnesau mwy o faint a bydd hyn yn arwain at oblygiadau ariannol llif arian tymor byr ar gyfer y Cyngor.

Mae'n rhy fuan i wybod beth fydd yr effaith ariannol hirdymor ar y Cyngor er bod yr holl risgiau ariannol wedi eu cynnwys o fewn y cynllun adfer ar gyfer y Cyngor a bydd angen iddo fod yn gydran allweddol o'r adolygiad o MTFS y Cyngor sy'n cael ei gynnal dros yr haf.

PRIF RISGIAU AC ANSICRWYDD

Mae gan y Cyngor bolisi a strategaeth rheoli risg gynhwysfawr. Mae'r holl feysydd blaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor yn nodi'r risgiau a allai atal neu niweidio darpariaeth llwyddiannus o'n hamcanion. Caiff y risgiau hyn eu hasesu ac yna'u holrhain drwy gydol y flwyddyn o leiaf unwaith bob chwarter blwyddyn. Mae rheoli risg hefyd wedi ei osod o fewn ein dulliau gweithio – er enghraifft, drwy bartneriaethau, adroddiadau effeithlonrwydd cynlluniau busnes ac o fewn pob adroddiad a gyflwynir i'r Cabinet neu'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn derbyn crynodeb o risgiau strategol y Cyngor ganol y flwyddyn ac ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn gwneud gwaith cynllunio manwl ar gyfer cam adfer y pandemig ac mae ganddo gofrestr risg adfer fanwl sy'n trafod pob risg allweddol ar draws y sefydliad.

Mae'r risgiau ariannol yn cynnwys argaeledd cyllid i sicrhau cynaliadwyedd y Cyngor a'i is-gwmnïau fel NEW Homes a Newydd a sefydliadau partner fel Hamdden a Llyfrgelloedd Aura a Throsoglwyddiadau Asedau Cymunedol, yn ogystal â gwasanaethau'r Cyngor fel y Theatr yn sgil yr incwm maent wedi ei golli yn sgil yr angen i gau drwy gydol y pandemig.

ADRODDIAD NARATIF

NEWIDIADAU A NEWIDIADAU I DDOD I'R DATGANIAD CYFRIFON

Yn ystod y flwyddyn nid oes unrhyw newidiadau sylweddol wedi eu cyflwyno i Ddatganiad Cyfrifon y Cyngor.

Daeth Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 i rym ar 14 Mawrth 2018. Cadarnhaodd y rheoliadau'r amserlenni newydd ar gyfer cyhoeddi datganiadau cyfrifon yng Nghymru. Yn 2018/19, cafodd y dyddiad cau ar gyfer ardystio gan y Swyddog Adran 151 ei ddwyn ymlaen i 15 Mehefin 2020, ac ar gyfer 2020/21 bydd yn cael ei ddwyn ymlaen i 31 Mai 2020. Mae'r Cyngor yn mynd ati i baratoi i orfod cynhyrchu ei gyfrifon yn gynharach mewn cydweithrediad â'r archwilwyr allanol.

NEWID YN Y POLISIÂU CYFRIFO

Gwnaed mân newidiadau i bolisiau cyfrifo yn ystod 2019/20 i adlewyrchu newidiadau yn y Cod Ymarfer.

MWY O WYBODAETH

Mae'r Datganiad Cyfrifon ar gael ar y rhyngrwyd (www.siryfflint.gov.uk); ac mae gwybodaeth bellach ar gael ar gyfrifon a chyllidebau ar gais y Rheolwr Cyllid Corfforaethol, Cyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug, CH7 6NA.

DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU AR GYFER Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR

Mae'n ofynnol i'r Cyngor:-

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Cyngor hwn, y Rheolwr Cyllid Corfforaethol yw hwn, fel y Prif Swyddog Cyllid;
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'r adnoddau a diogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

Llofnodwyd:

**Cynghorydd Chris Dolphin
Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio**

Dyddiad:

CYFRIFOLDEBAU'R PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Cyngor yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:-

- dewis polisiau cyfrifo addas a'u cymhwyso yn gyson;
- gwneud dyfarniadau a rhagamcanion sy'n rhesymol ac yn ddarbodus;
- cydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:-

- cadw cofnodion cyfrifeg cywir a'u diweddarau;
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r datganiad cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Cyngor ar 31 Mawrth 2020, a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn honno.

Llofnodwyd:

**Gary Ferguson CPFA
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Prif Swyddog Cyllid)**

Dyddiad:

DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

ar gyfer y flwyddyn a orffennodd 31 Mawrth 2020

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido'n dangos sut y defnyddir ac y cyllidir y gwariant blynyddol o adnoddau (grantiau llywodraeth, rhenti, treth y cyngor ac ardrethi busnes) gan awdurdodau lleol, o'i gymharu â'r adnoddau hynny a dreuliodd neu a enillwyd gan awdurdodau, yn unol â'r arferion cyfrifo a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut y dyrennir y gwariant hwn ar gyfer dibenion gwneud penderfyniadau rhwng portffolios gwasanaeth y Cyngor. Mae incwm a gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifon a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2019/20

	Portfolio Net Alldro Terfynol a Adroddwyd £000	Addasiadau ar gyfer Symudiadau (i)/o Gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi £000	Gwariant Net a godir ar Gronfeydd wrth gefn C F / HRA £000	Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo £000	Gwariant Net - CI&ES £000
Prif Weithredwyr	2,529	9	2,538	60	2,598
Addysg ac Ieuenctid	103,210	1,524	104,734	25,293	130,027
Llywodraethu	8,595	(350)	8,245	1,424	9,669
Tai ac Asedau	15,217	278	15,495	(6,926)	8,569
Pobl ac Adnoddau	4,475	11	4,486	211	4,697
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	5,929	(119)	5,810	699	6,509
Gwasanaethau Cymdeithasol	72,122	141	72,263	1,451	73,714
Rhaglenni Statudol	4,678	2	4,680	3,338	8,018
Strydlun a Thrafnidiaeth	32,063	(189)	31,874	6,489	38,363
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	21,073	2,218	23,291	(10,495)	12,796
Cyfrif refeniw tai (HRA)	(844)	176	(668)	11,653	10,985
Theatr Clwyd	0	(70)	(70)	91	21
Cost gwasanaethau	269,047	3,631	272,678	33,288	305,966
Incwm a gwariant arall	(271,350)	0	(271,350)	11,762	(259,588)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(2,303)	3,631	1,328	45,050	46,378
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn HRA Agoriadol			29,555		
Gwarged / Diffyg Refeniw yn y flwyddyn					
Cronfa'r Cyngor (CF)			(3,017)		
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)			669		
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr HRA wrth gau			27,207		

2018/19

	Portfolio Net Alldro Terfynol a Adroddwyd £000	Addasiadau ar gyfer Symudiadau (i)/o Gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi £000	Gwariant Net a godir ar Gronfeydd wrth gefn C F / HRA £000	Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo £000	Gwariant Net - CI&ES £000
Prif Weithredwyr	2,554	(17)	2,537	22	2,559
Addysg ac Ieuenctid	101,625	443	102,068	3,366	105,434
Llywodraethu	7,963	211	8,174	1,551	9,725
Tai ac Asedau	14,499	997	15,497	(2,998)	12,499
Pobl ac Adnoddau	4,387	(66)	4,321	71	4,392
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	5,589	117	5,706	362	6,068
Gwasanaethau Cymdeithasol	69,324	(65)	69,259	660	69,919
Rhaglenni Statudol	4,179	41	4,220	6,105	10,325
Strydlun a Thrafnidiaeth	31,423	718	32,141	5,627	37,768
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	22,178	(611)	21,566	(6,774)	14,792
Cyfrif refeniw tai (HRA)	(49)	(254)	(303)	8,984	8,681
Theatr Clwyd	0	58	58	32	90
Cost gwasanaethau	263,672	1,572	265,244	17,008	282,252
Incwm a gwariant arall	(264,328)	20	(264,308)	8,495	(255,813)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(656)	1,592	936	25,503	26,439
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn HRA Agoriadol			30,491		
Gwarged / Diffyg Refeniw yn y flwyddyn					
Cronfa'r Cyngor (CF)			(633)		
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)			(303)		
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr HRA wrth gau			29,555		

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

ar gyfer y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2020

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos y gost gyfrifeg yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifeg a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant lleol. Mae Awdurdodau yn codi trethi lleol i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifeg. Mae'r sefyllfa trethiant wedi'i nodi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Nodyn	2020		Gwariant Net	2019		Gwariant Net
	Gwariant Gros	Incwm Gros		Gwariant Gros	Incwm Gros	
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	2,847	(249)	2,598	2,707	(147)	2,559
Addysg ac Ieuenctid	160,936	(30,909)	130,027	132,948	(27,514)	105,434
Llywodraethu	12,489	(2,820)	9,669	11,871	(2,146)	9,725
Tai ac Asedau	45,592	(37,023)	8,569	53,412	(40,913)	12,499
Pobl ac Adnoddau	5,033	(336)	4,697	4,757	(365)	4,392
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	12,196	(5,687)	6,509	10,858	(4,790)	6,068
Gwasanaethau Cymdeithasol	95,963	(22,249)	73,714	90,983	(21,064)	69,919
Rhaglenni Statudol	8,569	(551)	8,018	10,842	(517)	10,325
Strydlun a Thrafnidiaeth	59,142	(20,779)	38,363	48,597	(10,829)	37,768
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	13,807	(1,011)	12,796	18,016	(3,224)	14,792
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)	48,137	(37,152)	10,985	43,829	(35,148)	8,681
Theatr Clwyd	7,217	(7,196)	21	6,999	(6,908)	90
Cost Gwasanaethau	471,928	(165,962)	305,966	435,818	(153,565)	282,252
Gwariant Gweithredol Arall*	4		28,603			26,801
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi*	5		21,477			20,183
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	6		(309,668)			(302,797)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth	3		<u>46,378</u>			<u>26,439</u>
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol			(19,333)			(8,717)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau ariannol ar gael i'w gwerthu			0			0
(Enillion) neu golledion actiwaraidd ar asedau a rhwymedigaethau pensiwn			(24,415)			38,303
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			<u>2,630</u>			<u>56,025</u>

*Ailddatganwyd ffigur 2018/19 fel enillion ar waredu eiddo buddsoddi (£74 mil) sydd bellach wedi'u cynnwys yn F&I I&E yn lle Gwariant Gweithredol Arall

DATGANIAD YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2020

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yng ngwahanol gronfeydd wrth gefn y Cyngor, wedi'u dadansoddi yn 'gronfeydd y gellir eu defnyddio' (y rhai sy'n cael eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a chronfeydd eraill (na ellir eu defnyddio).

Mae'r arian dros ben neu (Diffyg) ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Cyngor, ac mae'r manylion wedi'u dangos yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sy'n berthnasol i Falans Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer pwrpasau sefydlu treth y cyngor a rhent.

Mae'r Cynnydd/Lleihad yn y flwyddyn yn dangos Balans Cronfa'r Cyngor Statudol a'r Balans Cyfrif Refeniw Tai cyn unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, fel y dangosir yn Nodyn 21.

Nodyn	Balans	Balans y	Cronfa Wrth Gefn	Grantiau	Cyfanswm	Cronfeydd	Cyfanswm
	Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000
Ar 31 Mawrth 2019	27,334	2,221	15,945	6,663	52,163	6,828	58,992
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn							
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(29,731)	(16,647)	0	0	(46,378)	43,748	(2,630)
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7 26,715	17,315	2,422	577	47,029	(47,029)	0
Cynnydd/(gostyngiad) yn y flwyddyn	(3,016)	668	2,422	577	652	(3,281)	(2,630)
Ar 31 Mawrth 2020	24,318	2,889	18,367	7,240	52,815	3,547	56,362

Nodyn	Balans	Balans y	Cronfa Wrth Gefn	Grantiau	Cyfanswm	Cronfeydd	Cyfanswm
	Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000
Ar 31 Mawrth 2018	28,575	1,918	14,094	4,825	49,412	65,605	115,017
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn							
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(12,314)	(14,125)	0	0	(26,439)	(29,586)	(56,025)
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7 11,073	14,428	1,851	1,838	29,190	(29,190)	0
Cynnydd/(gostyngiad) yn y flwyddyn	(1,241)	303	1,851	1,838	2,751	(58,776)	(56,025)
Ar 31 Mawrth 2019	27,334	2,221	15,945	6,663	52,163	6,829	58,992

Y FANTOLEN
ar 31 Mawrth 2020

		2020		2019	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau ac Offer	8				
Anheddau'r Cyngor		199,322		203,171	
Tir ac Adeiladau Eraill		337,275		315,377	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		12,124		13,956	
Asedau dros ben		6,037		7,082	
Asedau Isadeiledd		157,021		156,782	
Asedau Cymunedol		4,789		4,721	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		7,002		24,281	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer			723,570		725,370
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	9		24,956		27,035
Asedau Anniriaethol			10		25
Buddsoddiadau Hirdymor	11		2,628		2,144
Dyledwyr Hirdymor	12		9,065		7,771
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL			760,229		762,345
ASEDAU CYFREDOL					
Rhestrau Eiddo		888		1,036	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth nei)	13	55,040		43,845	
Buddsoddiadau Byrdymor	14	0		0	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	15	29,127		30,335	
Asedau i'w Gwerthu	10	926		1,113	
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL			85,981		76,329
DYLEDION CYFREDOL					
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	16	(67,593)		(50,454)	
Credydwyr Byrdymor	17	(31,733)		(35,953)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig		(3,178)		(2,666)	
Dyledion gohiriedig	39	(552)		(555)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(1,080)		(1,815)	
Darpariaethau	19	(120)		(112)	
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL			(104,256)		(91,555)
DYLEDION ANGHYFREDOL					
Credydwyr Hirdymor	17	(1,052)		(1,532)	
Benthyca Hirdymor	20	(279,597)		(272,379)	
Dyledion gohiriedig	39	(3,926)		(4,479)	
Darpariaethau	19	(990)		(990)	
Dyledion Hirdymor Eraill	42	(399,288)		(407,745)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(739)		(1,002)	
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL			(685,592)		(688,127)
ASEDAU NET			56,362		58,992

Y FANTOLEN

	Nodyn	2020		2019	
		£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO	21				
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf		18,367		15,945	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso		7,240		6,663	
Cronfa'r Cyngor		11,025		14,020	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi		13,293		13,314	
Cyfrif Refeniw Tai		2,889		2,221	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO			52,815		52,163
CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO	22				
Y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn		118,668		105,289	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		292,977		317,944	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol		(5,730)		(6,091)	
Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn		(399,288)		(407,745)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig		98		98	
Cyfrif absenoldebau cronedig		(3,178)		(2,666)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO			3,547		6,829
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN			<u>56,362</u>		<u>58,992</u>

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r dyledion sy'n cael eu cydnabod gan y Cyngor fel ag yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Cyngor (asedau llai dyledion) yn cael eu cydweddu â'r cronfeydd wrth gefn. Adroddir ynglŷn â chronfeydd wrth gefn mewn dau gategori -

- Cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio - y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw lefel ddoeth o gronfeydd wrth gefn ac ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn na ellir ei defnyddio ond i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled).
- Cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio – y cronfeydd nad yw'r Cyngor yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion sydd heb eu gwireddu (e.e. y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn), ble y deuai symiau ar gael i ddarparu gwasanaeth dim ond os gwerthir yr asedau, a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a gaiff eu dangos yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifo a'r sail gyllido o dan reoliadau' yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

DATGANIAD LLIF ARIAN

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, sy'n perthyn i'r Cyngor, yn ystod y cyfnod yr adroddir yn ei gylch. Mae'r datganiad yn dangos sut y mae'r Cyngor yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, drwy ddsbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ran y graddau y caiff gweithrediadau'r Cyngor eu cyllido drwy drethi ac incwm grant neu gan y sawl sy'n cael gwasanaethau a ddarperir gan yr Cyngor. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y darparwyd all-lifoedd arian ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu i'r modd y bydd yr Cyngor yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. arian a fenthyciwyd) i'r Cyngor.

Adroddir y datganiad llif arian gan ddefnyddio'r dull anuniongyrchol, lle gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau yn cael ei addasu ar gyfer effeithiau trafodion o natur nad yw'n arian parod, unrhyw ohiriadau neu cronladau o dderbyniadau arian parod gweithredu yn y gorffennol neu yn y dyfodol neu daliadau, a eitemau o refferiw neu gost sy'n gysylltiedig â buddsoddi neu ariannu llif arian.

	Nodyn	2020		2019	
		£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau		(46,378)		(26,439)	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol		75,791		83,971	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu		<u>(33,694)</u>		<u>(35,227)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu	23		(4,281)		22,305
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	24	(23,856)		(34,158)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	25	<u>26,929</u>		<u>10,385</u>	
			3,073		(23,773)
(Cynnydd) / Gostyngiad net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod			(1,208)		(1,468)
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	15		30,335		31,803
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	15		29,127		30,335

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2020

CYFLWYNIAD I NODIADAU

Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019/20 (y Cod) a'r pholisiau cyfrifo'r Cyngor. Mae'r nodiadau canlynol (1-43) yn nodi gwybodaeth ychwanegol i gynorthwyo darllenwyr.

1. NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r addasiadau rhwng y sail cyllido a chyfrifo o fewn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido yn cael eu hegluro mewn mwy o fanylder isod.

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / HRA i gyrraedd Symiau CI&ES	2019/20			
	Addasiad ar gyfer	Addasiad ar gyfer	Addasiadau	Cyfanswm
	Dibenion Cyfalaf £000	Dibenion Budd Gweithwyr £000	Eraill £000	Addasiadau £000
Nodyn	a	b	c	£000
Prif Weithredwyr	0	60	0	60
Addysg ac Ieuenctid	25,815	474	(996)	25,293
Llywodraethu	968	205	251	1,424
Tai ac Asedau	3,338	161	(10,425)	(6,926)
Pobl ac Adnoddau	8	203	0	211
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,291	244	(836)	699
Gwasanaethau Cymdeithasol	711	1,005	(265)	1,451
Rhaglenni Statudol	3,641	4	(307)	3,338
Strydlun a Thrafnidiaeth	6,835	475	(821)	6,489
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	5,677	3,303	(19,475)	(10,495)
Cyfrif refeniw tai (HRA)	33,929	222	(22,498)	11,653
Theatr Clwyd	0	91	0	91
Cost gwasanaethau	82,213	6,447	(55,372)	33,288
Incwm a gwariant arall o'r EFA	(28,675)	10,025	30,412	11,762
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / HRA a CI&ES dros ben / diffyg	53,538	16,472	(24,960)	45,050

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / HRA i gyrraedd Symiau CI&ES	2018/19			
	Addasiad ar gyfer	Addasiad ar gyfer	Addasiadau	Cyfanswm
	Dibenion Cyfalaf £000	Dibenion Budd Gweithwyr £000	Eraill £000	Addasiadau £000
Nodyn	a	b	c	£000
Prif Weithredwyr	0	22	0	22
Addysg ac Ieuenctid	3,748	(44)	(338)	3,366
Llywodraethu	1,269	71	211	1,551
Tai ac Asedau	8,758	1	(11,757)	(2,998)
Pobl ac Adnoddau	0	71	0	71
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	549	90	(277)	362
Gwasanaethau Cymdeithasol	361	343	(44)	660
Rhaglenni Statudol	6,256	53	(204)	6,105
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,367	166	(1,906)	5,627
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	1,513	11,058	(19,345)	(6,774)
Cyfrif refeniw tai (HRA)	30,572	79	(21,667)	8,984
Theatr Clwyd	0	32	0	32
Cost gwasanaethau	60,393	11,942	(55,327)	17,008
Incwm a gwariant arall o'r EFA	(29,833)	9,526	28,802	8,495
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / HRA a CI&ES dros ben / diffyg	30,560	21,468	(26,525)	25,503

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

a. Addasiadau ar gyfer Dibenion Cyfalaf

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo cyfalaf heb eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; dibrisiad, lleihad, colledion ailbriso, amorteiddiad a gwariant cyfalaf a gyllidir o gyfalaf o dan statud (REFCUS).

Mae enillion a cholledion net wrth waredu asedau nad ydynt yn gyfredol (a gynhwysir o fewn gwariant gweithredu eraill) a grantiau cyfalaf a chyfraniadau (a gynhwysir o fewn trethiant ac incwm grant a gwariant amhenodol), yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys yn yr addasiadau cyfrifo cyfalaf.

b. Addasiadau ar gyfer Dibenion Buddion Gweithwyr

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo'n gysylltiedig â Buddion Gweithwyr IAS 19 nad ydynt yn cael eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; addasiadau pensiwn - cael gwared ar gyfraniadau pensiwn gweithwyr a wnaed i gronfeydd pensiwn yn ystod y flwyddyn, a'u disodli gyda chostau'r gwasanaeth cyfredol a'r gorffennol (sef y budd a gyfrifwyd a enillwyd yn ystod y flwyddyn), a symudiad darpariaeth absenoldebau a gasglwyd (sef y gost gyfrifo o hawliadau absenoldeb a enillir gan weithwyr, ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, sy'n cael eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf).

Mae'r treuliau gweinyddol a'r llog net ar yr ymrwymiad budd net a ddiffinnir (wedi'u cynnwys o fewn gwariant a chyllido gweithredu arall ac incwm a gwariant buddsoddi yn eu tro) yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys o fewn addasiadau cyfrifo budd gweithwyr.

c. Addasiadau eraill

Mae'r golofn hon yn cynnwys yr holl addasiadau cyfrifo eraill sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer, nad ydynt yn cael eu hadrodd mewn alldro terfynol portffolio ac yn cynnwys; grantiau Cyfalaf a dderbyniwyd i gyllido REFCUS, cael gwared ar daliadau i referniw i gyllido cynlluniau cyfalaf, cael gwared ar ddyletswydd statudol i ariannu gwariant cyfalaf (Darpariaeth Isafswm Referniw) ac aildrefnu dyledion.

Yn ogystal, mae'r golofn hefyd yn cynnwys addasiadau i drafodion a adroddwyd o fewn alldro terfynol y portffolio, y mae'r Cod Ymarfer yn ei gwneud yn ofynnol i gael eu hadrodd o dan y llinell Cost Gwasanaethau o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yn cynnwys; incwm a gwariant yn gysylltiedig ag eiddo buddsoddi (wedi'u cynnwys o fewn cyllido ac incwm buddsoddi a gwariant), llog yn daladwy a'r llog a'r incwm buddsoddi (a gynhwysir o fewn incwm cyllido a buddsoddi a gwariant).

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

2. INCWM A GWARIANT SEGMENTOL

Mae'r incwm a gwariant a adroddir ar sail segmentol yn cael eu cynnwys yn y golofn 'Alldro Terfynol Portfolio Net' yn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido a ddadansoddir isod

2019/20	CE £000	E&Y £000	Gov £000	H&A £000	P&R £000	PE&E £000	SS £000	SP £000	S&T £000	Cyllid Canolog a Theatr		HRA £000	Cyfanswm £000
										Chorfforaethol £000	Clwyd £000		
Refeniw gan Gwsmeriaid Allanol	(248)	(6,226)	(2,447)	(3,618)	(284)	(2,933)	(11,393)	(166)	(18,799)	(1,011)	(5,113)	(36,958)	(89,196)
Refeniw o Draffodion gyda Segmentau Gweithredu Eraill	0	(2,370)	(1,122)	(489)	(174)	(235)	(165)	0	(974)	0	(586)	0	(6,115)
Refeniw llog	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(551)	0	0	(551)
Traul llog	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,294	0	5,095	13,389

2018/19	CE £000	E&Y £000	Gov £000	H&A £000	P&R £000	PE&E £000	SS £000	SP £000	S&T £000	Cyllid Canolog a Theatr		HRA £000	Cyfanswm £000
										Chorfforaethol £000	Clwyd £000		
Refeniw gan Gwsmeriaid Allanol	(137)	(6,463)	(2,108)	(3,523)	(315)	(2,625)	(9,440)	(101)	(8,400)	(3,224)	(4,588)	(35,032)	(75,956)
Refeniw o Draffodion gyda Segmentau Gweithredu Eraill	0	(2,325)	(1,063)	(466)	(158)	(197)	(168)	0	(807)	0	(559)	0	(5,743)
Refeniw llog	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(441)	0	0	(441)
Traul llog	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,010	0	4,974	12,984

3. INCWM A GWARIANT WEDI'U DADANSODDI YN ÔL NATUR

Mae Incwm a Gwariant a adroddir o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael eu dadansoddi fel a ganlyn:

Natur y treuliau	2019/20 £000	2018/19 £000
Gwariant		
Treuliau Buddion Gweithwyr	195,847	189,352
Treuliau Gwasanaeth Eraill	205,458	196,529
Dibrisiad, Amorteiddiad ac Amhariad	83,608	60,265
Taliadau Llog	13,812	13,474
Archebion ac Ardollau	28,607	26,733
(Elw) neu golled wrth waredu asedau anghyfredol*	(680)	(850)
(Elw) neu golled wrth waredu eiddo buddsoddi*	(196)	(74)
Cyfanswm y Gwariant	526,456	485,429
Incwm		
Ffioedd, Taliadau ac Incwm Gwasanaeth Arall	(86,392)	(74,526)
Grantiau a Chyfraniadau	(246,643)	(247,979)
Llog ac Incwm Buddsoddi	(3,431)	(2,627)
Incwm o Dreth y Cyngor a Chyfraddau Annomestig	(142,592)	(133,857)
Cyfanswm yr Incwm	(479,058)	(458,990)
Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	47,398	26,439

*Ailddatganwyd ffigur 2018/19 fel enillion ar waredu asedau anghyfredol (£74mil) a ddatgelir ar wahân bellach fel enillion wrth waredu eiddo buddsoddi

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

4. GWARIANT GWEITHREDOL ARALL

	2020	2019
	£000	£000
Praesept – Mae Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Trosedd	17,887	16,477
Praeseptau eraill – cynghorau cymuned	2,930	2,847
Tâl - Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	7,790	7,410
Enillion net ar werthu asedau anghyfredol*	(680)	(850)
Treuliau gweinyddu ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	676	917
	<u>28,603</u>	<u>26,801</u>

*Ailddatganwyd ffigwr 2018/19 fel enillion ar waredu eiddo buddsoddi (£74 mil) bellach wedi'i gynnwys ar wahân yn Nodyn 5

5. INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

Mae cyfanswm Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi cyfanredol net o £21,477 mil (£20,183 mil yn 2018/19), yn cynnwys y colledion buddsoddi a'r gwariant buddsoddi a nodir isod.

	2020	2019
	£000	£000
Llog yn daladwy a thaliadau tebyg	13,812	13,474
Colledion buddsoddi a Gwariant Buddsoddi (gweler y nodyn isod)	1,943	2,365
Llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net (gweler nodyn 41)	9,349	8,609
Llog ac Incwm buddsoddi	(3,431)	(4,191)
Enillion net ar waredu eiddo buddsoddi	(196)	(74)
	<u>21,477</u>	<u>20,183</u>

*Ailddatganwyd ffigwr 2018/19 fel enillion ar waredu eiddo buddsoddi (£74 mil) sydd bellach wedi'u cynnwys yn F&I I&E yn lle Gwariant Gweithredol Arall

6. TRETHIANT LLEOL AC INCWM GRANT AMHENODOL

	2020	2019
	£000	£000
Incwm Treth y Cyngor	(92,887)	(84,732)
Cyfraddau annomestig	(49,704)	(49,126)
Grantiau llywodraeth heb eu neilltuo	(139,276)	(140,030)
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	(27,801)	(28,909)
	<u>(309,668)</u>	<u>(302,797)</u>

Treth y Cyngor

Mae pob eiddo domestig wedi'i gynnwys yn Rhestr Brisio Treth y Cyngor a gyhoeddir ac a gynhelir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio sy'n rhan o Gyllid a Thollau ei Mawrhydi. Mae pob eiddo wedi'i osod mewn un o naw band eiddo (Band A i Band I) yn dibynnu ar werth yr annedd yn y farchnad agored ar 1 Ebrill 2003 (a elwir fel arall fel y dyddiad prisio). Mae degfed band (A-) ar gael i'r trethdalwyr hynny sy'n byw mewn eiddo band 'A' ac yn gymwys i dderbyn gostyngiad ar sail anabled.

Mae Treth y Cyngor yn daladwy yn seiliedig ar fand prisio'r eiddo a bennir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio. Cyfrifir costau gros drwy rannu cyfanswm gofynion incwm y Cyngor Sir, Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a'r Cynghorau Tref/Cymuned yn unol â sylfaen Treth y Cyngor.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Y sylfaen dreth yw cyfanswm yr eiddo ym mhob band sydd wedi'u haddasu i drosi'r rhif yn gyfwerth â Band 'D', a'i addasu ar gyfer eithriadau, gostyngiadau ac anwybyddiadau. Yn ogystal, rhoddir ystyriaeth o fewn y sylfaen dreth i ddyledion drwg neu amheus. Y sylfaen dreth ar gyfer 2019/20 oedd 64,317 eiddo a gyfatebir i fand 'D' (63,835 yn 2018/19).

Praesept Cyngor Sir y Fflint ar gyfer eiddo band 'D' yn 2019/20 oedd £1,280.68 (£1,177.60 yn 2018/19). Roedd biliau Treth y Cyngor yn seiliedig ar y lluosyddion canlynol ar gyfer bandiau A- i I:-

Band	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9
Nifer o anheddau Band 'D' cyfatebol	9	2,262	6,249	16,018	11,619	12,068	9,989	4,930	1,108	453

Mae ychwanegiadau praeseptau eraill i hysbysiadau Treth y Cyngor 2019/20 yn cynnwys praesept yr Heddlu a Throseddu Cymru Comisiynydd Gogledd o £17,887 mil (£16,477 mil yn 2018/19) a 34 Cyngor Tref a Chymuned sydd, gyda'i gilydd, â phraeseptau gwerth £2,930 mil (£2,847 mil yn 2018/19).

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

	2020 £000	2019 £000
Treth y Cyngor a gasglwyd	104,023	95,271
Cynnydd/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	(25)	42
Cynllun Lleihau Treth Cyngor	(10,707)	(10,109)
Llai - Symiau wedi'u dileu	(404)	(472)
	<u>92,887</u>	<u>84,732</u>
Llai - Daladwy I Heddlu Cymru a Throseddu Chomisiynydd Gogledd	(17,887)	(16,477)
	<u>75,000</u>	<u>68,255</u>

Ardrethi Annomestig

Trefnir Ardrethi Annomestig yn genedlaethol. Mae'r llywodraeth yn gosod y lluosydd, sef 52.6c ar gyfer pob eiddo yn 2019/20 (51.4c yn 2018/19). Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu'r trethi yn ei ardal ac fe'u telir wedyn i'r gronfa Ardrethi Annomestig a weinyddir gan Lywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn dosbarthu derbyniadau cronfa'r Ardrethi Annomestig i awdurdodau lleol yn seiliedig ar swm sefydlog y pen o'r boblogaeth. Incwm Ardrethi Annomestig 2019/20 a dalwyd i'r pwll oedd £60,516 mil ar ol rhyddhad a darpariaethau (£65,038 mil yn 2018/19), yn seiliedig ar werth trethadwy diwedd blwyddyn o £145,838 mil (£147,901 mil yn 2018/19).

Dadansoddiad o'r enillion net o gyfraddau annomestig:

	2020 £000	2019 £000
Ardrethi annomestig a gasglwyd	60,254	65,154
Llai - Talwyd i mewn i gronfa Ardrethi Annomestig	(60,516)	(65,038)
Llai - Cost casglu	(345)	(339)
Cynnydd/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	(85)	184
Cynlluniau rhyddhad	692	39
	<u>0</u>	<u>0</u>
Derbyniadau o'r gronfa	49,704	49,126
	<u>49,704</u>	<u>49,126</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

7. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFO A'R SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu ynglŷn â'r addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr y mae'r Cyngor yn eu cydnabod yn ystod y flwyddyn yn unol â'r arferion cyfrifeg priodol ynglŷn â'r adnoddau hynny sydd wedi'u pennu gan ddarpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Cyngor eu defnyddio i gwrdd â gwariant cyfalaf a referiw. Yr addasiad debyd ar gyfer y flwyddyn yw £48,049 mil (£29,190 mil yn 2018/19).

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio
	Balans Cronfa'r Cyngor	Cyfrif Refeniw Tai	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	
	£000	£000	£000	£000	£000
2019/20					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	18,485	33,929	0	0	(52,414)
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	24,460	0	0	0	(24,460)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	727	0	0	0	(727)
Amorteiddio asedau anniriaethol	15	0	0	0	(15)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(30,603)	30,603
Gwariant referiw a ariennir o gyfalaf trwy statud	4,302	0	0	0	(4,302)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(50)	0	0	0	50
Symiau'r asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,629	0	0	0	(1,629)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(3,962)	(2,624)	0	0	6,586
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	(530)	(14,776)	0	0	15,306
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(31,180)	0	0	31,180	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai	(2,505)	0	2,739	0	(234)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	(317)	0	317
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	(2)	0	0	361
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymdeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(25,038)	(1,367)	0	0	26,405
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	40,211	2,153	0	0	(42,364)
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	510	2	0	0	(512)
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau					
	26,715	17,315	2,422	577	(47,029)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	
2018/19					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	18,834	30,572	0	0	(49,406)
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	6,831	0	0	0	(6,831)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(128)	0	0	0	128
Amorteiddio asedau anniriaethol	32	0	0	0	(32)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(30,580)	30,580
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	4,123	0	0	0	(4,123)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(16)	0	0	0	16
Symiau'r asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,815	70	0	0	(1,885)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(3,522)	(2,544)	0	0	6,066
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	(2,309)	(14,137)	0	0	16,446
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(32,418)	0	0	32,418	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai	(2,664)	(146)	2,850	0	(40)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	(999)	0	999
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	(2)	0	0	361
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	44,099	1,918	0	0	(46,017)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(24,133)	(1,305)	0	0	25,438
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	888	2	0	0	(890)
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	11,073	14,428	1,851	1,838	(29,190)

8. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Anheddau'r Cyngor, tir ac adeiladau eraill, cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer sy'n cael eu dal, meddiannu, eu defnyddio neu eu contractio i'w defnyddio ar ran yr Cyngor, neu eu defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau. Mae'r rhain yn cynnwys anheddau ac eiddo tai eraill, adeiladau swyddfeydd, ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau chwaraeon a phyllau nofio, cartrefi preswyl/canolfannau dydd, depos a gweithdai, adeiladau mynwentydd, meysydd parcio oddi ar y stryd, cerbydau, peiriannau mecanyddol, darnau a gosodiadau ac offer arall.

Mae asedau isadeiledd yn asedau diymwad, gwariant a ellir ei adennill drwy barhau i ddefnyddio'r ased a grëwyd, h.y. nid oes modd ei werthu neu ei ddefnyddio at ddibenion eraill. Mae'r rhain yn cynnwys priffyrdd, llwybrau troed, pontydd, cyfleusterau dŵr a draenio ac amddiffynfeydd arfordirol.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Asedau cymunedol y mae'r Cyngor yn bwriadu dal ei afael ynddynt am yr hir dymor, nad oes iddynt unrhyw oes ddefnyddiol benodadwy a gallai hynny, yn ogystal, gyfyngu ar sut y gellir eu gwaredu. Asedau nad oes fawr o obaith eu gwerthu neu eu defnyddio at ddibenion eraill e.e. parciau a mannau agored, meysydd hamdden, mannau chwarae a thir mynwentydd.

Effaith bosibl COVID-19 ar brisiad Asedau'r Cyngor

Mae'r achosion o COVID-19, a ddatganwyd yn "Bandemig Byd-Eang" gan Sefydliad Iechyd y Byd ar 11 Mawrth 2020, wedi effeithio ar farchnadoedd ariannol byd-eang.

Gwelwyd effaith ar weithgarwch y farchnad mewn nifer o sectorau. Fel ar ddyddiad y prisiad, credwn y gallwn roi llai o bwyslais ar dystiolaeth flaenorol o'r farchnad fel cymhariaeth i roi barn ar werth. Yn wir, mae'r ymateb presennol i COVID-19 yn golygu ein bod yn wynebu set ddigyffelyb o amgylchiadau fel sail ar gyfer llunio barn.

Gwelwyd effaith ar weithgarwch y farchnad mewn nifer o sectorau. Fel ar ddyddiad y prisiad, credwn y gallwn roi llai o bwyslais ar dystiolaeth flaenorol o'r farchnad fel cymhariaeth i roi barn ar werth. Yn wir, mae'r ymateb presennol i COVID-19 yn golygu ein bod yn wynebu set ddigyffelyb o amgylchiadau fel sail ar gyfer llunio barn.

Symudiadau 2019/20

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dros Ben Dodrefn ac Offer £000	Asedau Dros Ben £000	Asedau Isadeiledd £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm £000
Cost neu Brisiad								
Ar 1 Ebrill 2019	325,538	356,395	27,582	8,101	242,850	4,721	24,281	989,468
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	27,824	13,431	1,450	0	6,470	68	6,568	55,811
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	0	19,354	0	(550)	0	0	0	18,804
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(25,191)	0	(1)	0	0	0	(25,192)
Asedau Datgydnabod	0	(402)	(2,865)	(930)	0	0	0	(4,197)
Ailddosbarthiadau	0	454	0	(300)	0	0	0	154
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	2,215	21,632	0	0	0	0	(23,847)	0
Ar 31 Mawrth 2020	355,577	385,673	26,167	6,320	249,320	4,789	7,002	1,034,848

Dibriiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig

Ar 1 Ebrill 2019	(122,367)	(41,018)	(13,626)	(1,019)	(86,068)	0	0	(264,098)
Tâl dibrisiant	(5,060)	(12,831)	(3,282)	(72)	(6,231)	0	0	(27,476)
Dibriiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn	0	3,505	0	13	0	0	0	3,518
Dibriiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	0	3,776	0	10	0	0	0	3,786
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbriso	0	(54)	0	0	0	0	0	(54)
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	0	(3,059)	0	0	0	0	0	(3,059)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	0	3,319	0	0	0	0	0	3,319
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	264	0	0	0	0	0	264
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(28,828)	(2,705)	0	0	0	0	0	(31,533)
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	402	2,865	785	0	0	0	4,052
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	3	0	0	0	0	0	3
Ar 31 Mawrth 2020	(156,255)	(48,398)	(14,043)	(283)	(92,299)	0	0	(311,278)
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2020	199,322	337,275	12,124	6,037	157,021	4,789	7,002	723,570
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2019	203,171	315,377	13,956	7,082	156,782	4,721	24,281	725,370

Natur Deiliad Asedau

Perchen	199,322	337,275	8,439	6,037	157,021	4,789	7,002	719,885
Prydles Ariannol	0	0	3,685	0	0	0	0	3,685
Ar 31 Mawrth 2020	199,322	337,275	12,124	6,037	157,021	4,789	7,002	723,570

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Symudiadau 2018/19

	Anheddau'r Cyngor a Garejys	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	Asedau Dros Ben	Asedau Isadeiledd	Asedau Cymunedol	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad								
Ar 1 Ebrill 2018	299,774	358,542	28,423	9,182	233,533	4,721	7,512	941,687
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	23,134	4,832	2,693	0	9,304	0	22,363	62,326
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	0	(1,722)	0	(88)	0	0	0	(1,810)
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(9,049)	0	(105)	0	0	0	(9,154)
Asedau Datgydnabod	0	0	(3,554)	0	0	0	0	(3,554)
Ailddosbarthiadau	(70)	1,262	0	(888)	0	0	0	304
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	2,700	2,530	20	0	13	0	(5,594)	(331)
Ar 31 Mawrth 2019	325,538	356,395	27,582	8,101	242,850	4,721	24,281	989,468

Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig

Ar 1 Ebrill 2018	(92,038)	(45,309)	(13,846)	(247)	(80,071)	0	0	(231,511)
Tâl dibrisiant	(5,065)	(12,404)	(3,334)	(64)	(5,997)	0	0	(26,864)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn	0	9,278	0	77	0	0	0	9,355
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	0	3,833	0	71	0	0	0	3,904
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbriso	0	3,150	0	0	0	0	0	3,150
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	0	(1,747)	0	(93)	0	0	0	(1,840)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	0	4,091	0	0	0	0	0	4,091
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	1,248	0	0	0	0	0	1,248
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(25,264)	(3,220)	0	(692)	0	0	0	(29,176)
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	0	3,554	0	0	0	0	3,554
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	62	0	(71)	0	0	0	(9)
Ar 31 Mawrth 2019	(122,367)	(41,018)	(13,626)	(1,019)	(86,068)	0	0	(264,098)

Y Fantolen ar 31 Mawrth 2019	203,171	315,377	13,956	7,082	156,782	4,721	24,281	725,370
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2018	207,736	313,233	14,577	8,935	153,462	4,721	7,512	710,176

Natur Deiliad Asedau

Perchen	203,171	315,377	9,696	7,082	156,782	4,721	24,281	721,110
Prydles Ariannol	0	0	4,260	0	0	0	0	4,260
Ar 31 Mawrth 2019	203,171	315,377	13,956	7,082	156,782	4,721	24,281	725,370

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mesur Gwerth Teg Asedau Dros Ben

Mae manylion asedau dros ben yr Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1)	£000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2)	£000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3)	£000	Gwerth teg ar 31 Mawrth	£000
2019/20 Asedau Dros Ben	0	2,843		3,195		6,038	
2018/19 Asedau Dros Ben	0	2,884		4,198		7,082	

Ni fu trosglwyddiadau rhwng y gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac nid oes unrhyw newid wedi bod yn y technegau prisio a ddefnyddir yn ystod y flwyddyn ar gyfer asedau dros ben.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau dros ben yr Cyngor, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Yn unol â'u triniaeth fel asedau dros ben, mae nifer o'r asedau hyn yn wag ar hyn o bryd; yn yr achosion hyn nid yw'r defnydd presennol yn ddefnydd uchaf a gorau.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau dros ben yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

9. EIDDO BUDDSODDI AC YSTÂD AMAETHYDDOL

	2020	2019
	£000	£000
Cost neu Brisiad		
Ar 1 Ebrill	27,075	29,151
Aiddosbarthiadau	(139)	(2,167)
Ychwanegiadau	22	40
Mae cynnydd Ailbriso/Gostyngiad i Gwarged/Diffyg	(700)	51
Addasiadau Eraill	(1,279)	0
Ar 31 Mawrth	24,979	27,075
Dibrisiant a Lleihad mewn Gwerth		
Ar 1 Ebrill	40	86
Aiddosbarthiadau	3	(9)
Gwrthdrychiad namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg	0	0
Nam / Dibrisiant	(20)	(37)
Ar 31 Mawrth	23	40
Y Fantolen ar 31 Mawrth	24,956	27,035

Mesuriad Gwerth Teg ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mae manylion eiddo buddsoddi'r Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1)	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2)	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3)	Gwerth teg ar 31 Mawrth
	£000	£000	£000	£000
2019/20				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	12,566	12,566
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,000	0	11,000
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	143	0	1,247	1,390
Cyfanswm	143	11,000	13,813	24,956
2018/19				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	14,224	14,224
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,640	0	11,640
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	1,171	1,171
Cyfanswm	0	11,640	15,395	27,035

Mae trosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau'r hierarchaeth gwerth teg wedi digwydd yn ystod y flwyddyn oherwydd bod gwybodaeth gymharol ar gael eleni ar gyfer asedau tebyg mewn marchnadoedd actif neu brisiau am asedau tebyg mewn marchnadoedd nad ydynt yn actif.

Wrth amcangyfrif gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor, defnydd uchaf a gorau yr eiddo yw eu defnydd presennol.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mesurir gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor yn flynyddol ar bob dyddiad adrodd. Yn 2019/20 prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr allanol, a phrisiwyd y gweddill gan brisiwr mewnol y Cyngor.

Caiff yr holl brisiadau eu gwneud yn unol â'r fethodoleg a'r seiliau amcangyfrif a osodir yn safonau proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Syrffwyr Siartredig. Mae arbenigwyr prasio'r Cyngor yn gweithio'n agos â swyddogion ariannol ar holl faterion prasio.

Technegau Prasio a ddefnyddir i bennu Gwerth Teg Lefel 2 a 3 ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 2

Prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr annibynnol allanol yn unol â gofynion Gwerth Teg IFRS 13, gan ddefnyddio dull y farchnad ar gyfer asedau tebyg ond gan adlewyrchu amgylchiadau penodol pob ased e.e. gwag neu â thenantiaeth bresennol. Ystyriwyd bod yr hierarchaeth prasio Lefel 2 yn briodol a rhoddwyd manylion y cymaryddion marchnad fel rhan o'r adroddiad prasio. Roedd y technegau prasio hefyd yn ystyried y defnydd uchaf a gorau gan adlewyrchu'r hyn sy'n ffisegol bosibl neu'n cael ei ganiatáu gan y gyfraith.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prasio a ddefnyddir i fesur gwerth teg tir pori a thir moel yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

- (i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.
- (ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prasio priodol dan yr amgylchiadau a lle'r oedd data digonol ar gael, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy. Roedd y technegau prasio tir pori a thir moel yn adlewyrchu mewnbwn Lefel 3 oherwydd diffyg data'r farchnad a oedd ar gael i brisiwr y Cyngor.

Y technegau prasio a ddefnyddir i fesur gwerth teg ystadau masnachol a diwydiannol yw'r dull incwm (ar gyfer asedau) a dull y farchnad (ar gyfer tir gwag). Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

- (i) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.
- (ii) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

Fodd bynnag, y prif ddull a ddefnyddiwyd i brisio unedau masnachol a diwydiannol oedd gwybodaeth a data presennol y Cyngor ei hun a oedd yn adlewyrchu ffactorau megis twf rhent, lefelau deiliadaeth, lefelau dyledion drwg a chostau rhwymedigaethau trwsio a chynnal a chadw. Gan hynny, hierarchaeth prasio unedau masnachol a diwydiannol y Cyngor yw Lefel 3 gan fod y dull prasio'n defnyddio mewnbynnau anweladwy a gwneir hynny ar yr un sail wrth brisio'r ased ag a ddefnyddir gan gyfranogwyr y farchnad.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

10. ASEDAU A GÂNT EU DAL I'W GWERTHU

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2019	0	528	585	1,113
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	430	430
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	(445)	(445)
Aiiddosbarthiadau Net	0	0	(15)	(15)
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	53	0	53
Colledion Adbriso	0	0	(20)	(20)
Adbrisiadau net	0	53	(20)	33
Asedau a werthwyd	0	(205)	0	(205)
Ar 31 Mawrth 2020	0	376	550	926

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2018	0	800	717	1,517
Ychwanegiadau	0	1	0	1
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	70	1,320	1,028	2,418
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	(23)	(531)	(554)
Aiiddosbarthiadau Net	70	1,298	497	1,865
Namau	0	(216)	(102)	(318)
Enillion Adbriso	0	58	180	238
Colledion Adbriso	0	(76)	(114)	(190)
Adbrisiadau net	0	(234)	(36)	(270)
Asedau a werthwyd	(70)	(1,337)	(593)	(2,000)
Ar 31 Mawrth 2019	0	528	585	1,113

Mesuriad Gwerth Teg Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Mae manylion asedau'r awdurdod sy'n cael eu dal i'w gwerthu a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2019/20 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	43	65	818	926
2018/19 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	510	603	1,113

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau yr Cyngor sy'n cael eu dal i'w gwerthu, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Mae nifer o asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yn wag ar hyn o bryd ac yn aros i gael eu gwaredu; yn yr achosion hyn nid y defnydd presennol yw'r defnydd uchaf a gorau.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

- (i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.
- (ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

11. BUDDSODDIADAU HIRDYMOR

Mae buddsoddiadau hirdymor wedi'u dwyn ymlaen yn y fantolen ar gost wedi'i amorteiddio.

	2020	2019
	£000	£000
Adneuon Banciau / Cymdeithasau Adeiladu	0	0
Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru	2,628	2,144
Total	<u>2,628</u>	<u>2,144</u>

12. DYLEDWYR HIRDYMOR

	2020	2019
	£000	£000
Benthyciadau adnewyddu a gwella	1,986	2,139
Benthyciadau prynwyr tro cyntaf	100	100
Benthyciadau Prynu Car gyda Chymorth	0	3
Dyddodion Tai fforddiadwy	98	98
Gwaith strydoedd preifat	46	45
Benthyciad i Gartrefi NEWYDD	6,819	5,386
Dyledwyr Hirdymor Cyffredinol	16	0
Cyfanswm	<u>9,065</u>	<u>7,771</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

13. DYLEDWYR BYRDYMR

	2020	2019
	£000	£000
Rhenti Tai	1,918	2,136
Treth y Cyngor	3,265	2,748
Grantiau	16,729	15,008
Gordaliadau budd-dal	2,219	2,334
Trethiant	2,894	3,312
NNDR	5,844	0
Benthyca	1,026	92
Taliadau ymlaen llaw	4,825	6,516
Arall	16,029	11,178
GIG	2,938	3,238
	57,687	46,562
Lwfans ar gyfer colledion amhariad a Cholledion Credyd Disgwyliedig	(2,647)	(2,717)
Cyfanswm	55,040	43,845

Mabwysiadodd y Cyngor safon gyfrifo Offerynnau Ariannol IFRS 9 o 1 Ebrill 2018 a mabwysiadodd y model colled credyd disgwyliedig a ragnodir gan IFRS 9. Nod hyn yw cyfrifo'r risg na fydd llifoedd arian y dyfodol o bosibl yn digwydd oherwydd diffyg dalu ar ran y cyd-barti. Mae eglurhad ar y fethodoleg hon ym Mholisiau Cyfrifo'r Cyngor. Mae proses bresennol y Cyngor ar gyfer cyfrifo colledion amhariad perthnasol i ddyledwyr masnach, derbyniadau prydlesau ac asedau contract wedi'i halinio â'r dull newydd o asesu ar y cyd ac felly ni fu unrhyw newid i'r fethodoleg o gyfrifo amhariadau mewn asedau ariannol.

Mewn cydymffurfiaeth â fframwaith rheolaeth ariannol y Cyngor, mae'r Cyngor yn parhau i wneud darpariaeth ar gyfer amhariad y tu allan i gwmpas y model colled credyd disgwyliedig ar gyfer trafodion dim-cyfnewid megis dyledwyr Treth y Cyngor a dyledwyr gyda chyd-bartiön y llywodraeth.

Dadansoddiad o oed dyledion Treth y Cyngor:

	2020	2019
	£000	£000
0-1 oed	1,937	1,503
1-2 oed	610	537
2-3 oed	286	262
3-4 oed	162	163
4-5 oed	99	83
5+ oed	171	200
Cyfanswm	3,265	2,748

14. BUDDSODDIADAU BYRDYMR

Mae cyfanswm y fantolen yn cael ei gofnodi'n net o'r symiau hynny a fuddsoddiwyd am 3 mis neu lai (yn cynnwys arian dros nos/cyfrif) sy'n cael eu trin fel arian parod. Y cyfansymiau ar gyfer 2020 oedd dim fel yn 2019.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

15. ARIAN PAROD A CHYWERTHOEDD ARIAN PAROD

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Asedau Cyfredol				
Buddsoddiadau dros dro (cyfrifon galw)		0		0
Arian parod a chywerthoedd arian parod	31,718		32,002	
Dyled arian parod	(2,591)		(1,667)	
		<u>29,127</u>		<u>30,335</u>
Cyfanswm		<u>29,127</u>		<u>30,335</u>

16. BENTHYCIADAU I'W HAD-DALU AR GAIS NEU O FEWN 12 MIS

	2020	2019
	£000	£000
Llog cronedig ar fenthycia hirdymor allanol	2,855	5,991
Benthyciad Aeddfedu	10,000	0
Ad-daliad Benthyciad Blwydd-dal	1,198	85
Benthyciadau Effeithlonrwydd Ynni (gan Salix Finance Ltd)	492	339
Tymor Byr benthycia allanol	53,000	44,000
Llog cronedig ar fenthyciadau allanol yn y tymor byr	48	39
Cyfanswm	<u>67,593</u>	<u>50,454</u>

17. CREDYDWYR

	2020	2019
	£000	£000
Byrdymor		
Rhenti a dderbynnir ymlaen llaw	337	347
Treth y Cyngor a dderbynnir ymlaen llaw a chyfrifon mewn crec	1,292	1,189
Blaendal	335	322
Taliadau ymlaen llaw	4,224	3,254
Cysylltiedig â chyflogeion	6,120	5,451
NNDR	0	1,127
Arall	19,425	24,263
Cyfanswm	<u>31,733</u>	<u>35,953</u>
Hirdymor		
Blaendal	413	548
Taliadau ymlaen llaw	489	984
Arall	150	0
Cyfanswm	<u>1,052</u>	<u>1,532</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

18. INCWM GRANT

Credydodd yr Cyngor y grantiau a'r cyfraniadau canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	2020 £000	2019 £000
Credydwyd i Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol		
Grant Cynnal Refeniw	139,276	140,030
Cyfanswm Grantiau Llywodraeth heb eu Neilltuo	139,276	140,030
Llywodraeth Cymru:		
Lwfans Atgyweiriadau Mawr	5,060	5,065
Grant Cyfalaf Cyffredinol	3,875	4,746
Ysgolion yr 21ain Ganrif	2,000	7,055
Cronfa Cludiant Lleol	1,537	6,466
Y Gronfa Gofal Integredig	2,045	2,096
Grant Gwella Ysgolion	2,185	2,043
Maint Dosbarth Babanod*	1,160	168
IHP -Sharp	1,190	0
IHP-Marleyfield	2,022	0
Hwb mewn Ysgolion - Grant Seilwaith TGCh	1,367	0
Grantiau Eraill Llywodraeth Cymru	2,669	132
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau eraill	2,690	1,138
Cyfanswm Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	27,800	28,909
 Cyfanswm	167,076	168,939

*Ailddatganwyd ffigwr 2019. Wedi'i gynnwys yn 'Ysgolion yr 21ain ganrif' yn 19/20.

	2020 £000	2019 £000
Gredydwyd i'r Gwasanaethau		
Llywodraeth Cymru		
Grant Cymorth Tai*	5,920	0
Cefnogi Pobl	0	5,770
DELLS Ôl 16	4,620	4,711
Grant Gwella Addysg	5,796	5,814
Grant Plant a Chymunedau**	5,284	0
Dechrau'n Deg	0	2,893
Teuluoedd yn Gyntaf	0	1,557
Amddifadedd Disgyblion	3,748	3,716
Tocynnau Teithio Rhatach	1,712	1,933
Cronfa Gofal Integredig	4,008	2,295
Grant Cynnig Gofal Plant	249	2,844
Grant Pensiwn Athrawon	1,975	0
Grant Addysg AL***	2,406	1,196
NWRWTP	1,588	0
Arall	6,521	8,004
Adran Gwaith a Phensiynau	29,721	33,082
Cyngor Celfyddydau Cymru	1,909	2,183
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	4,111	3,041
 Cyfanswm	79,568	79,039

*Grant newydd ar gyfer 19/20. Yn cynnwys Grant Cefnogi Pobl a enwyd yn flaenorol.

**Grant newydd ar gyfer 19/20. Yn cynnwys grantiau Dechrau'n Deg a Teuluoedd yn Gyntaf a enwyd yn flaenorol.

***Ailddatganwyd ffigwr 2019. Wedi'i gynnwys mewn 'Grantiau LIC Eraill' yn 18/19.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Grantiau a chyfraniadau a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau a chyfraniadau nad ydynt eto wedi'u cydnabod fel incwm, gan eu bod ag amodau ynghlwm wrthynt sy'n nodi y byddai angen dychwelyd yr arian i'r rhoddwr grant os nad yw'r gofynion yn cael eu bodloni. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

	2020 £000	2019 £000
Byrdymor		
Grantiau Refeniw	441	1,206
Grantiau Cyfalaf	0	0
Cyfraniadau Cyfalaf	369	487
Cyfraniadau Refeniw	270	122
Cyfanswm	1,080	1,815
Hirdymor		
Grantiau Refeniw	0	0
Grantiau Cyfalaf	0	0
Cyfraniadau Refeniw	298	451
Cyfraniadau Cyfalaf	441	551
Cyfanswm	739	1,002

19. DARPARIAETHAU

Y symiau a nodir fel darpariaethau yw'r amcangyfrifon gorau o wariant sy'n angenrheidiol i setlo'r rhwymedigaethau cyfredol.

	2020 £000	Ychwanegiadau £000	Gwariant a dynnir £000	Symiau gwrthdroi £000	Gwahardd Disgownt £000	2019 £000
Rhwymedigaethau cyfredol						
Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	50	0	0	0	0	50
Buddion Terfynu Staff	0	0	(22)	0	0	22
Hawliadau Gweithwyr	70	30	0	0	0	40
Cyfanswm	120	30	(22)	0	0	112
Rhwymedigaethau Anghyfredol						
Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	985	0	0	0	0	985
Gwaith adfer ar hen safleoedd tirlenwi	5	0	0	0	0	5
Cyfanswm	990	0	0	0	0	990

- Mae ôl-ofal o hen safleoedd tirlenwiyn darparu ar gyfer costau ôl-ofal amgylcheddol ar gyfer hen safleoedd gwaredu gwastraff yn Standard a Brookhill, Bwcle, wedi ei rannu dros ddyled gyfredol a dyled anghyfredol. Mae'r costau arfaethedig wedi eu hymgorffori mewn gweithredoedd perfformiad gyda Chyfoeth Naturiol Cymru (Asiantaeth yr Amgylchedd gynt). Mae'r gweithredoedd yn ffurfio sail rhwymedigaeth gyfreithiol y Cyngor i ariannu'r ôl-ofal am 60 mlynedd o ddyddiad cau'r safle tirlenwi. Mae'r ddarpariaeth yn cael ei diwygio trwy fynegeoio blynyddol yn unol â'r Mynegai Prisiau Manwerthu, ac yn cael ei hadolygu ar gyfer digonolrwydd. Mae'r ddarpariaeth yn cyfateb i'r rhwymedigaeth gyfreithiol a gynhwysir yn y gweithredoedd perfformiad.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Roedd y Cyngor yn ddigon ymrwymedig gyda rhai cynigion ar ddyddiad y fantolen i warantu creu darpariaeth yn 2018/19 i derfynu buddiannau gweithwyr a fyddai'n gadael eu swyddi yn y Cyngor yn 2019/20.
- Bydd y ddarpariaeth hawliadau cyflogwyr yn ariannu costau amcangyfrifedig hawliadau yn erbyn y Cyngor.
- Yn unol â gofynion Rhan 2A Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, a Strategaeth Arolygu Tir Halogedig y Cyngor, bydd safleoedd ar draws y Sir yn cael eu hystyried, gyda chyflwr pob un yn cael ei asesu yn ôl y gofyn maes o law. Mae'r Cyngor wedi neilltuo darpariaeth i ariannu ei ymrwymadau ar gyfer unrhyw waith adfer yr ystyrir yn hanfodol ar sail amcangyfrif gorau ar ddyddiad y fantolen.

20. BENTHYCA HIRDY MOR

Dadansoddiad	Cyfraddau Llog		2020	2019
	Lleiafswm %	Uchafswm %	£000	£000
Yn ol math o Fenthyciad (Cyfradd Sefydlog)				
Salix Finance (Effeithlonrwydd Ynni)		Di-log	3,822	4,313
Llywodraeth (PWL B)	0.89	9.50	255,965	248,256
Sefydliadau ariannol eraill	4.48	4.58	18,950	18,950
Llywodraeth Cymru		Di-log	860	860
Cyfanswm			<u>279,597</u>	<u>272,379</u>
Yn ol cyfnod aeddfedu				
Rhwng 1 a 2 flynedd			4,783	10,580
Rhwng 2 a 5 mlynedd			13,940	9,475
Rhwng 5 a 10 mlynedd			24,939	19,769
Mwy na 10 mlynedd			235,935	232,555
Cyfanswm			<u>279,597</u>	<u>272,379</u>

21. CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r Cyngor yn cadw nifer o gronfeydd wrth gefn ar y Fantolen. Mae rhai yn cael eu dal am resymau statudol, mae angen rhai i gydymffurfio ag arfer cyfrifeg priodol ac mae eraill wedi'u sefydlu yn wirfoddol i glustnodi adnoddau ar gyfer cynlluniau gwario yn y dyfodol. Mae'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio wedi'u nodi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn ac yn nodyn 7.

Cronfa'r Cyngor

Mae balans Cronfa'r Cyngor, sef £11,025 mil, yn cynrychioli gwerth y cronfeydd wrth gefn heb eu clustnodi sydd ar gael i'r Cyngor (£14,020 mil yn 2018/19).

Cyfrif Refeniw Tai

Mae balans cronedig cronfa wrth gefn y cyfrif refeniw tai, sef £2,889 mil (£2,221 mil yn 2018/19), yn cynnwys gwarged Cyfrif Refeniw Tai yn 2019/20 o £668 mil (£303 mil (gwarged) yn 2018/19), fel y nodir ar dudalennau 71.

Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf

Mae'r gronfa wrth gefn derbyniadau cyfalaf yn cynnwys derbyniadau o werthu asedau sydd eto i'w defnyddio i ariannu cyfalaf neu i ad-dalu dyled.

Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso

Mae grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn symiau a dderbyniwyd ond heb eu defnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi

Mae cyfanswm y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, sef £13,293 mil (£13,314 mil yn 2018/19) yn cynnwys:

- Balansau gwasanaeth - Yn cynrychioli adrannau gwasanaeth sy'n dwyn cyllid heb ei wario ymlaen i'w ddefnyddio yn y flwyddyn ariannol nesaf a mathau perthnasol penodol eraill o incwm / tanwariant o natur unwaith yn unig sy'n ymestyn dros fwy nag un flwyddyn i bwrpas penodol.
- Balansau ysgolion – mae'r swm hwn yn cynrychioli elfen o falansau a rhyddhawyd dan gynllun dirprwyo cyllidebau i ysgolion a oedd heb ei wario ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- Statws sengl / cyflog cyfartal - cronfa wrth gefn wedi'i chronni i ariannu costau gweithlu untro pellach, ynghyd â champau terfynol diogelu cyflog sy'n codi o weithredu'r cytundeb statws sengl.
- Newid sefydliadol – arian wrth gefn wedi'i gronni i ariannu costau ailfodelu gwasanaethau a phrosiectau 'Buddsoddi i Arbed'
- Cydraddoli Budd-daliadau – cyflwynwyd y gronfa hon i warchod yn erbyn newid posibl yn y Cymhorthdal Budd-daliadau Tai.
- Etholiadau'r Sir – arian wrth gefn i ariannu costau etholiadau'r dyfodol
- Cynllun Datblygu Lleol – cyllid i dalu costau sy'n gysylltiedig â chadarnhau ac yna gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol.
- Gwaredu Gwastraff – defnyddir y gronfa hon yn bennaf i ariannu cyfraniad Cyngor Sir y Fflint i Bartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru.
- Cynnal a chadw yn ystod y gaeaf – mae arian wrth gefn ar gyfer y perygl o dywydd difrifol
- Ffioedd Dylunio – cronfa wrth gefn a grëwyd i liniaru colled incwm o'r Rhaglen Gyfalaf
- Yswiriant Wrth Gefn – yswiriant wrth gefn amrywiol gan gynnwys cronfa'r Cyngor i dalu costau hunan-yswiriant gan nad yw pob risg wedi'i yswirio'n allanol.
- Hyfforddeion Sir y Fflint – cronfa wrth gefn i ariannu rhaglen Hyfforddeion Sir y Fflint.
- Diffyg Incwm Rhent – cronfa wrth gefn wedi'i chreu i liniaru'r incwm a gollir o rentu eiddo diwydiannol.
- Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid – i alluogi bod y Strategaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid yn cael ei chyflwyno. Bydd hyn yn cynnwys gwelliannau i'r Canolfannau sy'n Cysylltu, gwella cyfleusterau hunan-wasanaethu a buddsoddi mewn meddalwedd newydd.
- Capita One - system TG ranbarthol sy'n dal gwybodaeth reoli i ysgolion a gynhelir gan Sir y Fflint. Bydd unrhyw gyllid sy'n cael ei dal ar ddiwedd y flwyddyn ariannol sy'n rhagori ar gostau, yn cael ei gwario ar ddarparu'r gwasanaeth yn y dyfodol.
- Ffioedd goruchwylio – mae'r gronfa wrth gefn hon yn cael ei defnyddio ar gyfer gwaith y Tîm Rheoli Datblygiadau mewn gwaith goruchwylio datblygiadau tai, mewn cysylltiad â mabwysiadu ffyrdd a/neu waith cysylltiedig arall a ystyrir yn hanfodol.
- Adolygiad Cludiant – i ariannu adolygiad o'r ffordd y darperir gwasanaethau cludiant.
- Cwricwlwm LMS – defnyddir cyllid ar gyfer costau trosiannol s'yn ymwneud â moderneiddio ysgolion ar gyfer ysgolion.
- Gwaith adfer Swyddfeydd Ewloe - cronfa wrth gefn i ailwampio'r swyddfeydd yn Ewloe sy'n berchen i'r cyngor er mwyn ail-leoli'r swyddogion i'r adeilad hwn.
- Newid Sefydliadol/ADM - cefnogi costau gosod cychwynnol a chefnogaeth dechnegol ariannol ar gyfer arian at raid unrhyw faterion ariannol sy'n codi o ganlyniad i weithredu dulliau darparu gwasanaeth gwahanol.
- Hawliadau Cyflogaeth – i ariannu costau amcangyfrifedig cyflogwyr yn erbyn y Cyngor.
- Grantiau a Chyfraniadau – grantiau a chyfraniadau amrywiol gan ddarparwyr allanol y dylid eu gwario yn unol â chyfyngiadau defnyddio cysylltiedig.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r symudiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd wedi'u crynhoi yn y tabl isod:-

	Balans ar			Balans ar			Balans ar
	31 Mawrth	Trosglwyddiadau	Trosglwyddiadau	31 Mawrth	Trosglwyddiadau	Trosglwyddiadau	31 Mawrth
	2018	Allan 2018/19	i Mewn 2018/19	2019	Allan 2019/20	i Mewn 2019/20	2020
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balansau Gwasanaeth	1,515	(999)	339	855	(227)	1,201	1,829
Balansau Ysgolion	1,285	(4,935)	4,985	1,335	(5,886)	4,663	112
Statws Sengl / Cyflog Cyfartal	1,621	(437)	0	1,184	(63)	0	1,121
Buddsoddi mewn newid sefydliadol	1,439	(400)	0	1,039	(345)	1,000	1,694
Gwireddu Buddion	318	0	0	318	(185)	0	133
Etholiadau sirol	170	(13)	48	205	(13)	20	212
Cynllun Datblygu Lleol	180	0	0	180	0	0	180
Rheoli adeiladu	55	(55)	0	0	0	0	0
Gwaredu Gwastraff	129	(46)	0	83	0	0	83
Menter Sir y Fflint Cyf	108	(55)	0	53	(46)	0	7
Ffioedd dylunio	200	0	0	200	0	0	200
Cynnal a Chadw yn y Gaeaf	215	0	35	250	0	0	250
Parcio Ceir	48	(10)	9	47	(16)	14	45
Yswiriant Wrth Gefn	1,805	(565)	873	2,113	(761)	851	2,203
Arian parod a derbynebaw adolygiad	83	(83)	1	1	0	2	3
Hyfforddeion Sir y Fflint	476	0	65	541	(17)	0	524
Diffyg Incwm Rhent	150	(80)	0	70	(39)	0	31
Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid	103	(70)	0	33	(11)	0	22
Capita One	19	0	0	19	0	0	19
Ffioedd goruchwyllo	49	0	0	49	0	0	49
Adolygiad Cludiant	170	(86)	0	84	(84)	0	0
Cwricwlwm LMS	779	(873)	477	383	(541)	579	421
Gwaith adfer Swyddfeydd Ewloe	830	(830)	0	0	0	0	0
Newid Sefydliadol/ADM	155	(55)	0	100	(104)	37	33
Adferiad Argyfwng	50	(50)	0	0	0	0	0
Hawliadau Cyflogaeth	0	0	150	150	(42)	0	108
Gostyngiad Carbon	0	(253)	296	43	(17)	0	26
Hawliadau Eiddo	0	0	45	45	(9)	0	36
Cronfa Mantais Gymunedol NWRWTP	0	0	0	0	0	65	65
Grantiau a Chyfraniadau	2,924	(780)	1,790	3,934	(1,504)	1,457	3,887
Cyfanswm	14,876	(10,675)	9,113	13,314	(9,910)	9,889	13,293

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

22. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r balansau ar gyfer cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio fel a ganlyn-

	2020	2019
Cronfeydd Wrth Gefn	£000	£000
Cronfa Adbriso Wrth Gefn	118,668	105,289
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	292,977	317,944
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	(5,730)	(6,091)
Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn	(399,288)	(407,745)
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	98	98
Cyfrif absenoldebau cronedig	(3,178)	(2,666)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	3,547	6,829

Mae manylion y symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio fel a ganlyn:-

Y Gronfa Adbriso Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion yr Cyngor a ddeilliodd o'r cynnydd yng ngwerth ei Eiddo, Peiriannau ac Offer. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion crynodol eu:

- adbriso i lawr neu eu gwanhau gan golli'r enillion
- defnyddio i ddarparu gwasanaethau gan golli'r enillion drwy ddibrisio, neu
- gwerthu gan wireddu'r enillion.

Mae'r gronfa wrth gefn adbriso yn cofnodi enillion adbriso nas gwireddwyd ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y gronfa. Mae'r gronfa yn cael ei chyfateb gan asedau anghyfredol o fewn y fantolen - nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2020	2019
	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill	105,289	103,062
Adbriso asedau yn uwch	26,120	14,866
Adbriso asedau yn is a cholledion nam ddim yn cael eu talu o'r Gweddill/Diffyg Darpariaeth Gwasanaethau	(6,788)	(6,149)
Gwarged neu ddiffyg ar adbriso asedau nad ydynt yn gyfredol nas postwyd at y gwarged/ diffyg ar ddarparu gwasanaethau	19,332	8,717
Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(5,625)	(6,420)
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	(328)	(70)
Swm a ddiddymwyd yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	(5,953)	(6,490)
Balans ar 31 Mawrth	118,668	105,289

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn gyfrif addasiadau sy'n cynnwys y gwahaniaeth amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer buddiannau ar ôl cyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â'r darpariaethau statudol.

Mae'r Cyngor yn rhoi cyfrif am fuddiannau ôl gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – mae'r buddiannau yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth. Mae'r dyledion sy'n cael eu cydnabod yn y cyfrifon yn cael eu diweddarau i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i ariannu buddiannau a enillwyd wrth i'r Cyngor wneud cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn neu dalu unrhyw bensiwn y mae'n gyfrifol amdano yn uniongyrchol. Felly, mae balans debyd y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y manteision a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a'r presennol a'r adnoddau y mae'r Cyngor wedi'u neilltuo i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau bod arian wedi'i neilltuo erbyn amser talu'r buddion.

	2020	2019
	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill	(407,745)	(348,865)
Enillion ar asedau'r cynllun	(42,133)	14,293
Enillion a (Cholledion) Actiwaraid	66,548	(52,594)
Taliadau net i warged / diffyg ar ddarparu gwasanaethau	(42,363)	(46,016)
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun	26,405	25,437
Balans ar 31 Mawrth	(399,288)	(407,745)

Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r cyfrif addasiadau offerynnau ariannol yn darparu mecanwaith cydbwysu rhwng y gwahanol gyfraddau y mae enillion a cholledion (fel premiymau ar dalu dyledion yn gynnar) yn cael eu cydnabod dan y Cod ac yn ofyniad statudol ar gyfer gronfa'r Cyngor. Unwaith eto, mae'r gronfa yn cael ei chyfateb gan fenthyciadau a buddsoddiadau yn y fantolen, ac nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		(6,091)		(6,452)
Premiymau a gafwyd yn ystod y flwyddyn a'u codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0		0	
Cyfan y premiymau a gafwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol i'w codi ar y balans Cronfa'r Cyngor yn unol â'r gofynion statudol	361		361	
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		361		361
Balans ar 31 Mawrth		(5,730)		(6,091)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau cyfrifo ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae cost caffael, adeiladu neu wella yn cael ei ddebydu o'r Cyfrif a dibrisiad, colledion nam ac amorteiddiad yn cael ei dalu o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gan gysoni o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i newid ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Mae'r cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Cyngor ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar eiddo buddsoddi ac enillion adbriso cronedig ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Adbriso ar gyfer enillion o'r fath.

Mae Nodyn 7 yn darparu manylion ffynhonnell yr holl drafodion sy'n rhan o'r Cyfrif, ac eithrio'r rhai sy'n cynnwys y Gronfa Adbriso wrth gefn.

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		317,944		319,537
Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â gwariant cyfalaf sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
- Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol		(52,415)		(49,406)
- Colledion adbriso ar PP & E		(24,460)		(6,831)
- Amorteiddio asedau anniriaethol		(15)		(32)
- Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud		(4,302)		(4,123)
- Symiau o asedau nad ydynt yn gyfredol a ddilëwyd ar waredu neu werthu fel rhan o'r enillion / colled ar waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(1,629)		(1,885)
- Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi a ddebydwyd neu gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(727)		128
-Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal		50		16
		(83,498)		(62,133)
Addasu symiau a adawyd allan o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn		5,954		6,490
Swm net a adawyd allan o gost asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn		(77,544)		(55,643)
Ariannu Cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:				
- Defnydd o'r gronfa derbyniadau wrth gefn		317		999
- Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd wedi cael eu cymhwyso i ariannu cyfalaf		30,603		30,580
- Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai		6,585		6,065
- Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai		15,306		16,446
Addasiadau dyledwyr tymor hir - Ad-daliadau Benthyciad		(234)		(40)
		52,577		54,050
Balans ar 31 Mawrth		292,977		317,944

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Derbynebaw cyfalaf gohiriedig yw benthyciadau y mae'r Cyngor wedi'u rhoi i unigolion ar y gofrestr tai fforddiadwy. Y benthyciad yw blaendal yr unigolyn i'w cynorthwyo i brynu cartref fforddiadwy yn y sir. Mae'r benthyciad yn ad-daladwy pan werthir y tŷ neu ar ôl 25 mlynedd, pa bynnag un sy'n digwydd gyntaf. Mae'r arian wrth gefn yn dal y dderbyneb gydnabyddedig yn y dyfodol.

	2020	2019
	£000	£000
Dyddodion Cartrefi fforddiadwy	98	98
	98	98

23. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDOL

Mae'r llifoedd arian parod net o £4,281 mil all-lif (£22,305 mil mewnlfif yn 2018/19) yn sgil gweithgareddau gweithredol yn cynnwys yr elfennau llog canlynol:

	2020	2019
	£000	£000
Llog a gafwyd	428	375
Llog a dalwyd	(16,939)	(13,474)

24. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2020	2019
	£000	£000
Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(55,833)	(61,849)
Prynu buddsoddiadau tymor byr a thymor hir.	0	0
Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	(1,949)	(7,536)
Elw o werthiant eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol.	2,514	2,809
Elw o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir	0	0
Derbynebaw eraill o weithgareddau buddsoddi	31,412	32,418
Llifoedd arian net o Weithgareddau Gweithredol	(23,856)	(34,158)

25. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

	2020	2019
	£000	£000
Derbynebaw arian parod o fenthycia tymor byr a thymor hir	72,449	18,946
Derbynebaw eraill o weithgareddau ariannu	0	0
Taliadau i leihau'r ddyled sy'n weddill mewn perthynas â phrydlesau ariannol	(555)	(541)
Ad-dalu benthycia tymor byr a thymor hir	(44,965)	(8,020)
Taliadau eraill ar gyfer gweithgarwch buddsoddi	0	0
Llif arian net o weithgarwch ariannu	26,929	10,386

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

26. TÂL SWYDDOGION

Uwch Dâl Cyflogeion

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2014 yn gofyn am ddatgeliad (mewn bandiau o £5,000) o nifer y cyflogeion y mae eu taliadau - pob symiau a delir neu a dderbynnir gan y gweithiwr cyflogedig, gan gynnwys taliadau ar derfynu cyflogaeth, lwfansau treul sy'n daladwy i dreth, a'r arian gwerth y budd-daliadau - yn fwy na £60,000. Nid yw gwerthoedd y band yn cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwyr. Mae colofnau ar gyfer ysgolion yn cynnwys yr holl ysgolion a gynhelir gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Band Taliadau Cydnabyddiaeth	2020		2019	
	Dim ysgolion	Ysgolion	Dim ysgolion	Ysgolion
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£60,000 - £64,999	1	25	2	22
£65,000 - £69,999	7	14	1	9
£70,000 - £74,999	0	4	0	7
£75,000 - £79,999	0	8	0	7
£80,000 - £84,999	0	4	0	0
£85,000 - £89,999	0	0	0	0
£90,000 - £94,999	0	1	0	1
£95,000 - £99,999	0	0	0	1
£100,000 - £104,999	0	0	0	1
£105,000 - £109,999	0	0	0	0
£110,000 - £114,999	0	1	0	0
	8	57	3	48

Mae rhai swyddi a lenwir yn cael eu talu yn unol â thelerau ac amodau Soulbury a gytunwyd yn genedlaethol. Gall Cyrff Llywodraethu ddefnyddio eu doethineb wrth osod cyflogau Penaethiaid o fewn terfynau Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol 2015.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 hefyd yn mynnu datgelu'r manylion tâl unigol ar gyfer cyflogeion hŷn drwy'r post lle mae cyflog rhwng £60,000 a £150,000 ac enw lle mae'r cyflog yn fwy na £150,000. Uwch-weithwyr cyflogedig at ddibenion datgelu yn y Prif Weithredwr, prif swyddogion, swyddogion statudol a'r personau y Prif Weithredwr yn uniongyrchol gyfrifol amdanynt.

Mae cyflogau tîm y Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog wedi'u gosod gan y Cyngor llawn yn unol â Datganiad ar Bolisiau Tâl y Cyngor (ar gael ar wefan y Cyngor). Nid yw cyfraddau tâl wedi amrywio o gwbl yn ystod y flwyddyn oni bai am gynnydd chwyddiant ar gyfer gweithredu cyflogau blynyddol a gytunwyd yn genedlaethol i gynrychioli'r cynnydd mewn cost byw. Ni dderbyniodd y Prif Swyddogion unrhyw bonysau, lwfansau treuliau trethadwy, taliadau iawndal na buddion trethadwy eraill.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Teitl Swydd	2019/20			2018/19	
	Taliadau Cydnabyddiaeth		Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	Taliadau Cydnabyddiaeth	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr
	Nodyn	£	£	£	£
Prif Weithredwr	1	136,548	37,687	136,548	37,278
Prif Swyddog Llywodraethu	1	96,348	26,592	94,458	25,787
Prif Swyddog Addysg ac Ieuencid	2	92,017	25,397	87,028	23,759
Prif Swyddog Gwasanaethau Cymdeithasol		96,348	26,592	94,458	25,787
Prif Swyddog, Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi		96,348	26,592	94,458	25,787
Prif Swyddog Gwasanaethau Stryd a Thrafnidiaeth		96,348	26,592	94,458	25,787
Prif Swyddog, Tai ac Asedau		96,348	26,592	94,458	25,787
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Swyddog Adran 151)		70,724	19,520	68,357	18,661
Uwch Reolwr (AD & AG)		67,119	18,525	65,781	17,958
		848,148	234,089	830,004	226,591

Nodyn 1 : Nid yw cydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys unrhyw symiau a ddaw i law ar gyfer;

a) Rolau Swyddog Canlyniadau a Dirprwy Swyddog Canlyniadau mewn etholiadau (costau ar gyfer etholiadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a referenda wedi'i ad-dalu gan Lywodraeth berthnasol yn seiliedig ar fformiwla talu gosodedig cenedlaethol) a;

b) Swyddogaethau Clerc a Dirprwy Glerc yn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (costau'n cael eu had-dalu).

Nodyn 2: Penodiad newydd i'r swydd Prif Swyddog Interim wedi dechrau ar 26 Mehefin 2017. Penodiad parhaol ar 18 Gorffennaf 2018.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 hefyd yn mynnu fod y gymhareb rhwng taliadau'r Prif Weithredwr a'r enillwr canolrifol sy'n cyfateb i lawn amser (£19,554) yn cael ei ddatgelu; ar gyfer 19/20 roedd hwn yn 1:6.98. (am 2018/19 roedd hyn yn 1:7.31)

Pecynnau Gadael

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu (mewn bandiau £20 mil hyd at £100 mil a £50 mil bandiau wedi hynny) nifer y pecynnau gadael a gytunwyd a chost y pecynnau i'r Awdurdod yn y flwyddyn ariannol. Mae costau gadael sy'n codi yn 2019/20 y mae'r awdurdod wedi ymrwymo iddynt ar 31 Mawrth 2020 ond yn eu talu ar ôl y dyddiad hwnnw, hefyd wedi eu cynnwys yn y datgeliad. Mae gwybodaeth wedi'i chynnwys ar gyfer pob ysgol a gynhelir, gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Mae'r cyfansymiau a ddatgelir yn cynnwys taliadau a wneir i'r unigolyn ac unrhyw daliadau gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn pan fydd gweithiwr yn ymdeol yn gynnar heb ostyngiad actiwaraid mewn pensiwn yn unol â Pholisi lawndal Yn Ôl Disgresiwn y Cyngor.

Band Cost Pecyn Gadael	Colli swydd Gorfodol		Ffyrdd Eraill o Adael y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm Pecynnau Gadael yn ôl Band Cost		Cyfanswm Pecynnau Gadael ym Mhob Band	
	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19	2019/20	2018/19
	No.	No.	No.	No.	No.	No.	£	£
£0 - £20,000	13	13	2	2	15	15	105,993	115,881
£20,001 - £40,000	2	5	1	0	3	5	89,922	139,192
£40,001 - £60,000	2	4	0	0	2	4	110,579	209,305
£60,001 - £80,000	2	3	0	0	2	3	139,573	209,790
	19	25	3	2	22	27	446,067	674,168

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

27. LWFANSAU AELODAU

Talwyd lwfansau gwerth cyfanswm o £1,470 mil yn uniongyrchol i aelodau'r cyngor, ac ar eu rhan yn 2019/20 (£1,458 mil yn 2018/19). Mae gwybodaeth bellach ar gael ar wefan y Cyngor:

<https://www.sirfflnt.gov.uk/cy/Resident/Council-and-Democracy/Councillor-Allowances.aspx>

	2020	2019
	£000	£000
Cyflogau	1,431	1,432
Treuliau Aelodau	39	26
	<u>1,470</u>	<u>1,458</u>

Mae treuliau'n cynnwys costau teithio, cynhaliaeth, ffonau a lluniaeth.

28. PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae'r Cyngor yn gorfod datgelu trafodion materol gyda phartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor, neu i'w rheoli neu eu dylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu darllenwyr i asesu'r graddau y gallai'r Cyngor fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu efallai wedi diogelu'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i ymdrin yn rhydd â'r Cyngor.

Cymru a'r Llywodraeth Ganolog

Mae gan Lywodraeth Cymru ddylanwad sylweddol drwy ddeddfwriaeth a chyllid grant - mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Cyngor yn gweithredu ynddo, yn darparu'r mwyafrif o'i gyllid ar ffurf grantiau, ac yn rhagnodi telerau sawl trafodyn sydd gan y Cyngor â phartïon eraill fel biliau treth y cyngor a budd-daliadau tai. Mae grantiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ac adrannau llywodraeth eraill wedi'u nodi yn y dadansoddiad pynciol yn Nodyn 6 a 18.

Aelodau

Mae gan Aelodau o'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyngor. Mae cyfanswm y lwfansau a dalwyd i Aelodau yn 2019/20 wedi'u dangos yn nodyn 27.

Mae'r Cyngor yn penodi aelodau i rai cyrff elusennol ac wirfoddol allanol neu Aelodau cael datgan cysylltiad â sefydliadau, cyrff cyhoeddus ac awdurdodau. Mae cyfanswm y trafodion gyda chyrff dan y pennawd hwn yn ystod 2019/20 fel a ganlyn:

• Taliadau	£7,612 mil	(£4,543 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£18 mil	(£18 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£50 mil	(£89 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£148 mil	(£35 mil yn 2018/19)

Mae trafodion 2019/20 sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod -

- Datganodd Aelod Etholedig gysylltiad gyda Chymdeithas Tai Wales and West a dderbyniodd dâl o £1.8miliwn gan y Cyngor.
- Datganodd Aelod Etholedig gysylltiad gyda Chymdeithas Tai Clwyd Alyn / Pennaf a dderbyniodd dâl o £4.3miliwn gan y Cyngor.
- Datganodd Aelod Etholedig gysylltiad gyda'r Uned Ddiogelwch Cam-Drin Domestig a dderbyniodd dâl o £242mil gan y Cyngor.
- Datganodd ddau Aelod Etholedig gysylltiad gyda Chanolfan Cyngor ar Bopeth a dderbyniodd dâl o £366mil gan y Cyngor.
- Datganodd ddau Aelod Etholedig gysylltiad gyda Thrafnidiaeth Gymunedol Y Gororau a dderbyniodd dâl o £218mil gan y Cyngor.
- Datganodd ddau Aelod Etholedig gysylltiad gyda Gofal a Thrsio a dderbyniodd dâl o £435mil gan y Cyngor.
- Datganodd Aelod Etholedig gysylltiad gyda Chyngor Gwirfoddol Lleol Sir Y Fflint a dderbyniodd dâl o £131mil gan y Cyngor.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae Aelodau wedi datgan cysylltiad neu berthynas mewn cwmnïau neu fusnesau a allai fod wedi ymwneud â'r Cyngor. Mae cyfanswm y taliadau a wnaed i gwmnïau dan y pennawd hwn yn ystod 2019/20 a'r symiau sy'n ddyledus ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

• Taliadau	£276 mil	(£264 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£17 mil	(£25 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£0 mil	(£9 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£1 mil	(£4 mil yn 2018/19)

Mae trafodion 2019/20 sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod –

- Datganodd Aelod Etholedig ei fod yn berchen ar gwmni bysiau a dderbyniodd £106mil gan y Cyngor.
- Datganodd Aelod Etholedig gysylltiad gyda chwmni dylunio ac argraffu a dderbyniodd dâl o £120mil gan y Cyngor.

Mae cysylltiadau personol pob Aelod yn cael eu cofnodi yn y Gofrestr Gyhoeddus o Gysylltiadau Aelodau, yn unol â'r gyfraith a Chod Ymddygiad y Cyngor. Mae'r gofrestr ar gael ar wefan y Cyngor.

Swyddogion

Mae Uwch Swyddogion wedi datgan yn ôl y galw a lle bo'n briodol, gysylltiad neu berthynas mewn cwmni, corff gwirfoddol, elusennol, neu gyhoeddus sy'n derbyn taliadau gan y Cyngor. Mae cyfanswm y trafodion â chyrrff o'r fath yn ystod 2019/20 fel a ganlyn:

• Taliadau	£374 mil	(£372 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£8 mil	(£0 mil yn 2018/19)

Mae trafodion 2019/20 sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod -

- Datganodd uwch swyddog gysylltiad gan ei fod / bod yn briod ag aelod o Fwrdd Archwilio Cymru, archwiliwr allanol y Cyngor, a dderbyniodd £374mil gan y Cyngor.

Mae'r holl ddatganiadau gan Uwch Swyddogion yn cael eu cefnogi gan gofnodion yn y gofrestr buddiannau ar gyfer Uwch Swyddogion sy'n galluogi'r Cyngor i gymryd camau priodol i reoli'r buddiannau

Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT)

Mae nifer o Aelodau ac Uwch Swyddogion diddordeb mewn grwpiau cymunedol lleol sy'n cyfranogi yng nghynllun CAT y Cyngor. Mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae'r asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor a gyda gwerth net ar bapur cyfun o £9,255 mil (£8,821 mil yn 2018/19).

Mewn rhai amgylchiadau mae'r Cyngor wedi, neu'n bwriadu, cyhoeddi grantiau cyfalaf ar gyfer unrhyw waith cyfalaf angenrheidiol. Y trafodion gyda'r grwpiau hyn yn ystod 2019/20 yw:

• Grantiau a ddyfarnwyd	£206 mil	(£212 mil yn 2018/19)
• Grantiau a dalwyd ymlaen llaw	£203 mil	(£0 mil yn 2018/19)
• Taliadau	£47 mil	(£37 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£11 mil	(£1 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£4 mil	(£0 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£3 mil	(£12 mil yn 2018/19)

Mae trafodion 2019/20 sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod –

- Datganodd uwch swyddog gysylltiad gan ei fod / bod yn briod â chyfarwyddwr Cambrian Aquatics a dderbyniodd grant o £81mil gan y Cyngor a £22mil mewn taliadau eraill.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cwmnïau Cysylltiedig

Mae gan y Cyngor dri is-gwmni dan berchnogaeth, North East Wales Homes Ltd, Newydd Arlwygo a Glanhau Ltd, a Chynrychiadau Theatr Clwyd Ltd. Mae'r rhain yn gwmnïau cyfyngedig gan gyfranddaliadau ac wedi'u cynnwys yn ffin cyfrifo grŵp yr Cyngor. Mae gan Cartrefi Newydd gyfleuster benthyca â'r Cyngor, ac ar 31 Mawrth 2020 cyfanswm hwn oedd £10,328 mil (£7,530 mil ar 31 Mawrth 2019).

Trafodion eraill gyda thrafodion cysylltiedig yn ystod 2019/20 yw:

• Taliadau	£9,354 mil	(£9,080 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£1,586 mil	(£1,677 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£153 mil	(£273 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£483 mil	(£394 mil yn 2018/19)

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Cronfa Bensiwn Clwyd

Y Cyngor yw'r awdurdod gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn Clwyd. Mae manylion y trafodion gyda Chronfa Bensiwn Clwyd i'w gael yng nghyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd sydd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

Asiantaeth Pensiynau Athrawon

Y costau pensiwn a godir yw'r gyfradd gyfrannu a osodwyd gan yr Adran Addysg ar sail cronfa dybiannol. Mae manylion pensiwn athrawon wedi'u nodi yn nodyn 42.

Mae Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Trosedd ac Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Comisiynwyr Trosedd ac Tân Heddlu ac Achub ac Awdurdodau yn pennu eu ffioedd eu hunain i drethdalwyr y cyngor sydd wedyn yn cael eu cynnwys yn y bil treth y cyngor – mae'r taliadau hyn yn cael eu hadnabod fel y praesept. Cyfanswm y praeseptau a dalwyd i Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru oedd £17,887 mil (£16,477 mil yn 2018/19). Trafodion eraill gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ystod 2019/20 yw:

• Taliadau	£23 mil	(£11 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£230 mil	(£115 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£17 mil	(£52 mil yn 2018/19)

Cyfanswm yr ardollau a dalwyd i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru oedd £ 7,790 mil (£ 7,409 mil yn 2018/19).

Trafodion eraill gydag Awdurdod Tân Gogledd Cymru yn ystod 2019/20 yw:

• Taliadau	£136 mil	(£14 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£29 mil	(£23 mil yn 2018/19)

Cynghorau Cymuned / Tref

Cyfanswm praeseptau yn cynnwys praeseptau mynwentydd wedi'u talu i 34 o gynghorau cymuned/tref oedd £2,939 mil (£2,856 mil yn 2018/19). Trosglwyddiadau eraill â chynghorau cymuned yn ystod 2019/20 yw:

• Taliadau	£76 mil	(£266 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£440 mil	(£364 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£11 mil	(£10 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£126 mil	(£81 mil yn 2018/19)

Roedd y trafodion gyda'r cyrff canlynol yn ystod 2019/20 fel a ganlyn:

Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr (gweithgareddau gofal iechyd cysylltiedig):

• Taliadau	£912 mil	(£1,210 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£6,660 mil	(£4,862 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£1,366 mil	(£1,045 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£5,592 mil	(£5,746 mil yn 2018/19)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cydbwyllgor Addysg Cymraeg

• Taliadau	£152 mil	(£130 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	£5 mil	(£177 mil yn 2018/19)

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

• Taliadau	£100 mil	(£103 mil yn 2018/19)
• Derbynebaw	£147 mil	(£122 mil yn 2018/19)
• Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	£15 mil	(£0 mil yn 2018/19)

29. FFOEDD ARCHWILIO

Cyfanswm y ffioedd archwilio ac arolygu a oedd yn ddyledus yn ystod y flwyddyn oedd £340 mil (£373 mil yn 2018/19). Darparwyd gwasanaethau archwilio allanol gan Archwilio Cymru.

	2020	2019
	£000	£000
Ffioedd ar gyfer y cyfrifon	197	207
Ffioedd ar gyfer y Mesur Llywodraeth Leol	100	100
Ffioedd ar gyfer grantiau	43	66
	340	373

30. DEDDF Y GWASANAETH IECHYD GWLADOL (CYMRU) 2006

Mae gan y Cyngor gytundeb gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yn unol ag Adran 33 Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, er mwyn darparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol integredig dan drefniant cronfa gyfun. Darperir y gwasanaeth gan staff Cyngor Sir y Fflint (fel partner lletyol) yn Uned 3, Parc Ddiwydiannol Penarlâg, Penarlâg.

	2020	2019
Partneriaeth	£000	£000
Gwariant Gros	1,209	1,076
Incwm Gros	(1,230)	(1,168)
(Gweddi) / diffyg ar gyfer y flwyddyn	(21)	(92)
Cyfraniad at y Gyllideb		
Cyngor Sir y Fflint	300	295

Mae Uned 3, sydd yn Sir y Fflint, yn eiddo i Gyngor Sir y Fflint (50.25%) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (49.75%), ac mae wedi'i brisio'n £1,139 mil; mae'r safle wedi'i gynnwys ym mantolen Cyngor Sir y Fflint (fel partner lletyol):-

	Gros	Net	
	£000	£000	%
Cyngor Sir y Fflint	572	568	50.25
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	567	562	49.75
	1,139	1,130	100.00

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

31. GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae Cyngor Sir y Fflint yn un o chwe phartner Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd Cymru, y partneriaid eraill yw Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Gwynedd a Wrecsam. Mae Portffolio Strydwedd a Chludiant Cyngor Sir y Fflint yn ymgymryd â gwaith cefnffyrdd ar ran Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd Cymru ar gyfer Llywodraeth Cymru. Mae ad-daliadau am waith a wnaed dan y Cytundeb Asiantaeth Prifffyrdd yn dod i £3,530 mil (£2,339 mil yn 2018/19).

Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid ar gyfer Cynghorau Cymru i ddarparu benthyciadau ailgylchadwy o dan y cynllun Troi Tai yn Gartrefi ar gyfer atgyweirio tai sydd wedi bod yn wag am gyfnod hir, gyda'r nod o ddod â nhw'n ôl i ddefnydd. Maent yn cael eu trin fel trefniadau asiantaeth yn Natganiad Cyfrifon y Cyngor. Cyngor Sir y Fflint oedd awdurdod arweiniol/bancio ardal Gogledd Cymru yn flaenorol, ac yn gyfrifol am weinyddu'r rhan gyntaf y cyllid a roddwyd am byth. Mae'r arian yn awr wedi'i rannu ymhlith y 5 Cyngor arall yng Ngogledd Cymru. Rhoddodd y Cyngor fenthyciadau o £428 mil (£135 mil yn 2018/19) gyda £208 mil wedi'i ad-dalu (£214 mil yn 2018/19). Talwyd ail ran y cyllid yn uniongyrchol i bob Cyngor, rhaid ei ddychwelyd mewn 11 mlynedd a hyd yma ni chyhoeddwyd unrhyw fenthyciadau.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi darparu cyllid o'r enw Benthyciadau Gwella Cartrefi ar gyfer gwaith i wneud eiddo preswyl yn gynnes a / neu'n ddiogel, unwaith eto gyda'r cyllid i'w ddychwelyd ymhen 11 mlynedd amser. Mae £101 mil wedi'i roi mewn benthyciadau yn ystod y flwyddyn (£118 mil yn 2018/19).

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru, wrth dderbyn a dosbarthu grantiau amrywiol ar gyfer rhanbarth gogledd Cymru. Grant Cefnogi Gwasanaethau Bysiau i gefnogi gwasanaethau cludiant cyhoeddus a bysiau yn y rhanbarth. Y cyfanswm a dderbyniwyd yn 2019/20 oedd £6,526 mil, gyda £605 mil yn gyfran Sir y Fflint, a gynhwyswyd yng nghyfrifon Sir y Fflint (£6,793 mil yn 2018/19, £602 mil yng nghyfrifon Sir y Fflint). Defnyddir y Grant Cynnig Gofal Plant i ddarparu gofal plant am ddim ar gyfer rhieni plant 3-4 oed. Mae Sir y Fflint yn gweinyddu'r grant hwn ar ran Sir y Fflint, Wrecsam a Sir Ddinbych. Y cyfanswm a gafwyd yn 2019/20 oedd £8,432 mil (£4,087 mil yn 2018/19). Cafwyd £248 mil gan Sir y Fflint ar ffurf grant gweinyddol ar gyfer cynnal y gwasanaeth ac mae wedi'i gynnwys yng nghyfrifon Sir y Fflint (£208 mil yn 2018/19).

Mae Cyngor Sir y Fflint yn asiantwyr ar ran cwmnïau dŵr ac yn casglu taliadau dŵr a charthffosiaeth gan denantiaid sy'n byw yn anheddau'r Cyngor. Yn 2019/20 casglwyd £3,510 mil (£3,527 mil 2018/19). Mae'r Cyngor hefyd yn gweithredu fel asiant sy'n trefnu a chasglu yswiriant cynnwys aelwydydd ar ran meddiannau tenantiaid os ydynt yn dymuno hynny. Yn 2019/20 casglwyd £78 mil (£96 mil yn 2018/19). Mae'r Cyngor hefyd yn casglu taliadau gwres gan denantiaid sy'n byw mewn adeiladau cymunedol ym meddiant y Cyngor, ac yn 2019/20 casglwyd £158 mil (£148 mil yn 2018/19).

32. CRONFEYDD ERAILL A WEINYDDIR GAN YR AWDURDOD

Mae'r Cyngor yn gweinyddu cronfa ymddiriedolaeth ar ran Optec D.D. (UK) Limited. Mae'r gronfa yn rhoi cymorth ariannol i'r cynllun cyfnewid ieuencid rhwng Cyngor Sir y Fflint a Murata a Kuga Cho yn Japan. Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2020 oedd £13 mil (£29 mil yn 2018/19); nid yw wedi'i gynnwys yn y fantolen.

Mae portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol - Adran Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion yn cynnal cyfrifon banc unigol ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw yn y gymuned nad ydynt yn gallu ymdopi â'u materion ariannol; Cymeradwyir aelodau unigol o'r tîm Dirprwyo i weithredu fel penodwr corfforaethol gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer pob defnyddiwr gwasanaeth. Y cyfanswm a ddelir gan y Cyngor ar 31 Mawrth 2020 oedd £5,126 mil, mewn 368 o gyfrifon ar wahân (£4,696 mil mewn 371 o gyfrifon yn 2018/19).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

33. DYLEDION DIGWYDDIADOL

Yn unol â darpariaethau Rhan 2A Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 a Strategaeth Archwilio Tir Halogedig y Cyngor, safleoedd yn y sir yn cael eu hystyried a bydd cyflwr pob un yn cael ei asesu maes o law. Gall yr asesiadau ddod i'r casgliad bod y Cyngor yn gyfrifol am ymgymryd ag unrhyw waith adfer angenrheidiol neu gyfran o unrhyw waith.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd unrhyw daliadau a wneir yn y dyfodol gan Municipal Mutual Insurance (MMI) yn cael eu gwneud ar gyfradd ostyngedig o 75% ac mae wedi creu cronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi i ariannu'r 25% y bydd angen i'r Cyngor ei ariannu mewn unrhyw hawliad a setlir yn y dyfodol. Mae rhagweld hawliadau yn y dyfodol yn ansicr oherwydd natur ddiregel nifer yr hawliadau y mae MMI yn parhau i'w derbyn. Mae'r ardoll yn ddarostyngedig i'w adolygu o leiaf unwaith bob 12 mis gan weinyddwr y cynllun.

Sir y Fflint yw'r corff deddfwriaethol sy'n olynu Cyngor Sir Clwyd mewn unrhyw achosion yn ymwneud â honiadau o gam-drin. Mae nifer o hawliadau yn parhau i ddod gan gyn-blant mewn gofal neu blant sy'n cyrchu gwasanaethau ieuencid. Weithiau, ni all y Cyngor hawlio tâl gan yr yswirwyr a, bryd hynny, mae'n bosibl y bydd angen i'r Cyngor ariannu hawliadau llwyddiannus.

Mae nifer bach o weithwyr a chyn-weithwyr yn ceisio hawlio yn erbyn y Cyngor mewn Tribiwnlysoedd Cyflogaeth a bydd gwrandawiadau'n digwydd yn y flwyddyn ariannol nesaf. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu amrywiaeth o fodolau darparu gwasanaeth amgen sydd wedi cynnwys trosglwyddiad gweithwyr y cyngor i ddarparwyr gwasanaeth newydd. Mae'r Cyngor wedi rhoi gwarantâu pensiwn i gwmni Newydd Catering and Clearing Ltd, Aura Leisure and Libraries Ltd a Chanolfan Hamdden Treffynnon. Mae'r gwarantâu hyn yn golygu os na all y cyrff hyn ddiwallu eu rhwymedigaethau pensiwn rywbryd yn y dyfodol, y bydd y Cyngor yn cymryd cyfrifoldeb drostynt.

Mae nifer bach o denantiaid y Cyngor yn hawlio yn ei erbyn am gyflwr gwael eu tai. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Mae hawliad yn cael ei wneud gan berchennog eiddo lle'r oedd y Cyngor yn gyn-denant. Mae'r achos yn cael ei ystyried gan gymrodeddwr annibynnol ar unwaith ac o ganlyniad efallai y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r holl hawliad, rhan ohono neu ddim ohono.

Ar unrhyw adeg, bydd y Cyngor a'i yswirwyr yn ymateb i nifer o hawliadau yswiriant. Efallai y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r holl hawliadau hyn, rhai ohonynt neu ddim ohonynt. Mae gan y Cyngor gronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi o'r neilltu i ariannu'r costau hyn wrth iddynt ddod yn ddyledus i'w talu.

34. ASEDAU DIGWYDDIADOL

Mae Adran 106 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn caniatáu cytundebau cyfreithiol fel rhan o ganiatâd cynllunio sy'n ymrwymo'r datblygwr i wneud gwaith neu gyfraniadau mewn da tuag at amrywiaeth o isadeiledd neu wasanaethau. Mae cynllun tai fforddiadwy o'r enw 'Ecwiti a Rennir' yn ymrwymiad o'r fath; mae'r datblygwr yn gwneud nifer o'r eiddo ar gael i'w prynu gan y rheiny ar y gofrestr tai fforddiadwy am 70% o werth y farchnad. Mae'r 30% sy'n weddill yn cael ei drosglwyddo i'r Cyngor ar ffurf pridiant cyfreithiol yn erbyn yr eiddo. Gall perchennog y tŷ adbrynu'r cyfran y'r cyngor o 30% neu werthu'r eiddo ar unrhuw adeg yn y dyfodol. Dylid ceisio gwerthu'r eiddo yn y lle cyntaf i bobl ar y gofrestr tai fforddiadwy ond, os nad yw'r eiddo wedi'i werthu o fewn cyfnod penodol, gellir ei werthu ar y farchnad agored. Mae'n debygol y bydd y Cyngor yn cael budd o'r cytundebau hyn yn y dyfodol ar ffurf derbyniadau cyfalaf Fodd bynnag, mae'n rhaid defnyddio'r dderbynneg ar gyfer darparu tai fforddiadwy.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

35. DYFARNIADAU BEIRNIADOL A RHAGDYBIAETHAU

Wrth baratoï'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Cyngor wedi gorfod gwneud penderfyniadau, amcangyfrifon a rhagdybiaethau ar gyfer eitemau penodol sy'n effeithio ar ei bolisiau ac wedi adrodd ar lefelau asedau, rhwymedigaethau, incwm a threuliau. Mae'r amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau cysylltiedig wedi'u seilio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill sy'n cael eu hystyried i fod yn rhesymol ac yn cael eu defnyddio i lywio'r sail ar gyfer dyfarniadau am werthoedd cario asedau a dyledion, lle nad yw'r rhain ar gael yn rhwydd o ffynonellau eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu'r rhain â sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r amcangyfrifon cyfrifeg sylweddol o fewn y Datganiad Cyfrifon yn ymwneud ag asedau anghyfredol a lleihad mewn gwerth asedau ariannol. Adolygir amcangyfrifon a rhagdybiaethau sylfaenol yn rheolaidd. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifeg yn addasiadau o swm cario'r ased neu'r rhwymedigaethau, neu swm y defnydd cyfnodol o ased, sy'n deillio o'r asesiad o statws presennol o, a'r manteision a'r rhwymedigaethau disgwylidig sy'n gysylltiedig ag asedau a dyledion. Mae newidiadau i amcangyfrifon cyfrifeg yn cael eu cydnabod yn y cyfnod y caiff yr amcangyfrif ei ddiwygio os yw'r diwygiad yn effeithio ar y cyfnod hwnnw yn unig, neu'n cael eu cydnabod yn ystod cyfnod yr adolygiad a chyfnodau yn y dyfodol os yw'r diwygiad yn effeithio ar y cyfnod presennol a chyfnodau i ddod.

Y dyfarniadau cyfrifeg beirniadol nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw:

- Cyllid gan y Llywodraeth a Chronfeydd Wrth Gefn - Mae lefelau'r cyllid ar gyfer awdurdodau lleol yn y dyfodol yn ansicr iawn. Mae'r Cyngor wedi neilltuo symiau mewn darpariaethau, balansau gweithio a chronfeydd wrth gefn y mae'n credu sy'n briodol yn seiliedig ar amgylchiadau lleol, gan gynnwys ei gyllideb gyffredinol, risgiau, gadernid yr amcangyfrifon cyllideb, mentrau mawr ar y gweill, rhagdybiaethau cyllideb, arian wrth gefn a darpariaethau eraill wedi'u clustnodi ac enw da'r Cyngor o ran rheolaeth ariannol.
- Darpariaethau - Mae'n ofynnol i'r Cyngor fynegi barn wrth asesu a ddylai dyled bosibl gael ei chyfrif fel darpariaeth neu ddyled ddiwyddiadol. Wrth gyfrifo lefel y darpariaethau, mae'r Cyngor hefyd yn mynegi barn; maent yn cael eu mesur yn ôl amcangyfrif gorau'r Cyngor o'r costau sydd eu hangen i setlo'r rhwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen.
- Eiddo Buddsoddi - Mae'r Cyngor yn dosbarthu eiddo buddsoddi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer, sef bod asedau'n cael eu dal ar gyfer incwm rhentu adbrisiant cyfalaf yn unig. Mae asesu eiddo fel hyn yn golygu rhoi dyfarniadau a allai gael eu dehongli mewn gwahanol ffyrdd.
- Prisiadau Asedau - Mae'r Cyngor yn prisio ei Stoc Dai drwy amcangyfrif y 'Gwerth Defnydd Presennol - Tai Cymdeithasol'. Y fethodoleg prisio a gymhwyswyd yw'r Gwerth Meddiant Gwag Wedi'i Addasu (a elwir yn Ddull Goleufa). Ar hyn o bryd nid oes canllawiau yng Nghymru sy'n diffinio cydrannau'r fethodoleg hon yn benodol, mae rhai ohonynt yn dibynnu ar ddyfarniadau proffesiynol sy'n benodol i amgylchiadau lleol.

Mae'r dull hwn yn ceisio gosod gwerth ar yr ased, yn seiliedig ar Werth Teg (gwerth y farchnad) gan dybio fod yr ased yn 'feddiant gwag' sydd wedyn yn cael ei amrywio i adlewyrchu defnydd yr ased fel tŷ cymdeithasol sydd eisoes â thenant. Egwyddorion tanategol y dull hwn yw:

- Caiff ased cynrychioladol ei defnyddio fel arfer fel sail i brisio cyfres o asedau tebyg.
- Penderfynir ar Werth Teg yr ased (gwerth y farchnad) o dystiolaeth ynglŷn â gwerthiant eiddo cymharol. Mae hyn yn rhoi gwerth 'meddiant gwag'.
- Addasir gwerth y farchnad gan ffactor i adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng rhenti / arenillion y sector preifat a rhenti / arenillion y sector tai cymdeithasol. Y bwriad y tu ôl i hyn yw adlewyrchu'r llifoedd arian gwahaniaethol a fyddai'n digwydd rhwng y ddau fath o landlord o ystyried fod tenant eisoes yn yr eiddo a bod unrhyw werth datblygol yn cael ei anwybyddu wrth i barhad y defnydd presennol gael ei gymryd yn ganiataol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Cyfrif am drefniadau sy'n cynnwys prydles (prydlesi corfforedig) - Yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan Wasanaethau Fflyd Hanfodol (EFS). Mae'r Cyngor wedi adolygu'r canllaw cyfrifo addas, wedi ceisio cyngor proffesiynol, ac wedi dod i'r casgliad bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi gweithredu corfforedig.
- Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) - mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae cytundebau'r brydles wedi'u hystyried; er bod risg a gwobrau gweithredol yn trosglwyddo i'r grŵp cymunedol, mae'r Cyngor o'r farn bod risg a gwobrwyo perchnogaeth yn aros gyda'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor.
- Prydlesi Eiddo Hamdden a Llyfrgelloedd - cynnwys trosglwyddo prydles asedau Cyngor penodol i sefydliad elusennol, dielw, sy'n gyfrifol am reoli'r mwyafrif o ganolfannau hamdden a llyfrgelloedd a gafodd eu rhedeg yn uniongyrchol gan Gyngor Sir y Fflint yn y gorffennol. Ystyriwyd y cytundebau prydles; tra bod risg a budd gweithredol yn cael eu trosglwyddo i'r sefydliadau elusennol, barn y Cyngor yw bod y risg a'r budd o berchnogaeth yn parhau â'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor. Mae dosbarthiad yr asedau hefyd wedi aros yn gyson ag ymdriniaeth y flwyddyn flaenorol. Cânt eu cydnabod fel Eiddo, Offer a Pheiriannau gweithredol, sy'n unol â'r dosbarthiad mwyaf addas i ddefnyddio'r asedau wrth eu cymharu â diffiniadau eraill asedau er enghraifft asedau dros ben ac asedau buddsoddiad.

Y prif ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif a nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw:

- Rhwymedigaethau Buddiannau Ymddeol - Mae'r Cyngor yn cydnabod ac yn datgelu ei rwymedigaeth buddiannau ymddeol yn unol â mesur a gofynion "Buddiannau Gweithwyr" IAS 19. Mae amcangyfrif o'r ddyled bensiwn net er mwyn talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau ac amcangyfrifon cymhleth sy'n ymwneud â chyfradd y gostyngiad a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n codi, newid mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwoldeb a'r adenillion disgwylidig ar asedau'r gronfa bensiynau. Mae cwmni o actiwariaid yn ymwneud â hyn i ddarparu cyngor arbenigol i'r Cyngor ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w defnyddio. Gall newidiadau yn y rhagdybiaethau hyn gael effaith sylweddol ar werth rhwymedigaeth buddiannau ymddeol y Cyngor. Gwelir manylion pellach sy'n asesu sensitifrwydd amcangyfrifon yn Nodyn 42.
- Lleihad yng Ngwerth Asedau Ariannol - Mae'r Cyngor yn darparu ar gyfer lleihad yng ngwerth ei symiau derbyniadwy yn seiliedig ar oedran, math ac adennill pob dyled. Darperir ar gyfer amcangyfrif rhesymol o amhariad ar gyfer dyledion amheus a cholledion credyd disgwylidig yng nghyfrifon y Cyngor ar ddyddiad y Fantolen, fodd bynnag yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni ddim yn sicr y byddai lwfans o'r fath yn ddigonol.
- Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae asedau yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol ac yn adlewyrchu materion megis lefel y gwaith atgyweirio a chynnal a chadw a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â mathau unigol o asedau, cost adnewyddu a chynnal a chadw tybiedig, amcangyfrif o oes ddefnyddiol heb ddarfod yr ased.
- Defnyddir technegau prisio i bennu gwerth teg asedau dros ben, asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu ac eiddo buddsoddi. Mae hyn yn cynnwys datblygu amcangyfrifon a thybiaethau sy'n cyd-fynd â sut y byddai cyfranogwyr y farchnad yn prisio asedau tebyg. Cyhyd ag sy'n bosibl, mae thybiaethau'n seiliedig ar ddata gweladwy. Os nad oes data gweladwy ar gael defnyddir y wybodaeth orau sydd ar gael. Gan hynny, gall gwerthoedd teg amcangyfrifol amrywio o brisiau gwirioneddol a fyddai'n cael eu cyflawni mewn trafodion hyd braich ar y dyddiad adrodd.
- Prydain yn gadael yr Undeb Ewropeaidd - mae lefel uchel o ansicrwydd ynglŷn a sut y bydd Prydain yn gadael yr Undeb Ewropeaidd a goblygiadau dilynol hynny. Mae gan y modd y mae Prydain yn gadael y potensial i effeithio ar brisiadau asedau a'r atebolrwydd pensiwn ar Fantolen y Cyngor. Ar hyn o bryd nid oes digon o wybodaeth i ddangos y gallai asedau'r Cyngor gael eu hamharu arnynt na'r gyfradd o ddisgownt a ddefnyddir i gyfrifo'r atebolrwydd pensiwn.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Roedd amseriad yr achosion o COVID-19 yn golygu bod yr effaith yn dechrau cael ei theimlo ym mis Mawrth 2020. Efallai y bydd gan effaith yr achos oblygiadau ar y technegau amcangyfrif a ddefnyddir gan y Cyngor wrth baratoi'r cyfrifon hyn. Yn benodol, mae'r cyngor wedi ymgysylltu ag Actiwari Cronfa Bensiwn Clwyd sydd wedi cynghori mai'r technegau amcangyfrif a ddefnyddir wrth amcangyfrif gwerth asedau a ddelir ar ran y Cyngor yn y Gronfa yw'r rhai gorau sydd ar gael ar yr adeg y gwnaed yr amcangyfrifon. Cydnabyddir hefyd y gallai effaith economaidd ehangach yr achos fod â goblygiadau ar gyfer amcangyfrif rhwymedigaethau'r Cyngor yn y Gronfa. O ystyried natur arbenigol y rhan fwyaf o'r asedau sy'n rhan o Offer a Chyfarpar Eiddo'r Cyngor, nid yw prisiwr y Cyngor yn ystyried bod risg sylweddol mewn perthynas ag effaith COVID-19 a'i brisiad.

36. DARPARIAETH AR GYFER AD-DALU BENTHYCIADAU ALLANOL

Mae Adran 22 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid a Chyfrifo Cyfalaf) (Cymru) (Diwygiad) 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi isafswm darpariaeth refeniw o'r neilltu mewn perthynas ag ariannu gwariant cyfalaf a grëwyd y flwyddyn honno neu mewn unrhyw flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn honno. Roedd y symiau a roddwyd o'r neilltu yn 2019/20 fel a ganlyn:-

	2020	2019
	£000	£000
Cyfanswm y ddarpariaeth refeniw leiaf	6,586	6,066
Ad-daliad l'r cyfrif refeniw tai	(2,624)	(2,544)
	3,962	3,522

37. GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Mae cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn a ddengys yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafaelwyd dan brydlesi ariannol), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan ariennir gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau i refeniw gan fod asedau'n cael eu defnyddio gan yr Cyngor, mae'r gwariant yn golygu bod cynnydd yn y gofyniad cyllido cyfalaf, mesuriad o'r gwariant cyfalaf a wnaed yn hanesyddol gan yr Cyngor nad yw wedi'i ariannu eto.

	2020	2019
	£000	£000
Buddsoddiad Cyfalaf		
Eiddo, peiriannau ac offer	55,832	62,367
Asedau Annirweddol	0	0
REFCUS	7,181	4,262
	63,013	66,629
Ffynonellau Cyllid		
Derbyniadau cyfalaf	(236)	(999)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(30,603)	(30,579)
Cronfeydd Cyfalaf / CERA	(15,306)	(16,446)
	(46,145)	(48,024)
Cynnydd/(Ileihad) yn y gofyniad cyllido cyfalaf	16,868	18,605
Cynnydd mewn benthyca â chymorth	4,094	4,051
Cynnydd mewn benthyca arall (digymorth)	12,774	14,554
	16,868	18,605

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

38. YMRWYMIADAU CYFALAF YN Y DYFODOL

Ar 31 Mawrth 2020, mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i nifer o gontractau ar gyfer adeiladu neu wella Eiddo, Offer a Chyfarpar yn 2020/21 a'r blynyddoedd i ddod. Mae'r prif ymrwymadau, sy'n fwy na £ 1 miliwn, i'w gweld isod:

Manylion Y Contract	Swm y contract	Taliadau hyd 31/03/20	Balans yn Eithriadol
	£000	£000	£000
Cronfa'r Cyngor			
Ysgol Uwchradd Cei Connah	16,490	16,243	247
Ysgol Gynradd Penyffordd	6,910	6,398	512
Neuadd Sir yr Wyddgrug - Dymchwel Adrannau 3 a 4	1,743	729	1,014
Cartref Gofal Marleyfield House, Bwcle	8,370	462	7,908
PV solar yn Tirlenwi Fflint a Iard Crumps Cei Connah.	3,169	0	3,169
	36,682	23,832	12,850
Housing Revenue Account			
SHARP			
-Maes Gwern, Yr Wyddgrug	1,512	439	1,073
- Llys Dewi, Penyffordd	3,488	3,308	180
- Dobshell, Penarlag	2,166	1,982	184
-St. Andrews, Garden City	2,100	1,764	336
	9,266	7,493	1,773
Cyfanswm	45,948	31,325	14,623

Yn ogystal â'r ymrwymadau a restrwyd yn y tabl uchod, mae gan y Cyngor nod strategol o fodloni targed Llywodraeth Cymru i gael holl dai cymdeithasol i Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) erbyn 2020. Mae cynlluniau gwaith SATC y Cyngor yn unol â'r Strategaeth Rheoli Asedau wedi cael eu tendro ac mae atodlenni prisio wedi cael eu cytuno gyda chontractwyr. Nid yw'r Cyngor o dan unrhyw ymrwymiad i adnewyddu unrhyw nifer o dai yn amodol.

39. PRYDLESU

Rhenti Prydlesai Prydlesi Ariannol

Mae'r Cyngor wedi caffael nifer o gerbydau ac offer dan brydlesi ariannol. Mae'r asedau a gafaalwyd dan y prydlesi hyn wedi'u cynnwys fel Eiddo, Peiriannau ac Offer yn y fantolen gyda'r symiau net canlynol:

	2020	2019
Dosbarthiad Asedau	£000	£000
Cerbydau, peiriannau ac offer	3,685	4,260

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i dalu'r isafswm dan y prydlesi hyn, sy'n cynnwys setliad o'r ddyled hirdymor ar gyfer y llog yn yr eiddo, peiriannau ac offer a gafaalwyd gan y Cyngor, a chostau cyllid a fydd yn daladwy gan y Cyngor yn y dyfodol tra bydd y ddyled yn ddyledus. Mae isafswm taliadau prydles yn cynnwys y symiau canlynol ac mae £552 mil ohonynt i'w talu yn y 12 mis nesaf (£555 mil ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	2020	Ad-dalwyd	Newydd	2019
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau prydles ariannol (gwerth net presennol yr isafswm taliadau prydles):				
Cyfredol	552	3	0	555
Anghyfredol	3,926	552	0	4,479
	4,478	555	0	5,034
Costau cyllid sy'n daladwy yn y blynyddoedd i ddod	1,498	423	0	1,920
Isafswm taliadau prydles	5,976	978	0	6,954

Isafswm taliadau prydles - y swm lleiaf y disgwylir i brydlesai dalu ar brydles yn ystod oes y brydles
 Rhwymedigaeth prydles ariannol - elfen gyfalaf yr isafswm taliadau prydles
 Costau cyllid - elfen log yr isafswm taliadau prydles

Bydd isafswm taliadau prydles a dyledion prydles ariannol yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Isafswm Taliadau Prydles		Rhwymedigaethau Prydles Ariannol	
	2020	2019	2020	2019
	£000	£000	£000	£000
Dim mwy nag un flwyddyn	927	978	552	555
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	3,435	4,362	2,453	3,005
Mwy na phum mlynedd	1,614	1,614	1,474	1,474
	5,976	6,954	4,479	5,034

Prydlesi Gweithredu

Yn 2019/20, cyfanswm y rhenti prydlesi gweithredu a dalwyd oedd £3,707 mil (£3,599 mil yn 2018/19).

	2020	2019
Dosbarthiad Asedau	£000	£000
Tir	82	79
Adeiladau	181	162
Contract Fflyd EFS	3,029	2,842
Cerbydau, peiriannau ac offer	415	516
	3,707	3,599

Ailddatganwyd ffigwr y flwyddyn flaenorol ar gyfer Cerbydau, Offer a Chyfarpar i gynnwys prydlesi ychwanegol a nodwyd yn ystod gwaith paratoi ar gyfer mabwysiadu SAARh 16. Oherwydd pandemig y coronafeirws, bu'n anymarferol penderfynu a ddylid dosbarthu unrhyw un o'r contractau hyn fel prydlesi cyllid.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Y taliadau prydlles isafswm yn y dyfodol sy'n ddyledus dan brydlesi gweithredu yw:

	Tir	Adeiladau	Contract Fflyd EFS	Cerbydau, Peiriannau ac Offer	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000
Dim mwy nag un flwyddyn	43	133	3,032	401	3,609
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	171	249	7,594	1,017	9,031
Mwy na phum mlynedd*	1,292	992	0	161	2,445
	<u>1,506</u>	<u>1,374</u>	<u>10,626</u>	<u>1,579</u>	<u>15,085</u>

* Cyfrifir unrhyw gytundeb penagored hyd at 2032/33 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan Wasanaethau Fflyd Hanfodol (EFS). Ystyrir bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi corfforedig, felly mae taliadau i'r EFS yn cael eu cynnwys yn y ffigurau uchod. Nid yw'n cael ei ystyried yn ymarferol hollti'r rhaniadau yn elfennau prydlles ac nid yn brydlles, felly mae cyfanswm y taliadau'n cael eu dangos. Mae'r ffigurau wedi'u haddasu i adlewyrchu'r ffaith bod EFS yn ad-dalu'r Cyngor o dan y trefniant hwn, ar gyfer prydlesi presennol cerbydau nes iddynt ddod i ben.

Rhenti Prydleswr

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Cyngor yn prydllesu eiddo dan brydlesi gweithredu ar gyfer dibenion datblygu economaidd. Yn 2019/20, cyfanswm y rhenti prydlesi a dderbyniwyd oedd £2,085 mil (£2,016 mil yn 2018/19).

Yr isafswm taliadau prydlles sy'n dderbyniadwy dan brydlesi gweithredu yn y dyfodol yw:

	Tir	Adeiladau	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Dim mwy nag un flwyddyn	87	1,890	1,977
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	246	4,787	5,033
Mwy na phum mlynedd*	561	7,485	8,046
	<u>894</u>	<u>14,162</u>	<u>15,056</u>

* Cyfrifir unrhyw gytundeb penagored hyd at 2032/33 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Prydlesi Ariannol

Nid yw'r Cyngor yn darparu prydlles ar unrhyw eiddo ar brydlesi ariannol.

40. SAFONAU CYFRIFO SYDD WEDI'U CYFLWYNO OND HEB EU MABWYSIADU ETO

The Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU 2020/21 wedi cyflwyno'r newidiadau, y diwygiadau a'r dehongliadau canlynol i'r safonau cyfredol. Maent yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifyddu'r Cyngor y dechrau ar neu ar ôl 1 Ebrill 2020 neu gyfnodau diweddarach ac efallai y bydd angen newidiadau i bolisiau cyfrifyddu yng nghyfrifon y flwyddyn nesaf, ond mae'r Cyngor wedi penderfynu peidio'u mabwysiadu nhw'n gynnar.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- IFRS 16 Prydlesau - bydd angen awdurdodau lleol sy'n ddeiliaid prydlesau i gydnabod y rhan fwyf o brydlesau ar eu mantolenni fel asedau hawl defnyddio gydag atebolrwydd prydles cyfatebol (mae cydnabyddiaeth ar gyfer prydlesau gwerth isel a byrdymor). Mae CIPFA/LASAAC wedi oedi gweithrediad IFRS16 ar gyfer llywodraeth Cymru tan 1 Ebrill 2021.
- Diwygiadau i Safon Cyfrifo Rhyngwladol 28, Buddsoddiadau mewn Cymdeithion a Chydfentrau: Buddiannau Hirdymor mewn Cymdeithion a Chydfentrau.
- Diwygiadau i Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19, Buddiannau Gweithwyr: Diwygio'r Cynllun, Cwtogi'r Setliad.

Nid oes disgwyl i'r newidiadau hyn gael effaith faterol ar ddatganiadau ariannol y Cyngor.

41. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae offerynnau ariannol sydd wedi'u cynnwys ar y fantolen yn cynnwys y dyledion ariannol a'r asedau canlynol:

Mae Credydwy'r Byrdymor (nodyn 17) yn cynnwys £12,308 mil arall (2018/19 £11,690 mil) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel Offeryn Ariannol. Nid oes unrhyw Gredydwy'r hirdymor yn cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel Offeryn Ariannol.

Mae Credydwy'r Byrdymor (nodyn 13) yn cynnwys £37,970 mil ychwanegol (2018/19 £29,544 mil) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad sydd ei angen i'w gynnwys fel Offeryn Ariannol.

	Tymor Hir		Cyfredol	
	2020	2019	2020	2019
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio				
Prif	279,597	272,379	64,690	44,424
Llog a Gronnwyd	0	0	2,903	6,030
Fenthyciadau	<u>279,597</u>	<u>272,379</u>	<u>67,593</u>	<u>50,454</u>
Dyled arian parod	0	0	2,591	1,667
Arian parod ac arian cyfwerth ag	0	0	2,591	1,667
Phrydlesau Ariannol	3,926	4,479	552	555
Dyledion gohiriedig	<u>3,926</u>	<u>4,479</u>	<u>552</u>	<u>555</u>
Costau Ol-ofal Tirlenwi	990	990	50	50
Cysylltiedig â'r Gweithiwr	0	0	70	62
Darpariaethau	<u>990</u>	<u>990</u>	<u>120</u>	<u>112</u>
Masnachu Derbyniadwy	0	0	21,189	24,263
O Fewn Credydwy'r	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>21,189</u>	<u>24,263</u>
Cyfanswm Dyledion Ariannol	<u>284,513</u>	<u>277,848</u>	<u>92,045</u>	<u>77,051</u>
Asedau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio				
Prif	2,628	2,144	0	0
Llog a Gronnwyd	0	0	0	0
Buddsoddiadau	<u>2,628</u>	<u>2,144</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	30,691	31,906
Llog a Gronnwyd	0	0	1,027	96
Arian parod a chywerthoedd arian parod	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>31,718</u>	<u>32,002</u>
Symiau Masnachu Derbyniadwy	46	45	18,834	14,301
Benthyciadau	9,019	7,726	0	0
O Fewn Dyledwy'r	<u>9,065</u>	<u>7,771</u>	<u>18,834</u>	<u>14,301</u>
Cyfanswm yr Asedau Ariannol	<u>11,693</u>	<u>9,915</u>	<u>50,552</u>	<u>46,303</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Yn y llinell Arian a Cyfwerth ag Arian ar y fantolen mae asedau a dyledion ariannol yn cael eu gosod yn erbyn:-

	2020	2019
	Net	Net
	Total	Total
	£000	£000
Asedau Ariannol-Cyfrifon Banc Mewn Credyd	31,718	32,002
Rhwymedigaethau Ariannol - Gorddrafft Arian Parod	(2,591)	(1,667)
Adroddwyd Sefyllfa Net ar y Fantolen	29,127	30,335

Benthyciadau Meddal Matero

Benthyciadau meddal yw'r rhai hynny a roddir ar gyfraddau is na'r farchnad i gefnogi blaenoriaethau gwasanaeth y Cyngor. Ystyrir bod y benthyciadau i NEW Homes i adeiladu cartrefi fforddiadwy i'w rhentu yn Sir y Fflint yn fenthyciadau meddal. Y symudiadau ym malansau benthyciadau meddal materol yn ystod y flwyddyn yw:

	2020	2019
	£000	£000
Swm dwyn ymlaen agoriadol benthyciadau meddal	5,477	0
Benthyciadau newydd a wnaed yn y flwyddyn	1,949	7,530
Addasiad gwerth teg ar adnabyddiad cychwynnol	(485)	(2,144)
Llog wedi cronni	5	75
Symiau a ad-dalwyd	(81)	0
Symudiadau mewn symiau disgownt	50	16
	6,915	5,477

Cafodd benthyciadau meddal eu priso drwy roi disgownt ar y taliadau cytundebol ar gyfradd amcangyfrifedig y farchnad ar gyfer benthyciad tebyg. Pennwyd cyfradd llog y farchnad gan ddefnyddio arweiniad Cymorth Gwladwriaethol y Comisiwn Ewropeaidd.

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol fel a ganlyn:

	2020			2019		
	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol	Cyfanswm	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol	Cyfanswm
	Mesurir ar Gost Amorteiddiedig £000	£000	£000	Mesurir ar Gost Amorteiddiedig £000	£000	£000
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Treuliau llog	(13,812)	0	(13,812)	(13,475)	0	(13,475)
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg	(13,812)	0	(13,812)	(13,475)	0	(13,475)
Incwm llog	0	492	492	0	375	375
Llog ac incwm buddsoddiadau	0	492	492	0	375	375
Elw/(colled) net ar gyfer y flwyddyn	(13,812)	492		(13,475)	375	

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Gwerth Teg Asedau a Dyledion ar Gost wedi'i Hamorteiddio

Caiff asedau ariannol a'r holl rwymedigaethau ariannol nad ydynt yn deiliadol eu cario yn y Fantolen ar gost wedi'i hamorteiddio. Amcangyfrifwyd gwerthoedd teg rhwymedigaethau ariannol yn y tabl isod drwy gyfrifo gwerth presennol net y llifau arian cytundebol sy'n weddill ar 31 Mawrth 2020, gan ddefnyddio'r dulliau a'r rhagdybiaethau canlynol:

- Mae benthyciadau gan y Cyngor wedi'u prasio drwy ostwng llifoedd arian parod cytundeb dros oes gyfan yr offeryn, ar gyfradd addas y farchnad ar gyfer benthyciadau awdurdod lleol.
- Mae gwerth benthyciadau "Opsiw'n Benthyciwr Opsiw'n Benthycyca" (LOBO) wedi cynyddu gan werth yr opsiynau corfforedig. Mae opsiynau benthycwyr i gynnig cynnydd yn y gyfradd log ar y benthyciad wedi'u prasio'n unol â model priodol ar gyfer cyfnewidiadau Bermwdaidd y gellir eu canslo. Mae opsiynau wrth gefn y benthycyca i dderbyn y gyfradd gynyddol neu i ad-dalu'r benthyciad wedi'i brasio'n sero, yn seiliedig ar y dybiaeth y bydd benthycwyr ond yn arfer eu hopsiynau pan fydd cyfraddau'r farchnad wedi codi uwchben cyfradd gytundebol y benthyciad.
- Mae gwerthoedd teg ymrwymadau prydlesau ariannol wedi'u cyfrifo drwy ostwng llifoedd arian dan gytundeb yn yr arenillion bond corfforaethol ar y raddfa AA briodol.
- Nid oes unrhyw ad-daliad neu amhariad buan wedi'i gydnabod ar gyfer unrhyw offeryn ariannol.
- Tybir bod gwerth teg offerynnau tymor byr, yn cynnwys y fasnach sy'n daladwy a'r symiau sy'n dderbyniadwy, yn frasamcan i'r swm i'w gario, o ystyried yr amgylchedd cyfradd log sefydlog ac isel.

Cyfrifir gwerthoedd teg fel a ganlyn, yr hierarchaeth gwerth teg yn cael ei esbonio o fewn polisïau cyfrifyddu Cyngor

	Lefel Teg	Gwerth Teg	2020		2019	
			Swm i'w gario	Gwerth Teg	Swm i'w gario	Gwerth Teg
			£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau Ariannol						
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	2		267,163	379,870	248,341	356,556
LOBO	2		18,950	27,477	18,950	27,350
Symiau Taladwy Brydles	3		4,479	4,056	5,034	4,683
			<u>290,592</u>	<u>411,403</u>	<u>272,325</u>	<u>388,589</u>
Asedau ariannol						
Tystysgrifau Adneuon	2		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Ni fu unrhyw newid yn y technegau prasio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer yr offerynnau ariannol.

Mae gwerth teg Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn uwch na'r swm a gariwyd oherwydd bod portffolio benthyciadau'r Cyngor yn cynnwys nifer o fenthyciadau sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy yn uwch na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y fantolen. Mae'r ymrwymiad hwn i dalu llog uwch na chyfraddau presennol y farchnad yn cynyddu'r swm y byddai'n rhaid i'r Awdurdod ei dalu petai'r benthyciwr yn gofyn neu'n cytuno i ad-dalu'r benthyciad yn gynt. Mae'r un peth yn wir am LOBO, gyda chyfraddau llog uwch na chyfraddau Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ar ddyddiad y fantolen, gan arwain at werth teg uwch.

Mae'r Cyngor yn derbyn Benthyciadau gan y cynllun Salix Energy Efficiency a ddarperir gan Lywodraeth Cymru mewn partneriaeth â Salix Finance a'r Ymddiriedolaeth Garbon i ddarparu benthyciadau di-log. Nid yw'r Cyngor yn cyfrif y benthyciadau hyn fel benthyciadau meddal oherwydd nid yw'r addasiad gwerth teg yn sylweddol. Mae'r dull yma hefyd wedi ei gymryd ar gyfer benthyciadau Llefydd Llewyrchus Llawn Addewid.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

DATGELU NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Chod Ymarfer Rheoli Trysorlysoedd CIPFA a Chod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol, y ddau wedi'u hadolygu yn Rhagfyr 2017.

Yn unol â Chod Rheoli Trysorlys, mae'r Cyngor yn cymeradwyo Strategaeth Rheoli Trysorlys cyn dechrau bob blwyddyn ariannol. Mae'r Strategaeth yn amlinellu'r paramedrau ar gyfer rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag offerynnau ariannol. Mae'r Cyngor hefyd yn cynhyrchu Ymarferion Rheoli Trysorlys sy'n manylu ar y trefniadau ymarferol i'w dilyn er mwyn rheoli'r risgiau hyn.

Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi yn unol â Chanllaw i Lywodraeth Leol ar Fuddsoddi, gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Canllaw yn amlygu y dylid rhoi blaenoriaeth i sicrwydd a hylifedd, yn hytrach na chynnyrch. Mae Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor a'u Ymarferion Rheoli Trysorlys yn gobeithio cyflawni cydbwysedd addas rhwng risg a dychwelyd a chost. Mae'r arferion yn cynnwys risgiau ariannol megis, Risg Credyd, Risg Hylifedd a Risg Marchnad.

Mae gweithgareddau'r Cyngor yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg credyd - y posibilrwydd y bydd partion eraill yn methu talu'r symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor
- Risg hylifedd - y posibilrwydd na fyddai gan yr Cyngor gyllid i gadw ei ymrwymiadau i wneud taliadau
- Risg y farchnad - y posibilrwydd y gallai'r Cyngor wynebu colled ariannol o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol yr Cyngor yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy marchnadoedd ariannol ac yn ceisio lleihau'r effeithiau posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu gwasanaethau. Mae rheoli risg yn cael ei wneud gan dîm trysorlys canolog, dan bolisiâu a gymeradwyir gan Gyngor Sir y Fflint yn y Datganiad a Strategaeth Polisi. Mae Sir y Fflint yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risg cyffredinol, yn ogystal â pholisiâu ysgrifenedig ar feysydd penodol fel risg cyfraddau llog, risg credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risg - Dyledion

Caiff y Cyngor gyllid hirdymor drwy fenthycia gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu'r farchnad drwy LOBO.

- Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus - mae'r rhan fwyaf o'r ddyled hon ar gyfradd sefydlog, felly nid oes risg o ran cyfraddau llog. Os bydd y cyfraddau yn gostwng, bydd y Cyngor yn talu mwy na chyfradd y farchnad ar hyn o bryd. Fodd bynnag, ystyrir ei bod yn fwy buddiol cael sicrwydd cyllidebol ar daliadau llog yn y dyfodol mewn amgylchedd cyfradd llog isel. Ar 31 Mawrth 2020 roedd 3.75% o'r ddyled ar gyfradd newidiol, gan leihau'r risg o ran cyfraddau llog a chynyddu'r ansicrwydd cyllidebol. Mae dewis yn y Strategaeth Rheoli Trysorlys i gael dyled sy'n £100miliwn newidiol os tybir bod hynny'n briodol. Caiff risg o ran hylifedd ei reoli drwy broffil aeddfedrwydd dyledion a dangosydd darbodus nad yw'n caniatáu mwy na 20% o'r ddyled i aeddfedu mewn blwyddyn.
- LOBO - Mae gan bob LOBO gyfradd llog sefydlog rhwng 12 a 23 mis ac yna gyfradd sefydlog pellach ar gyfer y cyfnod y benthyciad. Fodd bynnag gall y benthyciwr alw'r benthyciad yn ôl ar ôl cyfnod penodol o amser. Defnyddir LOBO oherwydd bod ganddynt gyfradd llog is na Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a chaiff hyn ei gydbwysu yn erbyn y risgiau o ran cyfraddau'n codi a gorfod ad-dalu'r benthyciad, sy'n arwain at risg ail-ariannu ar adeg o gyfraddau llog uwch. Mae swm LOBO wedi'i gyfyngu i £100miliwn o fenthycia hirdymor.

Mae dadansoddiad yn dangos, petai cyfraddau llog yn codi 1%, y byddai'r effaith ariannol yn golygu cynnydd o £290 mil yng nghostau dyledion cyfradd amrywiadwy.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Risgiau - Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy

Buddsoddiadau Hirdymor -

- Cyfeirir at fuddsoddiadau o fwy na 1 blwyddyn fel buddsoddiadau amhenodol oherwydd y risg ychwanegol o ran cyfraddau llog. Mae terfyn o £4 miliwn ar gyfer buddsoddiadau hirdymor a gweithdrefnau ychwanegol i'w hawdurdodi gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol.
- Mae adneuron gyda banciau a chymdeithasau adeiladu yn cynnwys rhywfaint o risg credyd ac mae hyn yn cael ei reoli yn defnyddio tri asiantaeth sgorio. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r meini prawf canlynol, ac mae buddsoddiadau yn cael eu gwneud yn amodol ar y cyfyngiadau ariannol a'r cyfyngiadau amser a ddangosir.

Isafswm Statws Credyd	Banciau Gwarantu	Banciau Wedi Sicrhau	Llywodraeth	Corfforaethol	Darparwyr Cofrestredig
Llywodraeth y DU			£ Diderfyn 50 Mlynedd		
AAA	£2miliwn 5 mlynedd	£3miliwn 5 mlynedd	£3miliwn 25 mlynedd	£2miliwn 5 mlynedd	£2miliwn 10 mlynedd
AA+	£2miliwn 4 mlynedd	£3miliwn 4 mlynedd	£3miliwn 15 mlynedd	£2miliwn 4 mlynedd	
AA	£2miliwn 3 mlynedd	£3miliwn 3 mlynedd	£3miliwn 10 mlynedd	£2miliwn 3 mlynedd	
AA-	£2miliwn 2 mlynedd	£3miliwn 2 mlynedd	£3miliwn 5 mlynedd	£2miliwn 2 mlynedd	
A+	£2miliwn 1 flwyddyn	£3miliwn 1 flwyddyn		£2miliwn 1 flwyddyn	£2miliwn 5 mlynedd
A	£2miliwn 6 mis	£3miliwn 6 mis		£2miliwn 6 mis	
A-					
Cronfeydd cyfun	£3miliwn y Gronfa				
BBB-	Mae'r Cyngor yn gyfyngedig i dros nos dyddodion ar ei ' banc cyfrif cyfredol eu hunain lle mae statws credyd isaf banciau BBB +, BBB neu BBB-(neu gyfwerth)				
Awdurdodau Lleol Unedig	£3miliwn 2 mlynedd				
Di-dreth - Arall	Gall y Cyngor fuddsoddi mewn unrhyw sefydliad di-dreth arall, yn amodol ar y canlynol: · asesiad credyd allanol a chynghor penodol gan gynghorydd rheoli trysorlys yr Awdurdod (£1 miliwn yr un / blwyddyn ar y mwyaf). · fframwaith polisi pellach ar gyfer buddsoddi gydag unrhyw sefydliadau eraill sy'n cael eu datblygu (£100k yr un / 5 mlynedd ar y mwyaf).				

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae dadansoddiad yn dangos, petai cyfraddau llog yn codi 1%, y byddai'r effaith ariannol yn golygu incwm o £311 mil mewn buddsoddiadau. Petai cyfraddau yn gostwng 1%, byddai'r un swm yn cael ei golli.

Symiau derbyniadwy eraill –

Mae'n ofynnol i gwsmeriaid wneud trefniadau i dalu arian sy'n ddyledus i'r Cyngor, ar sail eu gallu i dalu. Gofynnir i gwsmeriaid lenwi ffurflen asesiad ariannol a chadarnhau'n ysgrifenedig y swm y cytunwyd arno a'r dyddiad y bydd y trefniant yn dechrau. Mae gofyn iddynt hefyd roi gwybod i swyddogion y Cyngor am amgylchiadau mewn perthynas â'u gallu i dalu y maent yn dymuno i'r swyddogion eu hystyried wrth gynnal yr asesiad.

Benthyciadau i Is-gwmniau

Mae'r Cyngor wedi ymrwmo i ddarparu tai newydd fforddiadwy ledled y Sir i fynd i'r afael â'r diffyg tai. Mae benthyciad wedi'i ganiatáu i NEW Homes i adeiladu tai fforddiadwy i'w gosod ar rent yn y Fflint ar gyfraddau llog is na'r farchnad. Bydd y benthyciad yn cael ei ad-dalu o renti. Mae NEW Homes yn eiddo llwyr i'r Cyngor ac mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros ei weithredoedd, gyda'r Cabinet yn gorfod cymeradwyo ei gynllun busnes 30 mlynedd bob blwyddyn. Mae'r holl asedau sy'n eiddo i NEW Homes yn cael eu darparu fel sicrwydd yn erbyn y benthyciad ac ar ddyddiad y fantolen roedd gwerth yr asedau'n fwy na'r benthyciad. Mae hyn oll yn lliniaru y erbyn y risg credyd posibl pe na bai NEW Homes yn cyflawni ei ddyletswydd i ad-dalu'r benthyciad.

Trosglwyddiad i IFRS 9

Mabwysiadodd y Cyngor safonau cyfrifo Offerynnau Statudol IFRS 9 ar 1 Ebrill 2018. Prif effaith mabwysiadu'r safon newydd yw ailddosbarthu asedau ariannol i ddosbarth o'r enw cost wedi'i amorteiddio a elwid yn flaenorol yn fenthyciadau a derbyniadau. Nid yw'r gwerthoedd ar y Fantolen ac yn y Nodyn Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wedi newid o ganlyniad i hynny.

Mabwysiadodd y Cyngor y model colled credyd disgwylidig a ragnodir gan IFRS 9. Nod hyn yw cyfrifo'r risg na fydd llif arian y dyfodol o bosibl yn digwydd gan y gallai'r cyd-barti fethu yn eu rhwymedigaethau. Mae eglurhad ar y fethodoleg hon ym Mholisiau Cyfrifo'r Cyngor. Mae proses bresennol y Cyngor ar gyfer cyfrifo colledion amhariad perthnasol i ddyledwyr masnach, derbyniadau prydlesau ac asedau contract wedi'i halinio â'r dull newydd o asesu ar y cyd ac felly ni fu unrhyw newid i'r fethodoleg o gyfrifo amhariadau mewn asedau ariannol.

42. PENSIYNAU

Pensiynau – Athrawon

Mae athrawon a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Athrawon; cynllun aml-gyflogwr â buddion diffiniedig sy'n darparu buddion penodol i athrawon ar eu hymddeoliad. At ddibenion cyfrifyddu caiff ei drin fel cynllun cyfraniadau diffiniedig gan nad yw'r Cyngor yn gallu nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gyda digon o ddibynadwyedd. Nid yw'r Cynllun wedi'i gyllido ac mae'r Adran Addysg yn defnyddio cronfa ddybiannol i gyfrifo cyfradd gyfraniadau cyflogwyr.

Mae'r Cyngor yn cyfrannu at y cynllun drwy wneud cyfraniadau ar sail canran cyflogau pensiynadwy athrawon. Yn 2019/20 talodd y Cyngor £10,822 mil (£8,356 mil yn 2018/19), sy'n cynrychioli 20.75% (cyfartaledd) o dâl pensiynadwy athrawon (16.48% yn 2018/19). Amcangyfrifir y bydd cyfraniad 2020/21 yn £12,135 mil, sef 23.26% o dâl pensiynadwy athrawon.

Nid yw'r Cyngor yn atebol i'r cynllun dros unrhyw rwymedigaeth endidau arall dan y cynllun.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn gyfrifol am yr holl daliadau pensiwn sy'n ymwneud â'r buddiannau y mae wedi'u dyfarnu yn ôl disgrisiwn yn dilyn ymddeoliadau cynnar (h.y. ychwanegu blynyddoedd), ynghyd â'r cynnydd cysylltiedig, y tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Maent yn cael eu cyfrifo ar sail buddiannau diffiniedig fel y manylir yn yr adran ganlynol.

Pensiynau – Gweithwyr Eraill

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Cyngor yn gwneud cyfraniadau at gost buddiannau ar ôl cyflogaeth. Mae swyddogion a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiynau Clwyd, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Sir y Fflint. Mae hwn yn gynllun cyflog terfynol â buddiannau diffiniedig a gaiff ei gyllido, sy'n golygu bod y Cyngor a gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i gronfa, a gyfrifir ar lefel a fwriedir i gydbwysu dyledion pensiynau gydag asedau buddsoddi.

Mae trefniadau ar gyfer rhoi buddiannau â disgrisiwn ar ôl ymddeol wrth ymddeol yn gynnwys yn drefniant buddiannau diffiniedig na chaiff ei ariannu, lle caiff dyledion eu cydnabod pan gaiff y buddiannau eu rhoi. Nid oes unrhyw asedau wedi'u cynllunio i dalu'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Gweithredir Cronfa Bensiynau Clwyd dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac mae Panel Cronfa Bensiynau Clwyd yn gyfrifol am lywodraethu'r cynllun. Gosodir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiwn.

Y prif risgiau i awdurdod y cynllun yw'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. codi arian ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, llog bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae gwybodaeth bellach am gyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd ac yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiynau Clwyd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

Trafodion yn Ymwneud â Buddion Ymddeol

Caiff cost buddiannau ymddeol eu cydnabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae angen ei wneud yn erbyn Treth y Cyngor yn seiliedig ar y swm sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ymddeol ei gwrthdroi yn y datganiad ynglŷn â'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn. Mae trafodion y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:-

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2020	2019	2020	2019
	£000	£000	£000	£000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Dadansoddiad o Wariant Gwasanaethau -				
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	28,929	25,330	0	0
Costau darparu gwasanaeth yn y gorffennol/(elw)	3,031	10,650	0	0
Cwtogiadau/setliadau	378	510	0	0
Gwariant Gweithredu Arall				
Treuliau gweinyddu	676	917	0	0
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi				
Treuliau llog net	8,221	7,384	1,128	1,225
Tâl net ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau -	<u>41,235</u>	<u>44,791</u>	<u>1,128</u>	<u>1,225</u>
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				
Ailfesur rhwymedigaeth y buddion diffiniedig net -				
Elw ar asedau'r cynllun	(42,133)	14,293	0	0
Elw a (cholled) actwaraidd - ennill neu golli profiad	(3,363)	0	2,678	0
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	42,293	0	1,797	0
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	22,500	(50,849)	643	(1,745)
Tâl net ar incwm a gwariant cynhwysfawr arall -	<u>19,297</u>	<u>(36,556)</u>	<u>5,118</u>	<u>(1,745)</u>
Tâl Net Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant -	<u>60,532</u>	<u>8,235</u>	<u>6,246</u>	<u>(520)</u>
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn				
Gwrthdroi taliadau a wnaed ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau ar gyfer buddion ymddeol yn unol ag IAS 19	(41,235)	(44,791)	(1,128)	(1,225)
Gwir swm a godwyd ar falans cronfa'r Cyngor ar gyfer pensiynau yn ystod y flwyddyn				
Cyfraniad cyflogwyr sy'n dyladwy i'r cynllun	23,344	22,346	3,061	3,091
Debyd/(credyd) net i'r symudiad yn y datganiad o gronfeydd wrth gefn	<u>(17,891)</u>	<u>(22,445)</u>	<u>1,933</u>	<u>1,866</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Aседau Pensiynau a Rhwymedigaethau mewn perthynas â Buddiannau Ymddeol cydnabyddedig yn y Fantolen

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen yn codi o rwymedigaeth y Cyngor mewn perthynas â'i gynlluniau buddion wedi'u diffinio fel a ganlyn:-

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2020	2019	2020	2019
	£000	£000	£000	£000
Gwerth y rhwymedigaethau presennol	(950,686)	(978,105)	(41,448)	(48,499)
Gwerth Teg asedau	592,846	618,862	0	0
Gweddill/diffyg yn y cynllun	<u>(357,840)</u>	<u>(359,243)</u>	<u>(41,448)</u>	<u>(48,499)</u>

Mae cyfanswm y rhwymedigaethau yn adlewyrchu'r ymrwymadau tymor hir gwaelodol sydd gan yr Cyngor mewn perthynas â buddiannau ymddeol sy'n ddyledus. Mae rhwymedigaeth net o £399,288 mil wedi'i gynnwys fel rhan o gyfanswm y cronfeydd wrth gefn anefnyddadwy ar y Fantolen.

Cysoniad o'r gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun:-

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2020	2019	2020	2019
	£000	£000	£000	£000
1 Ebrill	978,108	891,294	48,499	48,620
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	28,929	25,330	0	0
Costau llog	23,215	22,867	1,128	1,225
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	5,202	4,897	0	0
(Elw) a cholled actwaraidd - ennill neu golli profiad	3,363	0	(2,678)	0
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	(42,293)	0	(1,797)	0
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	(22,500)	50,849	(643)	1,745
Buddion a dalwyd	(26,747)	(28,289)	(3,061)	(3,091)
Costau darparu gwasanaethau yn y gorffennol	3,031	10,650	0	0
Cwtogiadau/setliadau	378	510	0	0
31 Mawrth	<u>950,686</u>	<u>978,108</u>	<u>41,448</u>	<u>48,499</u>

Cysoniad o'r gwerth teg asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:-

	2020	2019
	£000	£000
1 Ebrill	618,862	591,049
Incwm llog	14,994	15,483
Treuliau gweinyddu	(676)	(917)
Elw ar asedau'r cynllun	(42,133)	14,293
Cyfraniadau'r cyflogwr	23,344	22,346
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	5,202	4,897
Buddion a dalwyd	(26,747)	(28,289)
31 Mawrth	<u>592,846</u>	<u>(618,862)</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau canlynol:-

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Buddsoddiadau ecwiti:				
Byd-Eang dyfynedig*	45,799		49,509	
Marchnadoedd Datblygol*	32,900		38,369	
	<hr/>	78,699	<hr/>	87,878
Bondiau:				
Tramor Arall	59,567		68,694	
Buddsoddiadau a yrrir gan rwymedigaethau*	103,794		141,101	
	<hr/>	163,361	<hr/>	209,795
Eiddo:				
UK*	39,421		34,037	
Tramor	2,585		6,807	
	<hr/>	42,006	<hr/>	40,844
Arian Parod:				
Cyfrifon Arian Parod*	7,921		1,238	
	<hr/>	7,921	<hr/>	1,238
Arall:				
Cronfeydd Mantoli	46,082		46,415	
Ecwiti Preifat	81,366		71,169	
Isadeiledd	38,915		22,279	
Coed ac Amaeth	6,828		7,426	
Credyd Preifat	14,264		10,521	
Gronfa Twf Amrywiol	113,404		121,297	
	<hr/>	300,859	<hr/>	279,107
	<hr/>	592,846	<hr/>	618,862

* Dosbarth ased sydd â phris marchnad wedi'i ddyfynnu mewn marchnad weithredol.

Mae'r cynllun yn cadw ymrwymïadau mewn amrywiaeth o offerynnau ariannol sydd yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol gan gynnwys risg credyd, risg cyd-barti, risg hylifedd, risg y farchnad a risg y gyfradd gyfnawid. Adolygir gweithdrefnau rheoli risg yn flynyddol ac maent yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol ac ar weithredu cyfyngiadau i leihau'r risgiau hyn. Mae'r polisi presennol yn ceisio gostwng y risg drwy arallgyfeirio buddsoddiadau ar draws dosbarthiadau ased, rhanbarthau buddsoddi a rheolwyr cronfeydd.

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Dyledion

Mae dyledion wedi'u hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragamcanir, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod yn dibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog ac ati. Mae'r dyledion wedi'u hasesu gan Mercer Human Resource Consulting, cwmni annibynnol o actiwarïaid; ac mae amcangyfrifon ar gyfer y Cyngor Sir yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2019. Mae'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari fel a ganlyn:-

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2020	2019	2020	2019
Rhagdybiaethau Marwolaeth				
Hirhoedledd pensïynwyr cyfredol 65 oed -				
Dynion	22.5 bl	23.2 bl	22.5 bl	23.2 bl
Merched	24.9 bl	25.7 bl	24.9 bl	25.7 bl
Hirhoedledd pensïynwyr 65 oed yn y dyfodol -				
Dynion	24.1 bl	25.9 bl	n/a	n/a
Merched	26.9 bl	28.4 bl	n/a	n/a
Cyfradd Chwyddiant (Mynegai Prisiau Defnyddwyr)	2.1%	2.2%	2.1%	2.3%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	3.4%	3.5%	n/a	n/a
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau	2.2%	2.3%	2.2%	2.4%
Cyfradd gostwng rhwymedigaethau'r cynllun	2.4%	2.4%	2.4%	2.4%

Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifwydd isod wedi'u cyfrifo trwy newid rhagdybiaethau perthnasol yn defnyddio'r swm a bennir, gan dybio bod yr holl newidynnau eraill yn aros yr un fath. Nid yw'r dull hwn o reidrwydd yn realistig gan fod rhai rhagdybiaethau yn gysylltiedig; er enghraifft, os yw'r senario yn dangos chwyddiant uwch na'r disgwyl, efallai y byddai'n rhesymol disgwyl y byddai'r cynnyrch nominal ar fondiau corfforaethol hefyd yn uwch. Fodd bynnag, mae'r dadansoddiad yn ynysu un effaith o un arall.

	Effaith y cynnydd ar y Rhwymedigaeth Buddiannau Diffiniedig	Effaith y lleihad ar y Rhwymedigaeth Buddiannau Diffiniedig
	£000	£000
Hirhoedledd (cynnydd / lleihad mewn 1 flwyddyn)	(27,206)	27,206
Cyfradd Chwyddiant (cynnydd / lleihad o 0.1%)	(16,567)	16,567
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd / lleihad o 0.1%)	(1,730)	1,730
Cyfradd gostwng (cynnydd / lleihad o 0.1%)	16,293	(16,293)
Newid yn Enillion Buddsoddi 19/20 (cynnydd / lleihad o 1%)	5,987	(5,987)

Mae cynnydd mewn pensiynau yn gysylltiedig â chynnydd mewn chwyddiant (CPI), ac felly mae'r effaith ar y gyfradd chwyddiant a'r effaith ar y cynnydd mewn pensiynau yr un fath.

Effaith ar Lifoedd Arian

Mae'r rheoliadau sy'n llywodraethu'r cynllun yn gofyn am brisiad actiwaraid pob tair blynedd. Mae cyfraniadau ar gyfer pob cyflogwr wedi'u pennu gan ystyried eu hamgylchiadau unigol. Mae'r rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfraniadau gael eu pennu gyda golwg ar dargedu diddyledrwydd y cynllun, ac mae'r darpariaethau manwl wedi'u nodi yn Natganiad Strategaeth Cyllido Cronfa Bensiwn Clwyd. Cafodd y prisiad diweddaraf ei wneud ar 31 Mawrth 2019, a dangosodd ddiffyg asedau yn erbyn rhwymedigaethau o £177 miliwn ar y dyddiad hwnnw; sy'n cyfateb i lefel ariannu o 91%. Mae cyflogwyr y cynllun yn talu cyfraniadau ychwanegol am gyfnod o dros 13 mlynedd er mwyn cwrdd â'r diffyg.

Cyfanswm y cyfraniadau y disgwylir y cânt eu gwneud i Gynllun Pensiwn Lywodraeth Leol gan y Cyngor yn y flwyddyn at 31 Mawrth 2021 yw £21.34 miliwn.

Hyd y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar gyfer aelodau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yw 17 mlynedd yn 2019/20 (18 mlynedd yn 2018/19).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Effaith Dyfarniad 'McCloud'

Mae dyfarniad yn y Llys Apêl mewn perthynas â chynlluniau pensiwn Tân a Barnwriaeth wedi dyfarnu bod diogelwch trosiannol a gynigwyd i aelodau hŷn y cynllun, pan gawsant eu diwygio yn 2015, yn gwahaniaethu ar sail oed yn anghyfreithlon. Cyfeirir at y dyfarniad fel Dyfarniad McCloud. Er bod y dyfarniadau mewn perthynas â chynlluniau pensiwn Tân a Barnwriaeth yn unig, roedd holl Gynlluniau Gwasanaeth Cyhoeddus yn gweithredu rhyw fath o ddiogelwch trosiannol. Rodd hyn yn cynnwys Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn 2014, a oedd yn cynyddu'r lefelau o ddiogelwch trosiannol i aelodau hŷn y cynllun wrth newid o gyflog terfynol i gynllun pensiwn cyfartaledd gyrfa, sydd nawr wedi'i dyfarnu'n anghyfreithlon gan ddyfarniad McCloud. Gwrthododd y Goruchaf Lys gais y Llywodraeth ar gyfer caniatâd i apelio'r penderfyniad.

Cafodd effaith amcangyfrifedig dyfarniad McCloud ei chynnwys yng nghyfrifon y Cyngor yn 2018/19, yn seiliedig ar ragdybiaethau cyffredinol a ddarparwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth ar y pryd. Mae cyfrifiadau Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19 2019/20 yn cynnwys amcangyfrif o effaith gyfredol McCloud, ac ymdrinnir ag unrhyw wahaniaeth rhwng y ddwy flynedd fel enillion neu golled profiad, fel unrhyw wahaniaeth arall o ganlyniad i newidiadau mewn rhagdybiaethau rhwng blynyddoedd cyfrifyddu. Mae unrhyw atebolrwydd amcangyfrifedig o gyflogaeth gyfredol aelodau'r cynllun sy'n deillio o effaith McCloud wedi'i gynnwys yn y costau gwasanaeth cyfredol. Ar 31 Mawrth 2020 nid yw'r Llywodraeth wedi nodi'r ateb terfynol ar gyfer McCloud ond mae wedi cadarnhau y bydd yr ateb yn effeithio ar gynllun pensiwn Llywodraeth Leol.

Isafswm Pensiwn Gwarantedig

Isafswm Pensiwn Gwarantedig yw'r isafswm pensiwn y mae'n rhaid i'r cynllun pensiwn ei ddarparu i'w aelodau a gontractiodd allan o Gynllun Pensiwn Y Wladwriaeth Ar Sail Enillion rhwng 6 Ebrill 1978 a 5 Ebrill 1997. Yn dilyn dyfarniad ym mis Mai 1990 mae'n ofyniad cyfreithiol i ddynion a merched gael buddion cyfartal o'r dyddiad hwnnw, ond pan gafwyd ail ddyfarniad cyfreithiol ym mis Hydref 2018, darparwyd eglurder pellach ar sut y gellid cyflawni hyn. Mae mynegiant gan y Llywodraeth yn awgrymu nad ydyn nhw'n credu y bydd hyn yn effeithio ar fuddion yng nghynlluniau pensiwn y sector cyhoeddus. O ganlyniad, does dim darpariaeth yn y cyfrifon yn arbennig ar gyfer cydraddoli Isafswm Pensiwn Gwarantedig.

Mae ail fater mewn perthynas ag Isafswm Pensiwn Gwarantedig sy'n golygu bod posibilrwydd y bydd yn ofynnol i bob cynllun sector cyhoeddus fynegeio buddion Isafswm Pensiwn Gwarantedig ar gyfer aelodau sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl mis Ebrill 2021. Amcangyfrifwyd yr effaith bosibl ar y Cyngor i fod yn £3,026 mil, ac mae wedi'i gynnwys uchod yn y Datganiadau Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel cost gwasanaeth blaenorol sy'n cynyddu atebolrwydd pensiwn y Cyngor yr un faint.

Effeithiau Posibl COVID-19

Yn ystod mis Mawrth 2020, roedd effaith llawn pandemig COVID-19 yn dod yn amlwg, gan achosi cythrwfl mewn marchnadoedd ecwiti ledled y byd. Mae hyn yn arwain at risg y gallai rhai prisiadau asedau a ddefnyddir yn y datgeliadau Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19 (sy'n cynhyrchu amcangyfrifon o'r diffyg pensiwn a ddangosir yn y Fantolen, a'r cofnodion yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sy'n ymwneud â symudiadau pensiwn yn y flwyddyn) gael eu camddatgan. Mae hyn oherwydd mewn rhai achosion nid oes prisiadau mis Mawrth ar gael pan gynhyrchir datgeliadau Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19. Yn lle hynny, caiff prisiadau ar gyfer cyfnodau cynharach eu defnyddio, a'u haddasu ar gyfer gwahaniaethau hysbys. Mae hyn yn arferol, ond o ystyried effaith COVID-19 ystyrir bod y risg o wahaniaeth sylweddol rhwng y prisiadau a ddefnyddir ar gyfer y cyfrifiadau Safonau Cyfrifo Rhyngwladol a phrisiadau terfynol mis Mawrth yn uwch. Yn ogystal, mae natur dal asedau Cronfa Bensiwn Clwyd yn golygu bod tua 31% o'r asedau a briodolir i'r Cyngor, £186 miliwn, yn fuddsoddiadau mewn marchnadoedd preifat gan eu gwneud yn anoddach eu priso. Trafododd y Cyngor hyn gyda Chronfa Bensiwn Clwyd a chynghorodd actiwari'r Gronfa fod y prisiadau, yn eu barn nhw, mor gywir â phosibl o ystyried y cyfyngiadau a berir gan yr amserlenni ar gyfer cynhyrchu cyfrifiadau Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19, a bod unrhyw wahaniaethau i brisiadau mis Mawrth a gadarnhawyd yn ddiweddarach yn y flwyddyn yn annhebygol o fod yn berthnasol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae portffolio o fuddsoddiadau Cronfa Bensiynau Clwyd yn cynnwys nifer o Fuddsoddiadau Eiddo Cyfun. Mae'r eiddo sylfaenol, sydd yn sail i werth y buddsoddiadau, gan amlaf, yn cael eu prisio gan gwmnïau rheoledig, annibynnol o syrfewyr a phriswyr. Cyhoeddodd Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig fod pandemig COVID-19 wedi cael effaith ar arferion a gweithdrefnau gweithwyr proffesiynol prisio.

Mae Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig wedi datgan y gallai archwilio eiddo fod yn anodd oherwydd gweithdrefnau mewnol y cwmnïau, cyfyngiadau'r llywodraeth neu amharodrwydd y preswlydd i ganiatáu mynediad a bod diffyg gweithgarwch masnachol wedi cyfyngu ar swm data'r farchnad y gellir ei ddefnyddio fel cymharydd.

Yng ngoleuni hyn, mae Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig wedi cynghori ei aelodau rheoledig i ystyried a oes angen datgan 'ansicrwydd perthnasol ynghylch y prisiad' o ran yr eiddo sy'n cael eu prisio. O ganlyniad, mae nifer o Reolwyr Buddsoddi yn gwneud datganiadau o 'ansicrwydd perthnasol' ynghylch gwerth eu Cronfeydd Eiddo Cyfun. Mae rhai rheolwyr, yn cynnwys rhai sydd â buddsoddiadau Cronfa Bensiynau Clwyd, yn ystyried yr ansicrwydd o ran gwerth y cronfeydd yn ddigon arwyddocaol i atal tanysgrifio ac adbrynu o fewn eu cerbydau Eiddo Cyfun.

Ar 31 Mawrth 2020, roedd gwerth Buddsoddiadau Eiddo Cyfun Cronfa Bensiynau Clwyd, yn ôl eu rheolwyr buddsoddi, yn £127.5 miliwn. Mae cyfran y Cyngor o'r buddsoddiad hwn oddeutu £42.0 miliwn. Yn seiliedig ar hyn, amcangyfrifir y gallai'r gwmp o ran gwerth o oddeutu 11.4% arwain at wahaniaeth arwyddocaol yn yr asedau a ddyrannir i'r Cyngor, ac felly cynnydd yn y rhwymedigaeth net a briodolir i'r Cyngor.

Mae'r risg y bydd effaith COVID-19 yn effeithio ar ffactorau economaidd megis prisio asedau, marchnadoedd arian cyfred, cyfraddau llog a chyfraddau chwyddiant yn parhau i fod yn uchel. Gan fod y ffactorau hyn yn cael eu defnyddio i lywio cyfrifiadau actiwaraid Safonau Cyfrifo Rhyngwladol mewn perthynas ag asedau a rhwymedigaethau, gallai hyn gael effaith ar gyfrifo'r diffyg pensiwn yn y dyfodol.

Gostyngiad mewn Diffyg

Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd a briodolir i'r Cyngor wedi gostwng mewn gwerth o £618,862 miliwn ar 31 Mawrth 2019 i £592,846 miliwn ar 31 Mawrth 2020. Fodd bynnag, mae'r rhwymedigaethau hefyd wedi gostwng, o £978,105 miliwn i £950,686 milwn dros yr un cyfnod, gan arwain at ostyngiad o £1,403 miliwn yn niffyg y Gronfa Bensiwn.

Mae gwerthoedd asedau yn seiliedig ar y prisiadau asedau diweddaraf sydd ar gael i'r actiwari, a thrafodir risgiau ychwanegol i gywirdeb y prisiadau hyn o ganlyniad i COVID-19 yn y paragraff uchod. O ran rhwymedigaethau, mae'r nodyn hwn yn cynnwys cysoni gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun, a ddangosir uchod. Ymhlith y ffactorau allweddol sy'n arwain at ostwng y rhwymedigaethau mae newid yn y gyfradd marwolaethau o ganlyniad i ostyngiad yn y disgwyliad oes yn y dyfodol, gostyngiad yn y rhagdybiaeth o lefel chwyddiant, a rhagdybiaeth y bydd ataliaeth cyflog parhaus yn y sector cyhoeddus dros y pedair blynedd hyd at fis Ebrill 2023 (h.y. oes y prisiad actiwaraid diweddaraf).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

43. CYLLIDBAU CYFUN AR GYFER IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL

O dan reoliad 19(1) Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, cytunwyd ar drefniant cyllideb gyfun rhwng awdurdodau lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn perthynas â darparu llety cartrefi gofal i bobl hŷn. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2019. Mae Cyngor Sir Ddinbych yn gweithredu fel awdurdod cynnal yn ystod tymor cychwynnol y cytundeb (2019/20 i 2021/22). Mae'r trafodion ar gyfer Cyngor Sir y Fflint yn unig, £6,870 mil, wedi'u cynnwys yn llinell Gwasanaethau Cymdeithasol y datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae incwm a gwariant ar gyfer y trefniadau cyllideb gyfun hyn ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020 fel a ganlyn; mae'r cyfraniadau ar gyfer C4 wedi'u cynnwys er gwybodaeth yn unig ac nid ydynt wedi'u cronni yng nghyfrifon pob partner. Yn unol â'r Cytundeb Partneriaeth, bydd y taliadau hyn yn cael eu gwneud mewn ôl-ddyledion yn ystod 2020/21.

	2020
	£000
	<u>Cartrefi Gofal I Bobl Hyn</u>
<u>Gwariant</u>	
Costau'r Cartref Gofal	93,903
Cyfanswm Gwariant	<u>93,903</u>
<u>Cyllid</u>	
Cyngor Sir Dinbych	(9,041)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	(13,417)
Cyngor Sir y Fflint	(8,916)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	(11,059)
Cyngor Gwynedd	(7,839)
Cyngor Sir Ynys Môn	(5,075)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(38,556)
Cyfanswm Cyllid	<u>(93,903)</u>
(Gwarged) / Diffyg wedi'i drosglwyddo i'r Gronfa Wrth Gefn	0

CYFRIF REFENIW TAI – INCWM A GWARIANT A SYMUDIADAU MEWN DATGANIADAU WRTH GEFN

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2020

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ac yn dangos y gost economaidd yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau tai yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido o renti a grantiau llywodraeth. Awdurdodau yn codi rhenti i dalu am wariant yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddol. Mae'r cynnydd neu ostyngiad yn y flwyddyn, ar y sail y rhenti yn cael eu codi, yn cael ei ddangos yn y Mudiad ar y Datganiad Refeniw Tai.

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Gwariant				
Atgyweirio a chynnal a chadw		7,429		7,239
Rheoli a goruchwyllo		4,685		3,962
Gwasanaethau Arbenigol		1,497		1,556
Rhenti, ardrethi, trethi a thaliadau eraill		67		65
Dibrisiant ac amhariad yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol		33,929		30,415
Costau rheoli dyledion		47		44
Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyledion		483		548
Cyfanswm gwariant		48,137		43,829
Incwm				
Rhenti anheddau (gros)		35,263		33,395
Rhenti safleoedd heblaw anheddau (gros)		418		403
		35,681		33,798
Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau		1,229		1,190
Ad-dalu costau		3		0
Cyfraniad tuag at wariant		239		160
Cyfanswm incwm		37,152		35,148
Cost net gwasanaethau y cyfrif refeniw tai fel y mae wedi ei gynnwys yn natganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yr awdurdod cyfan		10,985		8,681
Gwariant Gweithredu Eraill				
Rhwyd (elw) / colled ar waredu asedau cyfredol		0		(76)
Gwaith gweinyddol. treuliau ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		40		54
Ariannu a Buddsoddi Incwm a Gwariant				
Llog taladwy a thaliadau tebyg		5,096		4,985
Llog ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (gweler nodyn 42)		526		481
tai		16,647		14,125

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut y mae'r gwaged / diffyg ar y Datganiad Gwariant ar gyfer y flwyddyn Incwm a'r Cyfrif Refeniw Tai yn cysoni gwaged / diffyg am y flwyddyn ar y Cyfrif Refeniw Tai Statudol.

	Nodyn (o nodiadau craidd)	2020 £000	2019 £000
Ar 1 Ebrill		2,221	1,918
Gwaged/(diffyg) ar ddatganiad incwm a gwariant y cyfrif refeniw tai		(16,647)	(14,125)
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr		(16,647)	(14,125)
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau	7	17,315	14,428
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn ar y cyfrif refeniw tai		668	303
Ar 31 Mawrth		2,889	2,221

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

1. DEDDFWRIAETH

Mae'r Cyfrif Refeniw Tai, yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, yn adlewyrchu rhwymedigaeth statudol i roi cyfrif ar wahân am ddarpariaethau tai awdurdod lleol. Mae'n dangos prif elfennau'r gwariant refeniw ar dai – gwaith cynnal a chadw, ad-daliadau rhent, gwaith gweinyddu – a chostau ariannu cyfalaf, a sut y telir am y rhain drwy gyfrwng rhenti, cymorthdaliadau ac incwm arall.

2. STOC TAI

Dyma nifer yr anheddau a'u math ar 31 Mawrth 2020 were :-

Math	2020 Nifer	2019 Nifer
Tai	4,098	4,076
Fflatiau	1,376	1,378
Maisonettes	10	10
Byngalos	1,797	1,798
	<u>7,281</u>	<u>7,262</u>

3. ÔL-DDYLEDION RHENT

Mae cyfanswm y rhenti, sef £1,586 mil (£1,783 mil in 2018/19) yn cynnwys, yn ychwanegol at yr elfen rent sylfaenol, symiau sy'n ddyledus am drethi dŵr/carthffosiaeth, taliadau gwresogi, yswiriant cartref, trwyddedau teledu cyffredin a threth ar werth ar rai rhenti garejys. Nid oes modd nodi'r elfennau rhent unigol hyn ar wahân i'r cyfanswm.

Dadansoddiad o ôl-ddyledion	2020 £000	2019 £000
Rhent		
Tenantiaid cyfredol	1,570	1,630
Cyn-denantiaid	16	153
	<u>1,586</u>	<u>1,783</u>
Darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (drwgddyledio	£000	£000
Darpariaeth agoriadol	645	578
Dilewyd yn ystod y flwyddyn	(625)	(476)
Cynnydd yn y ddarpariaeth	448	543
	<u>468</u>	<u>645</u>

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

4. CYFRIFYDDU ASED AU NAD YDYNT YN ASED AU CYFREDOL

Gwariant Cyfalaf a Chyllido

Cafodd gwariant cyfalaf y cyfrif refeniw tai, sef £29,782 mil fel a ganlyn; £ 0 mil - Tir, £ 27,618 mil - Anheddau'r Cyngor, £ 2,164 mil - Asedau dan Adeiladu £ 0 mil - offer, (£27,033 mil in 2018/19) ei ariannu fel a ganlyn :-

	Derbyniadau Cyfalaf	Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf £000	Cyfraniadau Refeniw	Benthycu £000	Cyfanswm £000
Ariannau cyfalaf	236	6,390	14,776	8,380	29,782
	236	6,390	14,776	8,380	29,782

Lwfans Atgyweiriadau Mawr

Cynhwysir yng nghyfanswm y cyfraniadau a'r grantiau cyfalaf (£6,390 mil) y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr yn 2019/20 sef £5,060 mil (£5,065 mil yn 2018/19). Caiff y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr ei gynnwys yng ngrantiau'r llywodraeth – llinell gyffredinol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cafodd y grant hwn gan Lywodraeth Cymru ei ddefnyddio'n llawn yn 2019/20 i ariannu gwariant cyfalaf cymwys.

Derbyniadau Cyfalaf

Gwireddwyd derbyniadau cyfalaf gros gwerth £0 mil (£147 mil in 2018/19) drwy werthu anheddau, gwerthu tir, gwerthu perchnogaeth a rennid ac ad-dalu morgesi :-

	2020 £000	2019 £000
Anheddau'r cyngor	0	61
Sales Perchnogaeth a Rennid	0	86
Gwerthu tir	0	0
	0	147

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob ased ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig, nad yw'n ased cyfredol yn y cyfrif refeniw tai, ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio. Seilir y swm o £5,368 mil (£5,308 mil yn 2018/19) ar brisiadau mantolen net agoriadol 2019/20 (rhestr brisio namyn dibrisiant cronus) gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol.

	2020 £000	2019 £000
Anheddau	5,040	5,045
Garejys	20	20
Tir ac Adeiladau Eraill	118	53
Peiriannau a chyfarpar	190	190
	5,368	5,308

Colledion oherwydd amhariadau a gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud

Cyfrifwyd cyfanswm addasiad amhariad Cyfrif Refeniw Tai o £ 28,560 mil yn 2019/20 (£ 25,264 mil yn 2018/19). Ni chyfrifwyd unrhyw wariant refeniw a gyllidwyd gan gyfalaf o dan statud yn 2019/20 (£0 mil yn 2018/19).

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

5. CYFRAN CYFRIF REFENIW TAI O GYFRANIADAU I / O GEFN PENSIYAU

Mae cost budd-daliadau ymddeol yn cael ei gydnabod yng nghost net y gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fo'r gweithiwr yn eu derbyn fel pensiwn. Fodd bynnag, mae'r ffi y mae'n ofynnol i'r Cyfrif Refeniw Tai yn seiliedig ar gyfraniadau y cyflogwyr 'a wnaed yn ystod y flwyddyn, felly mae gwir gost budd-daliadau ymddeol yn cael ei ôl-dynnu yn y mudiad yn natganiad cronfeydd wrth gefn.

Mae'r trafodion Cyfrif Refeniw Tai yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr a'r mudiad yn natganiad cronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn: -

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth -				
Cost gwasanaeth cyfredol	1,587		1,382	
Cwtogiadau / setliadau	0		0	
Gwariant Gweithredol Arall -		1,587		1,382
Costau gweinyddol	40		54	
Cyllido a Buddsoddi, Incwm a Gwariant		40		54
Gwariant llog net	526		481	
		526		481
Tâl Cyfrif Cyfanswm Refeniw Tai		2,153		1,917
 Symudiadau yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn				
Dadwneud taliadau net ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer budd-daliadau ymddeol yn unol â IAS 19		(2,153)		(1,917)
 Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn y Cyfrif Refeniw Tai cydbwyso ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:				
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun		1,367		1,305

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn ar 31 Mawrth 2020. Mae gofyn i'r Cyngor baratoi Datganiad Cyfrifon Blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, y mae'r Rheoliadau hynny'n gofyn iddynt gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifo priodol. Mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019/20 yn bennaf (y Cod), a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Mae'r confensiwn cyfrifo a fabwysiadir yn y Datganiad Cyfrifon yn gost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu gan ailbriso categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol.

Croniadau Incwm a Gwariant

Mae cyfrifon refeniw a chyfalaf y Cyngor yn cael eu paratoi ar sail cronïadau. Mae symiau wedi'u cynnwys yn y cyfrifon terfynol i wneud iawn am incwm neu wariant sydd i'w briodoli i flwyddyn y cyfrif ar gyfer nwyddau a dderbyniwyd neu waith a wnaed, ond nad yw taliad wedi'i dderbyn/ei wneud erbyn 31 Mawrth 2020. Pan gydnabyddwyd incwm a gwariant ond nad yw arian wedi ei dderbyn neu ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y Fantolen. Yn benodol:-

Cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan maent yn cael eu defnyddio - lle ceir bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a phryd y cânt eu defnyddio, cânt eu cario fel rhestr eiddo ar y Fantolen.

Costau Benthycia

Mae'r Cyngor wedi dewis mabwysiadu'r addasiad gan y Cod mewn perthynas ag IAS 23 sy'n caniatáu i gostau benthycia, mewn perthynas ag asedau cymwys, i gael eu nodi fel treuliau yn hytrach na chyfalaf. Felly, mae'r holl gostau benthycia yn cael eu cydnabod fel traul wrth iddynt godi.

Derbynnion Cyfalaf

Mae derbynnion cyfalaf yn codi o werthu asedau eiddo ac ad-dalu blaensymiau, a rhoddir cyfrif amdanynt ar sail cronïadau; caiff symiau nad ydynt yn fwy na £10 mil o unrhyw werthiant eu trin fel incwm refeniw, yn unol â rheoliadau cyfalaf. Mae balans derbynniadau sydd ddim wedi'i ddefnyddio at ddibenion ariannu cyfalaf wedi'i gynnwys yn y fantolen fel derbynniadau cyfalaf defnyddiady.

Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

Mae arian yn cael ei gynrychioli gan arian parod mewn llaw ac adneuo gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cywerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn sy'n aeddfedu mewn tri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac yn trosi'n hawdd i symiau hysbys o arian parod gyda risg ansylweddol o newid mewn gwerth.

Yn y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian, mae arian parod a chywerthoedd arian parod yn cael eu dangos fel symiau net o orddrafftiau banc sy'n cael eu talu pan ofynnir amdanynt ac maent yn rhan annatod o reoli arian y Cyngor.

Codi taliadau ar Refeniw ar gyfer Asedau nad ydynt yn Gyfredol

Codir y symiau canlynol ar y Portffolios Gwasanaeth, i gofnodi'r gost o ddal asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn:-

- Dibrisiad i'w briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol.
- Colledion ailbriso a lleihad yng ngwerth asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion cronedig yn y Gronfa Adbriso wrth gefn y gall y colledion gael eu dileu yn eu herbyn.
- Amorteiddio asedau sefydlog annirweddol i'w priodoli i'r gwasanaeth.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

- Nid oes gofyn i'r Cyngor godi treth y cyngor i ariannu dibrisiad, ailbrisiad a cholledion lleihad yn y gwerth neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae gofyn iddo roi cyfraniad ariannol o refeniw tuag at leihad yn ei ofyniad benthycy cyffredinol sy'n gyfystyr â swm a gyfrifir ar sail ddarbodus a benderfynir gan y Cyngor yn unol â chanllaw statudol. Felly, caiff dibrisiad, ailbrisiad a cholledion lleihad yn y gwerth ac amorteiddio eu disodli gan gyfraniad ym Malans Cronfa'r Cyngor – Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn, ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Caiff MRP y Cyngor ei gyfrifo'n unol â Datganiad Polisi 2016/17 fel y cytunwyd gan y Cyngor yn Chwefror 2016, ac a gafodd ei ddiwygio wedi hynny ym Mehefin 2016, Chwefror 2017 a Mawrth 2018, cafodd ei bennu'n unol â Chanllaw Llywodraeth Cymru ar MRP. Polisi'r Cyngor yw codi'r isafswm darpariaeth refeniw:

- 2% o ddyled sy'n ddyledus ar gyfer y cyfrif refeniw tai
- 2% o ddyled cyllid y cyngor wedi'i osod 31 Mawrth 2017, ar wariant cyfalaf a wnaed cyn 1 Ebrill 2008 a gwariant cyfalaf wedi'i ariannu gan fenthycy â chymorth rhwng 1 Ebrill 2008 a 31 Mawrth 2016 defnyddio'r dull blwydd-dal.
- Bydd gwariant cyfalaf ar neu ar ôl 1 Ebrill 2008 a ariennir gan fenthycy darbodus, gwariant cyfalaf ar eu ar ôl 1 Ebrill 2016 a ariennir gan fenthycy â chymorth, a'r holl wariant cyfalaf a noddir drwy ddyled yn y dyfodol yn cael eu had-dalu yn seiliedig ar fywyd defnyddiol disgwylidig yr ased gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal.

Yn ogystal, gall y Cyngor dalu neu ddisodli'r benthyciadau'n gynt na'r hyn a drefnwyd yn wreiddiol, fel rhan o'i strategaeth rheoli dyledion, yn dibynnu ar amodau marchnad cyffredinol, risg a budd ariannol. Mae dadansoddiad o'r MRP a godwyd am y flwyddyn wedi'i ddatgelu yn Nodyn 36.

Buddiannau Gweithwyr

Buddiannau'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai sy'n cael eu talu o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddiannau fel cyflogau, gwyliau blynyddol â thâl a thâl absenoldeb oherwydd salwch ar gyfer gweithwyr presennol ac yn cael eu cydnabod fel traul am wasanaethau yn y flwyddyn y mae'r gweithiwr yn gwasanaethu'r Cyngor. Gwneir cronriad ar gyfer cost hawliau gwyliau (neu unrhyw ffurf o absenoldeb, e.e. amser hyblyg, amser mewn llaw) a enillir gan weithwyr ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad ar y cyfraddau cyflog a'u cymhwyso yn y flwyddyn gyfrifo ganlynol, sef y cyfnod y gall y gweithiwr gymryd y budd.

Caiff y cronriad ei godi ar yr Arian dros Ben neu Ddiffyg yn Narpariaeth y Gwasanaethau, (ond yna caiff ei wrthdroi drwy'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn) fel bod buddiannau gwyliau'n cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddiannau Dod â Swydd i Ben

Mae Buddiannau Dod â Swydd i Ben yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Cyngor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddo gwirfoddol. Maent yn cael eu codi ar sail cronriadau pan nad oes modd i'r Cyngor bellach dynnu'r cynnig ar gyfer y buddiannau hynny neu pan fydd yr Cyngor yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

Pan fydd buddiannau dod â swydd i ben yn cynnwys codi pensiynau, mae darpariaethau statudol yn gofyn i falans Cronfa'r Cyngor gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu bensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol. Yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen dyraniadau i a gan y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddion pensiwn wrth ddod â swydd i ben, a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiynau a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy, ond heb eu talu, ar ddiwedd y flwyddyn.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Buddiannau ar ôl Cyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:-

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Bensiynau Athrawon Capita neu ar ran yr Adran Addysg (DfE).
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiwn Clwyd (a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint).

Mae'r cynlluniau yn rhoi buddiannau diffiniedig i aelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau) a enillir wrth iddynt weithio i'r Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer cynllun yr athrawon yn golygu na all y rhwymedigaeth i'r buddiannau hyn gael eu pennu ar y Cyngor fel arfer. Felly, caiff y cynllun ei gyfrif fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig ac nid oes unrhyw ddyled ar gyfer taliadau buddiannau yn y dyfodol wedi'i nodi ar y Fantolen. Caiff llinell y Gwasanaethau Ieuencid ac Addysg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ei chodi gyda chyfraniadau'r gweithwr sy'n daladwy i'r Pensiynau Athrawon yn y flwyddyn.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Caiff Cynllun y Llywodraeth Leol ei gyfrif fel cynllun buddiannau wedi'i ddiffinio:-

- Mae dyledion y gronfa bensiwn sydd i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd yn defnyddio dull gwiriad credyd cost actiwaraidd amcanol - asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â buddiannau ymddeol a enillwyd hyd yma gan gyflogaeth, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr ac ati, a rhagamcanion enillion gweithwyr presennol.
- Mae dyledion yn cael eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol yn defnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar y gyfradd ddangosol ar fond corfforaethol ansawdd uchel.
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd a briodolir i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg.
- Mae'r newid yn y dyledion pensiwn net yn cael ei ddadansoddi fesul wyth rhan:-
 - Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillir eleni - wedi'i ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau roedd y gweithwyr yn gweithio iddynt.
 - Cost gwasanaeth yn y gorffennol – y cynnydd mewn dyledion yn codi o benderfyniadau'r flwyddyn hon y mae eu heffeithiau yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd blaenorol – wedi'i debydu i'r Arian Dros Ben neu'r Diffyg mewn Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Corfforaethol a Portffolio Gwasanaeth Cyllid Canolog.
 - Enillion neu golledion ar setliadau a chwtogiadau - canlyniad camau i ryddhau'r Cyngor o ddyledion neu ddigwyddiadau sy'n lleihau'r gwasanaeth a ragwelir yn y dyfodol neu groniad buddiannau gweithwyr – sydd wedi'u debydu neu eu credydu i'r Arian Dros Ben neu Ddiffyg ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Corfforaethol a Portffolio Gwasanaeth Cyllid Canolog.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

- Llog net ar y dyledion buddiannau diffiniedig net – cost y llog net ar gyfer y Cyngor, y newid yn ystod y cyfnod sy'n codi o dreigl amser – a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cyfrifir hyn fel llog ar ddyledion pensiwn gan dynnu'r llog ar asedau. Caiff gwerth y dyledion ei gyfrifo drwy ddisgowntio'r taliadau buddiannau a ddisgwylir yn y dyfodol ar gyfer y cyfnod rhwng y dyddiad talu disgwylidig a'r dyddiad y pennir eu gwerth. Y llog ar asedau yw'r llog ar asedau sy'n cael eu dal ar ddechrau'r cyfnod a'r llif arian sy'n digwydd yn ystod y cyfnod, a gyfrifir gan ddefnyddio'r gyfradd ostyngol ar ddechrau'r flwyddyn.
- Costau gweinyddu – nid yw costau rhedeg y gronfa a briodolir i'r Cyngor yn cynnwys costau rheoli buddsoddiadau – a ddebydir i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Adenillion ar asedau cynlluniau - ac eithrio symiau a gynhwyswyd mewn llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net - tâl i'r Gronfa Bensiynau.
- Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad ydyw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwaraid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau - wedi'u codi i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn.
- Cyfraniadau wedi'u talu i Gronfa Bensiwn Clwyd – arian parod wedi'i dalu fel cyfraniadau gweithiwr i'r gronfa bensiwn i setlo dyledion; ni chyfrifir am hyn fel traul.

Mewn perthynas â buddiannau ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn i Falans Cronfa'r Cyngor/ Cyfrif Refeniw Tai gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu yn uniongyrchol i bensiynwyr yn ystod y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol.

Yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod dyraniadau i a gan y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddiannau ymddeol a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy, ond heb eu talu, ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau wrth Gefn, felly'n mesur yr effaith fuddiol ar Gronfa'r Cyngor/Cyfrif Refeniw Tai sydd angen cyfrif am fuddiannau ymddeol ar sail llifoedd arian yn hytrach, na buddiannau a enillir gan weithwyr.

Buddiannau â Disgresiwn

Mae gan y Cyngor bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddiannau ymddeol yn ôl disgresiwn, mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae rhwymedigaethau yr amcangyfrifir iddynt godi o ganlyniad i roi dyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon), yn cael eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad, ac yn cael ei gyfrif drwy ddefnyddio'r un polisiau ag sy'n gymwys i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Digwyddiadau Ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod rhoi gwybod a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:-

- Y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth amodau a fodolodd ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd - nid yw'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith faterol, gwneir datgeliad yn nodiadau'r natur o ddigwyddiadau a'u heffaith ariannol fel y cawsant eu hamcangyfrif.

Mesur Gwerth Teg

Mae'r Cyngor yn mesur rhai o'i asedau nad ydynt yn ariannol megis asedau dros ben ac eiddo buddsoddi a rhai offerynnau ariannol am werth teg ar bob dyddiad adrodd. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn wrth werthu ased neu a fyddai'n cael ei dalu i drosglwyddo atebolwydd mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Tybir fod:

- Trafodion yn digwydd yn y brif farchnad, neu'r farchnad fwyaf manteisiol
- Prisiau'n cael eu gosod gan gyfranogwyr y farchnad sy'n gweithredu er eu lles economaidd gorau
- Asedau nad ydynt yn ariannol yn cael eu defnyddio am eu defnydd uchaf a gorau i'r prynwr a'r gwerthwr

Mae'r Cyngor yn defnyddio technegau prisio sy'n briodol o dan yr amgylchiadau ac sydd â data digonol ar eu cyfer, gan gynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau gweladwy perthnasol a lleihau'r defnydd o fewnbynnau anweladwy.

Mae'r mewnbynnau i'r technegau prisio o ran asedau a dyledion lle mae'r gwerth teg yn cael ei fesur neu ei ddatgan yn natganiadau ariannol y Cyngor yn cael eu categorio yn yr hierarchaeth gwerth teg, fel a ganlyn:-

- Mewnbynnau Lefel 1 – dyfynbrisiau (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu ddyledion sy'n union yr un fath y gall y Cyngor gael mynediad atynt ar y dyddiad mesur
- Mewnbynnau Lefel 2 – mewnbynnau heblaw am y dyfynbrisiau a gynhwysir yn Lefel 1 sy'n weladwy ar gyfer yr ased neu'r ddyled, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol
- Mewnbynnau Lefel 3 – mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased neu'r ddyled

Offerynnau Ariannol

Offeryn ariannol yw contract sy'n peri ased ariannol gan un endid a dyled ariannol neu offeryn ecwiti gan endid arall. Nid yw trafodion digyfnewid, megis y rheiny sy'n ymwneud â threthi a grantiau llywodraeth, yn ennyn offerynnau ariannol.

Dyledion Ariannol

Mae dyled ariannol yn rhwymedigaeth i drosglwyddo buddiannau economaidd a reolir gan y Cyngor a gall rhwymedigaeth dan gontract i ddarparu arian neu asedau ariannol gydag endid arall sydd o bosibl yn anffafriol i'r Cyngor adlewyrchu hynny.

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan fo'r Cyngor yn rhan o ddarpariaethau contract offeryn ariannol, ac wedi'u mesur yn y lle cyntaf ar werth teg ac yn cael eu cario ar gost wedi'u hamorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ar gyfer y llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gan y gyfradd log effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n ad-daladwy (ynghyd â llog cronedig) a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthyciad.

Mae'r enillion a cholledion ar adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setliad. Fodd bynnag, lle mae adbrynu'n digwydd fel rhan o ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnewid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu neu ei ychwanegu yn ôl eu trefn o gost wedi'i amorteiddio'r benthyciad newydd neu'n un wedi'i addasu, ac mae'r ysgrifennu i lawr i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael ei ledaenu dros oes y benthyciad drwy addasu'r gyfradd log effeithiol.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Pan godir premiymau neu ddisgowntiau ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor gael ei ledaenu dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cyngor bolisi o ledaenu'r enillion neu'r golled dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt yn dderbyniadwy pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor yn cael ei reoli gan drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad o'r Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Asedau Ariannol

Ased ariannol yw hawl i fuddiannau economaidd yn y dyfodol a reolir gan y Cyngor a gynrychiolir gan arian neu offerynnau eraill neu rwymedigaeth dan contract i dderbyn arian neu ased ariannol arall.

Caiff asedau ariannol eu dosbarthu yn seiliedig ar ddull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu model busnes y Cyngor ar gyfer dal asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae tri phrif ddsosbarth o asedau ariannol wedi'u mesur ar

- gost wedi'i amorteiddio
- gwerth teg drwy elw neu golled (FVPL) a
- gwerth teg drwy incwm cyffredinol arall (FVOCI)

Model busnes y Cyngor yw dal buddsoddiadau i gasglu llifoedd arian cytundebol. Caiff asedau ariannol felly eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau Ariannol wedi'u Mesur ar Gost wedi'i Amorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i amorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan fydd y Cyngor yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac yn cael eu mesur i gychwyn ar werth teg. Byddant wedyn yn cael eu mesur ar eu cost wedi'i amorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) am log derbyniadwy'n seiliedig ar swm dwyn ymlaen yr ased wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mewn perthynas â'r rhan fwyaf o asedau ariannol sy'n cael eu dal gan yr Cyngor, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sydd i'w dalu (+llog cronedig) a llog wedi'i gredydu i'r CIES yw'r swm derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn a nodwyd yng nghytundeb y benthyciad.

Mae'r Cyngor wedi caniatáu benthyciadau i is-gwmni sy'n eiddo'n gyfangwbl iddo, sef Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru (NEW Homes) am lai na chyfraddau'r farchnad (benthyciadau meddal). Pan gaiff benthyciadau meddal eu rhoi i is-gwmnïau, caiff y gwahaniaeth ei gofnodi fel Buddsoddiad Hirdymor Ychwanegol ym Mantolen endid sengl y Cyngor am werth cyfredol y llog a fydd wedi'i flaenori dros oes yr offeryn, gan arwain at gost wedi'i amorteiddio is na'r prif swm sydd i'w dalu. Caiff llog ei gredydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y CIES ar gyfradd llog effeithiol uwch na'r gyfradd sy'n dderbyniadwy gan NEW Homes, gyda'r gwahaniaeth yn cynyddu cost wedi'i amorteiddio'r benthyciad ym Mantolen endid sengl y Cyngor. Mae darpariaethau statudol yn gofyn mai effaith benthyciadau meddal ar Falans Cronfa'r Cyngor yw'r llog derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn ariannol. Caiff cysoniad symiau wedi'u credydu i'r CIES (ar y gyfradd llog effeithiol uwch) i'r gyfradd llog gytundebol derbyniadwy angenrheidiol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor ei reoli drwy drosglwyddiad drwy'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n codi o beidio â chydabod yr ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae asedau ariannol wedi'u dal ar gost wedi'i amorteiddio'n cael eu dangos net o golled lwfans sy'n adlewyrchu'r tebygolrwydd ystadegol na fydd y benthyciwr neu'r dyledwr yn gallu diwallu eu hymrwymadau cytundebol i'r Cyngor.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Caiff Colledion Amhariad eu cyfrifo i adlewyrchu'r disgwyliad na fydd llifoedd arian parod y dyfodol yn digwydd oherwydd diffyg dalu ar ran y benthyciwr. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r model colledion credyd disgwylidig ar ei holl asedau ariannol sy'n cael eu dal ar gost wedi'i amorteiddio. Mae'r model colledion credyd disgwylidig hefyd yn berthnasol i dderbyniadau pryddlesau. Mae gan asedau ariannol y Cyngor nodweddion risg cyffredin. Mae'r asesiad ar y cyd o'r colledion credyd disgwylidig ar gyfer y portffolio asedau ariannol yn seiliedig ar fatrics sy'n defnyddio data diffyg dalu hanesyddol ar gyfer y portffolio, wedi'i addasu gyda gwybodaeth leol berthnasol i addasu'r cyfraddau colledion ac unrhyw wybodaeth ychwanegol ar gyfer dosbarthiadau penodol o asedau ariannol lle gallai'r risg credyd gynyddu. Cyfrifir y lwfans colledion fel cynnyrch cronus y matrics hwn.

Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau

Os ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti a rhoddion yn ddyledus i'r Cyngor pan mae sicrwydd rhesymol:-

- Bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r amodau sydd wedi'u hatodi i'r taliadau, a
- Derbynnir y grant neu'r cyfraniadau.

Nid yw'r symiau sy'n cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes bydd yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni. Mae'r amodau yn amodiad sy'n nodi bod yn rhaid i'r buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth yn defnyddio'r grant neu'r cyfraniad gael eu gwireddu gan y derbynnydd fel y nodir, neu bydd yn rhaid dychwelyd y grant/cyfraniad yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae arian a roddwyd fel blaendal fel grantiau a chyfraniadau lle nad yw'r amodau wedi'u bodloni yn cael eu cario yn y Fantolen fel credydwr (Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw).

Pan fo'r amodau wedi'u bodloni, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol (grantiau referniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli), neu Drethiant ac Incwm Grant nad ydyw'n Benodol (grantiau referniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle credydir grantiau cyfalaf i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle bydd wedi'i gymhwyso, caiff ei bostio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Trosglwyddir symiau yng Nghronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

Asedau Treftadaeth

Asedau treftadaeth yw'r asedau hynny y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cadw mewn ymddiriedolaeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol. Mae'r asedau hyn yn cynnwys adeiladau hanesyddol, casgliadau archifau (swyddfa cofnodion) a chasgliadau amgueddfeydd.

Adeiladau Hanesyddol

Mae adeiladau hanesyddol y Cyngor wedi'u lleoli yn bennaf ym Marc Treftadaeth Dyffryn Maes Glas. Mae adeiladau hanesyddol yn cael eu dosbarthu fel rhai gweithredol neu anweithredol.

Gweithredol

Os yw adeilad, yn ogystal â chael ei ddal am nodweddion treftadaeth, yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau eraill neu i ddarparu gwasanaethau eraill; yna mae'n cael ei brisio yn yr un modd ag adeiladau eraill o'r math hwnnw ac yn cael ei nodi'n ased gweithredol.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Anweithredol

Os yw adeilad yn cael ei ddal oherwydd ei nodweddion treftadaeth yn unig; yna mae'n cael ei brisio yn unol â FRS 30 (Asedau Treftadaeth). Rhoddwyd ystyriaeth i gategori a gwerth yr asedau hyn ar sail eu defnydd presennol ac unrhyw ddefnydd arall posibl. Nid yw'r rhan fwyaf o'r rhain yn gofyn am werth marchnad ac o ystyried eu natur ni ellir rhoi gwerth o'r fath arnynt ar sail costau adnewyddu; oherwydd hynny, lle cedwir cofnodion, ystyrir eu prisio ar sail cost hanesyddol. Wrth gyfrifo'r asedau hyn, cydnabyddir y caffaelwyd y rhan fwyaf ohonynt cyn dyddiad bodolaeth yr awdurdod gweinyddol cyfredol (h.y. cyn ad-drefnu'r Llywodraeth Leol yn 1996) ac felly mae hynny yn atal casglu gwybodaeth gywir ynghylch costau hanesyddol at ddibenion cyfrifo.

Casgliadau:-

Archifau'r Sir

Mae'r archifau, sy'n amrywio o un darn o bapur i filoedd o ddogfennau, yn cael eu cadw dan amrywiaeth o dermau, y rhai mwyaf cyffredin yw adnau (benthyciad tymor hir), rhodd neu bryniant.

Mae'r rhan fwyaf o archifau yn cael eu cadw ar adnau. Nid oes ymgais wedi'i wneud at bennu gwerth arian parod neu yswiriant i'r dreftadaeth hanesyddol a diwylliannol unigryw. Fodd bynnag, lle mae'r archifau wedi cael eu prynu, efallai bod cofnodion ynglŷn â'u gwerth ar y diwrnod y prynwyd nhw ar gael. Byddai prisio holl asedau yn cymryd cryn dipyn o amser, adnoddau ac arian, ac ni fyddai unrhyw werth marchnad a roddir ar asedau hyn yn adlewyrchiad cywir o werth yr asedau i dreftadaeth y Sir, h.y. ni fyddai modd disodli neu ailadeiladu'r ased pe bai'n cael ei golli. O ganlyniad, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen.

Mae nifer fechan o eitemau yn arteffactau yn hytrach na deunydd dogfennol sy'n ffurfio mwyafrif helaeth y daliadau, ac fel y cyfryw yn eithriadau. Mae'r Cyngor yn ystyried ei fod yn briodol i yswirio'r arteffactau er nad yw'n berchen arnynt; eu gwerth yswirio hanesyddol yw £174,415 ac ni ystyrir yr eitemau at ddibenion adrodd/datgelu.

Amgueddfa'r Sir

Mae casgliad amgueddfa'r Sir yn cynnwys oddeutu 6,800 o eitemau neu grwpiau o eitemau. O'r rhain mae oddeutu 260 yn cael eu harddangos yn Amgueddfa'r Wyddgrug, 200 yn Amgueddfa Bwcle a grŵp o oddeutu 580 o eitemau ar fenthyg i Ymddiriedolaeth Dyffryn Maes Glas. Mae'r gweddill mewn storfa oddi ar y safle. Mae'r mwyafrif helaeth o eitemau'r casgliad wedi'u rhoi. Ni all y mwyafrif helaeth o'r casgliad gael ei brisio oherwydd ei natur amrywiol ac unigryw. Mae dulliau prisio confensiynol yn annibynadwy ac nid oes manteision i geisio rhoi gwerth ar yr eitemau - byddai ceisio rhoi gwerth arnynt yn costio mwy. Fel gyda chasgliad Archifau'r Sir, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen. Rheolir casgliadau'r amgueddfeydd gan Hamdden a Llyfrgelloedd Aura o dan CLG er eu bod yn parhau i fod o dan berchnogaeth CSFf.

Asedau Anniriaethol

Mae asedau anniriaethol yn asedau nad ydynt yn ariannol ac yn asedau heb sylwedd ffisegol. Mae gwariant ar asedau anniriaethol yn cael ei gyfalafu os disgwylir y bydd buddiannau economaidd yn y dyfodol neu botensial am wasanaeth yn cael ei ddarparu i'r Cyngor ac os oes modd mesur cost yr ased yn ddibynadwy.

Gall gwariant datblygu, neu drwyddedau meddalwedd a brynwyd, fodloni'r diffiniad o ased pan fydd mynediad at y buddion economaidd yn y dyfodol yn cael ei reoli gan y Cyngor, naill ai drwy ddalfa neu warchodaeth gyfreithiol; yn yr achosion hyn, ni fydd lefel gwariant de minimis o £20 mil (ni fydd gofynion cyfrifo cyfalaf yn berthnasol i symiau is) wedi'i phennu.

Caiff asedau anniriaethol eu cario ar gost wedi'i hamorteiddio. Mae swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros ei oes ddefnyddiol i linellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae amorteiddio yn cychwyn yn y flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn caffael/ychwanegiad.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Yr oes ddefnyddiol a ddefnyddir ar gyfer amorteiddio yw:-

	Blynyddoedd
Trwyddedau Meddalwedd	5
Gwariant datblygu	7

Os yw gwariant ar asedau anniriaethol yn gymwys fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i gostau amorteiddio gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor, a gan hynny maent yn cael eu tynnu'n ôl o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn a'u rhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Taliadau Llog

Mae llog allanol sy'n daladwy yn cael ei godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ynghyd ag amorteiddiad yr enillion a'r colledion ar ail-brynu neu setliad cynnar benthyciadau a gariwyd ymlaen yn y Fantolen.

Rhestr

Mae rhestrau wedi'u cynnwys yn y fantolen ar lefel isaf y gost neu'r gwerth net gwireddadwy. Mae cost pob rhestr eiddo yn cael ei fesur mewn ffordd wahanol; y mesuriadau a ddefnyddir mewn perthynas â phrif restrau eiddo'r Cyngor yw:-

- Depo Alltami (Tiroedd a chynnal a chadw cerbydau a halen craig) Cyfartaledd pwysau
- Depo Alltami (tanwydd fflyd) Cyntaf i mewn, cyntaf allan

Mae'r holl stoc arall yn cael ei fesur yn seiliedig ar eu cost.

Buddsoddiadau

Dangosir y buddsoddiadau yn y fantolen yn ôl gwerth teg (gwerth y farchnad) ar gyfer pob dosbarth o offeryn ariannol.

Mae adneuoedd a buddsoddiadau tymor byr yn cael eu cynnwys efo arian parod a chywerthoedd arian parod, yn hytrach na buddsoddiadau tymor byr, os ydynt yn aeddfedu o fewn 3 mis o ddyddiad eu caffael, dan IAS 7.

Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw'r rhai hynny a ddefnyddir ar gyfer ennill rhent a/neu adbrisiant cyfalaf yn unig. Nid yw'n cwrdd â'r diffiniad os defnyddir yr eiddo mewn unrhyw ffordd i hwyluso darpariaeth gwasanaethau neu gynhyrchu nwyddau neu os yw wedi'i ddal i'w werthu.

Caiff eiddo buddsoddi ei fesur i ddechrau yn ôl y gost ac yn ôl gwerth teg ar ôl hynny, sef y pris a fyddai wedi cael ei dderbyn i werthu ased felly mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Fel ased nad yw'n ariannol mae eiddo buddsoddi yn cael ei fesur ar y defnydd uchaf a gorau.

Ni chaiff eiddo eu dibrisio ond fe'u hadbrisir yn flynyddol yn ôl amgylchiadau'r farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae enillion neu golledion yn cael eu postio i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r un driniaeth yn berthnasol i enillion a cholledion ar waredu.

Fodd bynnag, nid yw'r trefniadau statudol yn caniatáu i enillion a cholledion ailbrisio a gwaredu gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor. Felly caiff enillion a cholledion eu gwrthdroi allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf (ac ar gyfer unrhyw dderbyniadau gwerthiant dros £10 mil, i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn).

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Mae rhent a dderbynnir mewn perthynas ag eiddo buddsoddi yn cael ei gredydu i'r llinell Incwm Ariannu a Buddsoddi ac yn arwain at gynnydd ym Malans Cronfa'r Cyngor.

Cyd-bwyllgorau

Mae'r Cyngor yn cydnabod ar y Fantolen yr asedau y mae'n eu rheoli a'r rhwymedigaethau sy'n dod o weithgaredd unrhyw wasanaeth a ddarperir ar y cyd â phartion eraill. Mae'n adlewyrchu ei wariant a chyfran yr incwm y mae'n ei ennill o hynny yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Prydlesau

Prydlesau Ariannol

Er mwyn i brydles fod yn brydles ariannol, mae'n rhaid i'r Cyngor gario bron y cyfan o'r risgiau a'r gwobrau a ddaw yn sgil perchnogaeth. Ceir pum sefyllfa y gall, yn unigol neu gyda'i gilydd, arwain at brydles ariannol. Sef:

- perchnogaeth yr ased yn cael ei throsglwyddo i'r prydlesai cyn diwedd cyfnod y brydles
- y prydlesai yn cael cynnig prynu'r ased am bris y disgwylir iddo fod yn is na'r gwerth teg er mwyn sicrhau y byddai'r cynnig yn cael ei dderbyn
- cyfnod y brydles ar gyfer y rhan fwyaf o oes economaidd yr ased
- gwerth presennol yr isafswm taliadau prydles yn cyfateb i o leiaf bron y cyfan o werth teg yr ased ar brydles (mae'r Cyngor wedi penderfynu bod 'bron y cyfan' yn cyfateb i 90%, yn ôl cyngor eu hymgynghorwyr prydles annibynnol), a
- ased a brydlesir yn ased o natur arbenigol a dim ond y prydlesai sy'n gallu ei ddefnyddio heb wneud addasiadau mawr.

Lle bo bron y cyfan o risgiau a gwobrau perchenogaeth ased ar brydles yn cael eu cario gan y Cyngor, caiff yr ased ei gofnodi fel eiddo, peiriant neu offer a chydabyddir y ddyled gyfatebol.

Mae'r gwerth y mae'r ddau yn cael eu cydnabod yn is na gwerth teg yr ased neu werth presennol yr isafswm taliadau prydles, wedi'u gostwng yn defnyddio cyfradd llog sy'n berthnasol i'r les. Mae'r gyfradd llog perthnasol yn cynhyrchu cyfradd llog gyfnodol gyson ar y ddyled sy'n weddill.

Mae'r eiddo, y peiriannau neu'r offer a gaffaelwyd dan brydlesau cyllid yn cael eu dibrisio dros oes yr ased yn unol â'r polisi cyfrifo dibrisiant. Mae'r ased a'r ddyled yn cael eu cydnabod ar ddechrau'r brydles, ac yn cael eu dad-gydnabod pan fydd y ddyled yn cael ei rhyddhau, canslo neu ddibennu.

Mae'r rhent blynyddol yn cael ei rannu rhwng ad-dalu'r ddyled a chostau ariannol. Mae costau ariannol blynyddol yn cael eu cyfrifo yn defnyddio'r gyfradd llog sy'n berthnasol i'r ddyled sy'n weddill.

Prydlesau Gweithredu

Mae prydlesau nad ydynt yn bodloni diffiniad prydlesau ariannol yn cael eu cyfrif fel prydlesau gweithredu. Mae rhenti prydlesau gweithredu yn cael eu codi ar gyfrifon referniw, ar sail croniadau, ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Mar prydlesau eiddo yn cael eu dosbarthu a'u cyfrifo fel prydlesau tir ac adeiladau unigol.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Addasiadau Cyfnodau Blaenrol, Newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifo ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnodau blaenrol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifo neu i gywiro gwall materol. Caiff newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifo eu cyfrif yn y dyfodol, h.y. yn y blynyddoedd presennol a'r dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenrol.

Ni wneir newidiadau i bolisiâu cyfrifo oni bai bo angen drwy arferion cyfrifo cywir neu pan fo'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyngor. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenrol fel pe bai'r polisi newydd wedi'i ddefnyddio bob amser.

Caiff gwallau materol yn ffigurau'r cyfnod blaenrol eu cywiro'n ôl-weithredol drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenrol.

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff asedau sydd â sylwedd ffisegol ac y'u cedwir i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer, a dybir sy'n gwella gwerth ased, ei gyfalafu ar sail cronïadau, cyn belled â'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Cyngor ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Caiff asedau o'r fath eu hadbriso yn ystod y flwyddyn a'u gwerth yn cael ei leihau neu ei ailbriso fel y bo'n briodol i sicrhau eu bod yn cael eu cynnal dan y gwerth cario cywir.

Caiff gwariant sy'n cynnal potensial ased i ddarparu buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol ond nad yw'n ychwanegu ato (h.y. trwsio a chynnal a chadw) ei gyfalafu yn y lle cyntaf, ond wedi hynny gan nam ar y swm cyfatebol. Mae lefel gwariant de minimis o £20 mil (ni fydd gofynion cyfrifo cyfalaf yn berthnasol i symiau is) wedi'i phennu.

Mesuriad

Caiff asedau eu mesur yn ôl cost i ddechrau, gan gynnwys:-

- Pris prynu
- Unrhyw gost a briodolir i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn gallu gweithredu yn y modd y mae'r rheolwyr yn ei fwriadu.
- Amcangyfrif cychwynnol costau datgymalu a symud yr eitem ac adfer y safle y mae wedi'i leoli arno.

Yna caiff asedau eu cario yn y Fantolen yn defnyddio'r seiliau mesur canlynol:-

- Anheddau'r Cyngor - gwerth teg, a bennir yn defnyddio gwerth defnydd presennol ar gyfer tai cymdeithasol (gwerth defnydd presennol - Tai Cymdeithasol).
- Asedau Isadeiledd - cost hanesyddol dibrisiedig.
- Cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer - cost hanesyddol dibrisiedig.
- Pob ased gweithredu arall – gwerth teg, a bennir fel y swm a delir am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol).
- Asedau cymunedol - cost hanesyddol ac nid cost dibrisiedig.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

- Asedau dros ben - Mae mesur gwerth presennol yn seiliedig ar werth teg, amcangyfrifir y bydd defnydd mwyaf a gorau o safbwynt participant farchnad.
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost hanesyddol.

Pan nad oes tystiolaeth o'r farchnad o werth presennol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir costau amnewid dibrisiedig fel amcangyfrif o werth presennol.

Pan fo gan asedau nad ydynt yn eiddo oes ddefnyddiol fyr neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig fel dirprwy ar gyfer gwerth teg.

Adbriso

Mae asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar werth presennol yn cael eu hadbriso yn rheolaidd (o leiaf bob pum mlynedd) i sicrhau nad yw eu swm cario'n sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn trwy ailbriso cyfran o gyfanswm y portffolio asedau ar 1 Ebrill bob blwyddyn; ym 2019/20 ailbriso oddeutu 29% o asedau gweithredol nad oeddent yn annedd. Cynhelir prisiau yn unol â Phrasiad Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) - Safonau Proffesiynol yn y Byd a'r DU (Ionawr 2014). Cynhelir prisiau gan briswyr RICS mewnol y Cyngor lle bynnag y bo'n bosibl, ond mewn rhai achosion defnyddir priswyr allanol.

Y fethodoleg briso a ddefnyddir ar gyfer Stoc Tai y Cyfrif Refeniw Tai yw Dull Goleufa, techneg gwerth meddiant gwag wedi'i addasu sy'n seiliedig ar werth yr eiddo gan dybio meddiant gwag, gyda ffactor addasu i adlewyrchu meddiant parhaus gan denant. Mae'r fethodoleg hon – a ddefnyddir gan y rhan fwyaf o awdurdodau lleol yng Nghymru – yn debygol o gynhyrchu prisiau cyson ar gyfer eiddo Cyfrif Refeniw Tai tebyg mewn gwahanol awdurdodau lleol. Mae gwerth presennol anheddau'r Cyngor yn cael ei fesur yn defnyddio gwerth defnydd presennol - tai cymdeithasol, fel y diffinnir gan Safonau Prisio RICS, sef y swm a amcangyfrifwyd ar gyfer cyfnewid eiddo (ar ddyddiad y prisio) rhwng prynwr a gwerthwr mewn trafodyn hyd braich.

Caiff cynnydd o ran prisiau eu paru gan gredydau i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i gydnabod enillion na wireddwyd. Yn eithriadol, gellir credydu enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fyddant yn codi o wrthdroi colled a godwyd ar wasanaeth o'r blaen.

Pan nodir lleihad o ran gwerth, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:

- Pan fo balans enillion adbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronodig).
- Pan nad oes balans yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion adbriso a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei weithredu'n ffurfiol. Mae enillion a godwyd cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Lleihad mewn Gwerth

Caiff asedau eu hadolygu ar gyfer lleihad mewn gwerth ar ddiwedd pob cyfnod adrodd er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu cario ar werth uwch na'u swm adferadwy. Mae enghreifftiau o leihad yn cynnwys gostyngiad sylweddol mewn gwerth asedau penodol a thystiolaeth o ddifrod ffisegol (e.e. difrod tân).

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd y gallai fod lleihad mewn gwerth. Pan fo arwyddion yn bodoli a phan amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn faterol, caiff swm adferadwy'r ased ei amcangyfrif, a phan fo hyn yn llai na swm cario'r ased, caiff swm lleihad ei gydnabod ar gyfer y diffyg. Pan gaiff lleihad mewn gwerth ei nodi, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:-

- Pan fo balans enillion adbrisió ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronodig)
- Pan nad oes balans yn y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan gaiff lleihad mewn gwerth ei wrthdroi o ganlyniad, caiff y gwrthdroi ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiad a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiad

Darperir dibrisiant ar gyfer yr holl asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer gydag oes ddefnyddiol gyfyngedig. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes ddefnyddiol gyfyngedig ac asedau nad oes modd eu defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu). Mae dibrisiant ar asedau newydd yn cael ei godi o'r flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn ychwanegu'r ased. Yn achos asedau a gafwyd dan brydlesi ariannol gwneir y ddarpariaeth o'r flwyddyn yr ychwanegwyd yr ased.

Cyfrifir dibrisiant ar sail llinell syth, gan dybio dim gwerthoedd gweddilliol ar gyfer yr holl eiddo, peiriannau ac offer. Yr oes ddefnyddiol fwyaf cyffredin yw:-

	Blynyddoedd
Adeiladau	50
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	3-10
Asedau Isadeiledd	40

Caiff Tai Cyngor eu dibrisio yn ôl swm sy'n cyfateb i'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr.

Caiff asedau a gânt eu cyfalafu dan brydlesau ariannol eu dibrisio dros fywyd penodol yr ased naill ai yn unol â'r contract sydd yn ei le neu, yn absenoldeb yr wybodaeth hon, gan ymgynghorwyr prydles annibynnol y Cyngor yn eu hadolygiad o'r brydles.

Ni chaiff asedau sy'n cael eu hadeiladu eu dibrisio nes bydd yr ased yn cael ei ddefnyddio.

Cydrannu

Pan fo gan ased Eiddo, Peiriant neu Offer gydrannau mawr sydd â chost sylweddol o ran cyfanswm cost yr eitem ac sydd ag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig gwahanol iawn i oes ddefnyddiol y prif ased, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Mae lefel de minimis materiolaeth o £2.5 miliwn ar gyfer gwerth asedau wedi'i bennu. Dan y lefel hon ni fydd eitemau unigol o eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu hystyried fesul cydran; bydd cydrannau arwyddocaol yn cael eu hystyried fel cydrannau y mae eu gwerth cyfredol yn 20% neu fwy o gyfanswm gwerth cyfredol yr ased.

Caiff enillion adbrisió eu dibrisio hefyd, gyda swm sydd gyfwerth â'r gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth presennol a godir ar asedau a'r dibrisiad a fyddai wedi'i godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbrisió Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Dad-gydnabod Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff eiddo, peiriant neu offer ei ddad-gydnabod drwy waredu neu pan na ddisgwylir unrhyw fudd economaidd yn y dyfodol neu botensial am wasanaeth o'u defnyddio.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol a gânt eu Dal i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cludo ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy werthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a gaiff ei Ddal i'w Werthu unwaith y mae'n bodloni'r meini prawf canlynol:

- Mae'n rhaid i'r ased fod ar gael i'w werthu ar unwaith yn ei gyflwr presennol yn amodol ar delerau sy'n arferol ac yn gyffredin i werthu ased o'r fath.
- Mae'n rhaid i'r gwerthiant fod yn debygol iawn; mae'n rhaid i'r lefel briodol o reolwyr fod yn ymrwymedig i gynllun i werthu'r ased ac mae'n rhaid cael rhaglen weithredol i ganfod prynwr a chwblhau'r cynllun.
- Mae'n rhaid i'r ased (neu grŵp gwaredu) gael ei farchnata i'w werthu am bris sy'n rhesymol o ran ei werth teg cyfredol.

Dylid disgwyl i'r gwerthiant gael ei gydnabod fel gwerthiant wedi'i gwblhau o fewn blwyddyn i ddyddiad y dosbarthiad ac fe ddylai'r cam gweithredu sydd ei angen i gwblhau'r cynllun nodi ei fod yn annhebygol y bydd newidiadau sylweddol i'r cynllun yn cael eu gwneud neu y bydd y cynllun yn cael ei dynnu'n ôl.

Caiff yr ased ei ailbriso'n syth cyn eil ailddosbarthu ac yna caiff ei gario ar y swm isaf a gwerth teg llai costau gwerthu. Pan fo lleihad dilynol i werth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff enillion o ran gwerth teg eu cydnabod hyd at swm unrhyw golledion blaenorol yn unig a gydnabyddir yn y Gwarged neu Golled ar Darpariaeth Gwasanaethau. Ni chaiff dibrisiad ei godi ar Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Os na fydd asedau yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu'n Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu bellach, cânt eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol a'u prisio ar swm isaf eu swm cludo cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau a gânt eu dal i'w gwerthu (cânt eu haddasu ar gyfer dibrisiad, amorteiddio neu adbriso a fyddai wedi'u cydnabod pe na baent wedi'u dosbarthu fel asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu) a'u swm adenilladwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Ni chaiff asedau a gaiff eu gadael neu eu sgrapio eu hailddosbarthu fel Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Pan gaiff ased ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff swm cludo'r ased ar y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Peiriant, Offer neu'n Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu) ei diddymu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth ei waredu. Caiff derbyniadau o warediadau eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enilliad neu golled wrth waredu (h.y. wedi'i rwydo i ffwrdd yn erbyn gwerth cludo'r ased adeg ei waredu). Caiff enillion adbriso a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediad mwy na £10 mil eu dosbarthu fel derbyniadau cyfalaf. Mae credydu balans derbynebau i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir eu defnyddio, neu eu neilltuo i leihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthycu (y Nawdd Cyfalaf Gofynnol). Caiff derbynebau eu hadfeddu i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth y gwarediadau sydd wedi'u diddymu yn dâl yn erbyn y dreth gyngor na rhenti, gan fod cost asedau anghyfredol yn cael eu talu'n llawn dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllido cyfalaf. Caiff symiau eu hadfeddu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Darpariaethau, Dyledion Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Cyngor sydd, y mae'n fwy na thebyg, angen setliad trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth, a phan y gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r swm y rhwymedigaeth honno.

Codir tâl am ddarpariaethau fel gwariant ar linell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad mantolen y gwariant y mae angen ei wneud er mwyn setlo'r rhwymedigaeth, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau maes o law, fe'u codi o'r ddarpariaeth sydd eisoes yn y Fantolen. Caiff setliadau a amcangyfrifwyd eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol - pan ddaw'n llai na thebygol y bydd bellach angen trosglwyddo buddiannau economaidd (neu fod setliad is na'r hyn a ddisgwylid yn cael ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei dychwelyd a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fo disgwyl i beth, neu'r cyfan, o'r taliad sydd ei angen i setlo darpariaeth gael ei adfer gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), dim ond pan fo'n bron yn sicr y caiff ad-daliad ei dderbyn os bydd y cyngor yn setlo'r rhwymedigaeth y caiff hyn ei gydnabod fel incwm i'r gwasanaeth perthnasol.

Dyledion Digwyddiadol

Mae dyled ddigwyddiadol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Cyngor na ellir cadarnhau ei bodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y Cyngor.

Mae dyledion digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau pan wneid darpariaeth fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Nid yw dyledion digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen, yn hytrach datgelir nhw mewn nodyn ynglŷn â'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased bosibl i'r Cyngor na ellir cadarnhau ei fodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y Cyngor.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen ond yn cael eu datgelu mewn nodyn ynglŷn â'r cyfrifon pan ei fod yn debygol y budd mewnllif o fuddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth.

Ysgolion

Caiff holl ysgolion y Cyngor a gynhelir eu hystyried yn endidau a reolir gan y Cyngor. Yn unol â gofynion y cod mae'r Cyngor yn cynnwys ei ysgolion a gynhelir yn ei ddatganiadau ariannol endidau unigol. Mae hyn yn cynnwys incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, arian dros ben a llif arian yr ysgolion.

Asedau Anghyfredol - Ysgolion

Mae asedau anghyfredol ysgolion cymunedol yn eiddo i'r Cyngor ac yn cael eu cynnwys ar y Fantolen.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Mae adeiladau Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir yn perthyn i gyrff crefyddol ac felly nid ydynt yn cael eu cydnabod ar y Fantolen. Mae unrhyw dir a/neu gaeau chwarae sy'n perthyn i'r Cyngor mewn ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr / ysgolion gwirfoddol a reolir yn cael eu cynnwys ar y Fantolen. Mae unig Ysgol Sefydledig y Cyngor yn perthyn i lywodraethwyr yr ysgol a gan hynny mae wedi'i chynnwys ar y Fantolen.

Is-gwmnïau

Mae'r Cyngor yn berchen ar dri chwmni o'r enw Cartrefi a Rheoli Eiddo Gogledd-ddwyrain Cymru (NEW Homes), Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd a Cynrychiadau Theatr Clwyd Ltd

Gan mai'r Cyngor sy'n rheoli'r endidau hyn mae'r Cod yn gofyn bod eu cyfrifon yn cael eu cydgrynhoi yng nghyfrifon Grŵp y Cyngor. Yng nghyfrifon endid unigol y Cyngor, cofnodir buddiannau mewn is-gwmnïau yn ôl y gost.

Cronfeydd Wrth Gefn

Caiff symiau eu neilltuo ar gyfer dibenion y tu allan i'r diffiniad o ddarpariaethau eu hystyried fel cronfeydd wrth gefn. Maent naill ai'n arian parod wedi'i neilltuo i dalu am wariant annisgwyl yn y tymor byr, adnoddau i helpu i reoli llif arian neu adnoddau cronedig na chawsant eu gwario na'u clustnodi ar ddiwedd y cyfnod cyfrifo. Mae'r trosglwyddiadau i'r ac o'r cronfeydd wrth gefn wedi'u nodi fel sy'n briodol yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud (REFCUS)

Codir am wariant a wnaed yn ystod y flwyddyn y gellir ei wneud yn gyfalaf o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu asedau anghyfredol fel gwariant i gyfrif refeniw'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn.

Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu cwrdd â chostau'r gwariant hwn yn defnyddio adnoddau cyfalaf presennol neu trwy fenthycu, trosglwyddiad yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad yw Treth y Cyngor neu rent yn cael ei effeithio.

Mae gwariant REFCUS yn cynnwys grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, grantiau i fusnesau a chynlluniau gwella eiddo preifat.

Treth Ar Werth (VAT)

Caiff VAT taladwy ei gynnwys fel gwariant dim ond cyhyd â nad oes modd ei adfer gan Adran Refeniw a Thollau Ei Mawrhydi. Caiff VAT derbyniadwy ei eithrio o'r incwm.

CYFRIFON GRŴP

Mae'r Cod yn gofyn bod awdurdod lleol a chanddo gysylltiadau materol mewn is-gwmnïau, cyfranogion a mentrau ar y cyd yn paratoi Cyfrifon Grŵp yn ychwanegol at ei gyfrifon endid unigol.

Endid yw is-gwmni gan gynnwys unrhyw endid anghorfforedig megis partneriaeth a reolir gan endid arall (y Cyngor), a adwaenir fel y rhiant.

At ddibenion Cyfrifon Grŵp, mae'r Cyngor wedi cydgrynhoi cyfrifon y tri is-gwmni sy'n berchen i'r Cyngor;

- North East Wales Homes Limited (NEW Homes),
- Arlwyo a Glanhau Newydd, a;
- Cynyrchiadau Theatr Clwyd Ltd

Mae trefniadau cydweithio eraill y Cyngor wedi cael eu hadolygu yn erbyn gofynion y Cod a phennwyd nad oes angen cynnwys unrhyw un o'r trefniadau hyn yn y Cyfrifon Grŵp.

Mae'r Cyfrifon Grŵp yn cynnwys:

- Datganiad Grŵp ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn
- Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp
- Mantolen Grŵp
- Datganiad Llif Arian Grŵp

NEW Homes

Sefydlwyd NEW Homes ar 3 Ebrill 2014 i fod yn berchen ar, gosod a rheoli eiddo gyda'r nod o gynyddu nifer a safon y tai fforddiadwy ar draws y sir, gan ddarparu gwasanaeth proffesiynol i landlordiaid a thenantiaid.

Mae NEW Homes yn gwmni sy'n gyfyngedig gan gyfrannau, sy'n eiddo'n llwyr i'r Cyngor (1 am lawnerth £1), wedi'i sefydlu dan adran 95 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae gan y Cyngor reolaeth lem dros NEW Homes fel cyfranddaliwr unigol sy'n cymeradwyo:

- rhoi cyfalaf cyfranddaliadau
- dosbarthu arian masnachu dros ben
- cynllun busnes blynyddol
- cael gwared ag unrhyw asedau
- unrhyw fenthycu yn erbyn asedau
- penodi cyfarwyddwyr ar y bwrdd

Mae mwy o wybodaeth am NEW Homes ar gael ar ei wefan www.northeastwaleshomes.co.uk.

Ar hyn o bryd mae NEW Homes yn berchen ar ac yn rheoli 115 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn gyfuniad o eiddo newydd wedi'u datblygu drwy Raglen Tai ac Adfywio Strategol y Cyngor (SHARP) ac eiddo y trafodwyd eu telerau gyda datblygwyr drwy gytundebau Adran 106. Mae 45 eiddo wedi eu rhoi am £1 yr un gan ddatblygwyr preifat o dan gytundebau adran 106 i ddarparu tai fforddiadwy. Trafodir y cytundebau hyn rhwng datblygwyr ac awdurdodau cynllunio lleol fel rhan o amod caniatâd cynllunio ac maent yn galluogi awdurdodau lleol i drafod cyfraniadau tuag at ystod o seilwaith a gwasanaethau, gan gynnwys tai fforddiadwy. Cyfanswm gwerth yr eiddo hyn ym Mantolen Cartrefi NEW £7,481mil. Mae'r 70 eiddo sy'n weddill yn dai fforddiadwy newydd ar rent yn y Sir y Fflint. Cyfanswm gwerth yr eiddo hwn ar Fantolen NEW Homes yw £9,182mil.

Mae'r Cyngor a NEW Homes yn ymrwymo i gytundeb hawliau enwebu mewn perthynas â phob eiddo, sy'n rhoi hawl i'r Cyngor ddewis pob tenant, ac yn ei ddefnyddio i gartrefu pobl ar gofrestr tai fforddiadwy Sir y Fflint.

CYFRIFON GRŴP

Mae Cynllun Busnes NEW Homes yn cynnig ehangu'r cwmni dros y tair blynedd nesaf. Bydd hyn yn cynyddu nifer yr eiddo sy'n cael eu rheoli gan NEW Homes i 228 yn 2022/23.

Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd

Cwmni masnach Awdurdod Lleol newydd yw Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd wedi'i ymgorffori ar 28 Chwefror 2017 fel Cwmni sy'n gyfyngedig i gyfranddaliadau â'r Cyngor yn berchen ar yr holl gyfranddaliadau, 100 ar £1 gwerth par. Crëwyd y gwasanaeth Arlwyo a Glanhau â'r nod i fod yn fwy atebol i alw'r farchnad ac i fod yn rhydd i ddenu cwsmeriaid newydd y tu hwnt i'r Cyngor.

Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros Newydd fel y cyfranddaliwr sengl gan gymeradwyo;

- unrhyw amcanion a phenderfyniadau strategol
- unrhyw drosglwyddo neu drosglwyddo cyfranddaliadau yn y Cwmni
- cadw neu ddsbarthu unrhyw waged ariannol
- Dosbarthiadau gan y cwmni o unrhyw gyfranddaliadau yng nghyfalaf y Cwmni, a'r hawl a/neu gyfyngiadau i unrhyw gyfranddaliadau.
- unrhyw fenthyciadau yn erbyn asedau

Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am Newydd Ltd ar eu gwefan www.newydd.wales

Cynyrchiadau Theatr Clwyd Ltd

Ymgorfforwyd Cynyrchiadau Theatr Clwyd Ltd ar 22 Rhagfyr 2015 fel Cwmni sy'n gyfyngedig i gyfranddaliadau â'r Cyngor yn berchen ar y cyfranddaliadau i gyd, 1 ar £1 gwerth par. Sefydlwyd y cwmni i'r theatr gynhyrchu eu cynyrchiadau eu hunain gan weithredu dan y manteision sydd ar gael i Gwmniau Cynhyrchu Theatrig.

Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros Gynyrchiadau Theatr Clwyd fel y cyfranddaliwr sengl gan gymeradwyo;

- y Cynllun Busnes ac unrhyw benderfyniad y dylai'r Cwmni ei wneud ar unrhyw fusnes ac eithrio yn unol â'r Cynllun Busnes.
- unrhyw newidiadau i'r memorandwm a / neu'r erthyglau cymdeithasu
- cyhoeddi unrhyw gyfranddaliadau
- unrhyw fenthycia (heb ei sicrhau neu wedi'i sicrhau gan gyhuddiad cyfreithiol yn erbyn tir neu adeiladau sy'n eiddo i'r cwmni)

Rheoli Risg

Mae'r berthynas rhwng y Cyngor a'i is-gwmniau yn cynnwys cynlluniau busnes sy'n cael eu datblygu gan yr is-gwmniau sy'n cael eu cymeradwyo gan gabinet y Cyngor. Mae hyn yn galluogi i'r cabinet ddeall yr amgylchedd risg eang y mae'r is-gwmniau'n gweithredu ynddo, ystyried risgiau penodol y mae'r is-gwmniau yn eu hwynebu ac asesu'r ffordd y mae is-gwmniau'n rheoli ac yn lliniaru'r risgiau hynny. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor bod risgiau'n cael eu rheoli a'u lliniaru'n briodol a bod amlygiad y Cyngor ei hun i risg yn cael ei leihau. Mae'r Cyngor wrthi'n gweithio gydag is-gwmniau i reoli a lliniaru risgiau penodol sy'n deillio o effaith COVID-19

Mae bwrdd craffu priodol y Cyngor yn craffu ar berfformiad NEW Homes a Newydd. Mae'r is-gwmniau yn destun Archwiliad Mewnol gan dîm archwilio mewnol y Cyngor sydd hefyd yn helpu i roi sicrwydd bod risg yn cael ei rheoli a bod tystiolaeth o fecanweithiau rheoli a'u bod yn gweithredu'n effeithiol.

Polisiau Cyfrifo

Mae'r polisiau cyfrifo ar gyfer y Grŵp yn dilyn y rhai a fabwysiadwyd gan Gyngor Sir y Fflint yn y cyfriflenni endid unigol, fel sy'n cael ei nodi ar dudalennau 75 hyd at 90. Lle mae polisiau cyfrifo'r is-gwmniau yn wahanol, mae'r cydgrynhoi wedi'i addasu er mwyn unioni unrhyw wahaniaethau mewn ymdriniaeth gyfrifo

DATGANIAD GRŴP YNGLYN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

ar gyfer y flwyddyn a orffennodd ar 31 Mawrth 2020

	Erail Cronfeydd Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000	Mae is- gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2019	27,334	25,301	52,635	6,831	59,464	2,362	61,826
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(23,240)	(16,647)	(39,887)	43,748	3,861	7,033	10,894
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	(6,491)	599	(5,892)	0	(5,892)	(5,924)	(11,816)
Cynnydd/(lleihad) net cyn trosglwyddiadau	(29,731)	(16,048)	(45,779)	43,748	(2,031)	1,109	(922)
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	26,716	20,314	47,030	(47,030)	0	0	0
Cynnydd/(gostyngiad) yn y flwyddyn	(3,015)	4,266	1,251	(3,282)	(2,031)	1,109	(922)
Ar 31 Mawrth 2020	24,319	29,567	53,886	3,548	57,433	3,471	60,904

DATGANIAD GRŴP YNGLYN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

ar gyfer y flwyddyn a orffennodd ar 31 Mawrth 2019

	Erail Cronfeydd Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000	Mae is- gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2018	28,575	20,837	49,412	65,606	115,016	2,037	117,053
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(19,271)	(14,125)	(33,396)	(29,585)	(62,981)	6,884	(56,097)
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	6,957	472	7,429	0	7,429	(6,559)	870
Cynnydd/(lleihad) net cyn trosglwyddiadau	(12,314)	(13,653)	(25,967)	(29,585)	(55,552)	325	(55,227)
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	11,073	18,117	29,190	(29,190)	0	0	0
Cynnydd/(gostyngiad) yn y flwyddyn	(1,241)	4,464	3,223	(58,775)	(55,552)	325	(55,227)
Ar 31 Mawrth 2019	27,334	25,301	52,635	6,831	59,464	2,362	61,826

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR GRŴP

ar gyfer y flwyddyn a orffennodd ar 31 Mawrth 2020

	2020		2019		Gwariant Net
	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Gros	Incwm Gros	
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	2,847	(249)	2,598	2,707	(147)
Addysg ac Ieuenctid	155,526	(30,909)	124,617	127,529	(27,514)
Llywodraethu	12,483	(2,820)	9,663	11,871	(2,146)
Tai ac Asedau	53,381	(37,593)	15,789	60,394	(41,429)
Pobl ac Adnoddau	5,032	(336)	4,697	4,757	(365)
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	12,195	(5,687)	6,509	10,858	(4,790)
Gwasanaethau Cymdeithasol	95,034	(22,249)	72,785	90,093	(21,064)
Rhaglenni Statudol	8,017	(551)	7,466	10,842	(517)
Strydlun a Thrafnidiaeth	59,097	(20,718)	38,379	48,555	(10,778)
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	13,806	(1,011)	12,795	18,016	(3,224)
Cyfrif Refeniw Tai	48,137	(37,152)	10,985	43,829	(35,148)
Theatr Clwyd	5,516	(5,335)	181	5,721	(5,553)
Cost Gwasanaethau	471,072	(164,608)	306,464	435,171	(152,675)
Gwariant Gweithredol Arall*			28,630		26,839
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi*			21,858		20,442
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol			(309,668)		(302,797)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth			47,284		26,979
Treuliau treth is-gwmni			(297)		(165)
Grŵp (Gwarged) / Diffyg			46,987		26,814
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau anghyfredol			(19,333)		(9,539)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbriso asedau ariannol ar gael i'w			0		0
Treth sy'n ymwneud ag incwm cynhwysfawr arall			(132)		(107)
(Enillion) neu golledion actiwaraidd ar asedau a			(24,859)		38,929
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			2,663		56,097

*Ailddatganwyd ffigwr 2018/19 fel enillion ar waredu eiddo buddsoddi (£74 mil) sydd bellach wedi'u cynnwys yn F&I I&E yn lle Gwariant Gweithredol Arall

MANTOLEN GRŴP
fel yr oedd hi ar 31 Mawrth 2020

		2020		2019	
		£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
	Nodyn				
Eiddo, Peiriannau ac Offer					
	Anheddau'r Cyngor	199,322		203,171	
	Tir ac Adeiladau Eraill	353,055		328,981	
	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	12,208		14,038	
	Asedau dros ben	6,037		7,082	
	Asedau Isadeiledd	157,021		156,782	
	Asedau Cymunedol	4,789		4,721	
	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd	9,872		25,064	
	Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer	1	742,304		739,839
	Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol		24,956		27,035
	Asedau Anniriaethol		10		25
	Buddsoddiadau Hirdymor		(1)		0
	Dyledwyr Hirdymor		3,253		3,196
	CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL		770,522		770,095
ASEDAU CYFREDOL					
	Rhestrau Eiddo	985		1,151	
	Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth ne	51,944		42,368	
	Buddsoddiadau Byrdymor	60		100	
	Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	31,692		32,009	
	Asedau i'w Gwerthu	926		1,113	
	Ased treth cyfredol	0		0	
	CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL		85,607		76,741
DYLEDION CYFREDOL					
	Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	(67,593)		(50,454)	
	Credydwyr Byrdymor	(30,696)		(35,488)	
	Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronodig	(3,178)		(2,666)	
	Dyledion gohiriedig	(552)		(555)	
	Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	(1,080)		(1,815)	
	Darpariaethau	(1,716)		(1,407)	
	Rhwymedigaeth treth cyfredol	0		0	
	CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL		(104,815)		(92,385)
DYLEDION ANGHYFREDOL					
	Credydwyr Hirdymor	(1,052)		(1,532)	
	Benthycia Hirdymor	(279,597)		(272,379)	
	Dyledion gohiriedig	(3,926)		(4,491)	
	Darpariaethau	(990)		(990)	
	Dyledion Hirdymor Eraill	(404,106)		(412,231)	
	Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	(739)		(1,002)	
	Rhwymedigaeth Treth Ohiriedig	0		0	
	CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL		(690,410)		(692,625)
ASEDAU NET			60,904		61,826

MANTOLEN GRŴP
fel yr oedd hi ar 31 Mawrth 2020

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO				
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf	18,367		15,945	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwysio	8,311		7,135	
Cronfa'r Cyngor	11,025		14,020	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	(2,403)		(2,743)	
Cyfrif Refeniw Tai	13,294		13,314	
Elw a Cholled Wrth Gefn	2,889		2,221	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO		51,483		49,892
CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO				
Y Gronfa Adbrasio Wrth Gefn	124,542		110,394	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	292,977		317,944	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	(5,730)		(6,091)	
Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn	(399,288)		(407,745)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	98		98	
Cyfrif absenoldebau cronedig	(3,178)		(2,666)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO		9,421		11,934
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN		<u>60,904</u>		<u>61,826</u>

DATGANIAD LLIF ARIAN GRŴP
ar gyfer y flwyddyn a orffennodd ar 31 Mawrth 2020

	2020		2019	
	£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau	(46,529)		(26,529)	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	76,244		77,582	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	<u>(32,955)</u>		<u>(34,124)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(3,240)		16,929
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	(25,956)		(35,196)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	<u>28,878</u>		<u>17,915</u>	
		<u>2,922</u>		<u>(17,281)</u>
(Cynnydd) / Gostyngiad net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod		(318)		(352)
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd		32,010		32,361
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd		31,692		32,009

NODIADAU I'R CYFRIFON GRŴP

1. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

	Cyngor Sir y			Cynyrchiadau Theatr Clwyd	
	Fflint £000	NEW Homes £000	Newydd £000	Ltd £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2020					
Anheddau cyngor	199,322	0	0	0	199,322
Tir ac adeiladau eraill	337,275	15,780	0	0	353,055
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	12,124	0	84	0	12,208
Asedau dros ben	6,037	0	0	0	6,037
Asedau isadeiledd	157,021	0	0	0	157,021
Asedau cymunedol	4,789	0	0	0	4,789
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	7,002	2,870	0	0	9,872
	723,570	18,650	84	0	742,304

	Cyngor Sir y			Cynyrchiadau Theatr Clwyd	
	Fflint £000	NEW Homes £000	Newydd £000	Ltd £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2019					
Anheddau cyngor	203,171	0	0	0	203,171
Tir ac adeiladau eraill	315,377	13,604	0	0	328,981
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	13,956	0	82	0	14,038
Asedau dros ben	7,082	0	0	0	7,082
Asedau isadeiledd	156,782	0	0	0	156,782
Asedau cymunedol	4,721	0	0	0	4,721
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	24,282	782	0	0	25,064
	725,371	14,386	82	0	739,839

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Cyngor Sir y Fflint; a
- Grŵp Cyngor Sir y Fflint.

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian a Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai, Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifo arwyddocaol.

Mae datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Grŵp, y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant y Grŵp, Mantolen y Grŵp, Datganiad Llif Arian Parod y Grŵp, a'r nodiadau cysylltiedig.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r datganiadau hyn yw cyfraith gymwys a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa Cyngor Sir y Fflint a Grŵp Cyngor Sir y Fflint ar 31 Mawrth 2020 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20.

Sail y farn

Cynhaliâs fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol yn y DU (ISAs (DU)). Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn yr adran o'm hadroddiad sy'n ymdrin â chyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio datganiadau ariannol. Rwyf yn annibynnol ar Gyngor Sir y Fflint a Grŵp Cyngor Sir y Fflint, yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio rwyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Pwyslais ar Fater – effeithiau Covid-19 ar asedau'r Cyngor a phrisiadau cronfa bensiwn eiddo gyfun

Tynnaf sylw at Nodyn 8 i'r datganiadau ariannol, sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd prisio materol yn yr adroddiad prisio ar eiddo'r Cyngor o amgylchiadau a achoswyd gan y pandemig Covid-19.

Tynnaf sylw hefyd at Nodyn 42 i'r datganiadau ariannol, sy'n disgrifio cymalau ansicrwydd prisio materol yn yr adroddiad prisio ar Unedau Eiddo Wedi'u Cyfuno a ddelir gan Gronfa Bensiwn Clwyd sy'n deillio o amgylchiadau a achoswyd gan bandemig Covid-19.

Nid yw fy marn wedi'i haddasu mewn perthynas â'r mater hwn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU yn ei gwneud yn ofynnol i mi gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nid yw'r swyddog ariannol cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Cyngor Sir y Fflint neu'r grŵp i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ar wahân i'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd arnynt. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau y nodir fel arall yn benodol yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar y wybodaeth arall.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall er mwyn nodi anghysonderau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel petai'n berthnasol anghywir ar sail yr wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol ymddangosiadol, ystyriaf y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfrifyddu awdurdodau lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20;
- Mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion yr adroddaf arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth o Gyngor Sir y Fflint a'r Grŵp a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Grŵp Cyngor Sir y Fflint yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol o ran y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon a nodir ar dudalen 11, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys datganiadau ariannol enw Grŵp Cyngor Sir y Fflint, sy'n rhoi darlun gwir a theg, ac am ba bynnag reolaeth fewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog ariannol cyfrifol i allu paratoi datganiadau o gyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad o gyfrifon, mae'r swyddog cyllid cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Grŵp Cyngor Sir y Fflint i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â'r busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw'n briodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd o ran archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed trwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (Y DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac ystyrir eu bod yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gallai fod yn rhesymol disgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd y mae defnyddwyr yn eu gwneud ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilio.

Anthony J Barrett
Dros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
14 Medi 2020

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

2019/20

Cyngor Sir y Fflint – Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Beth yw Llywodraethu?

“Mae llywodraethu wrth wraidd gwasanaethau cyhoeddus. Mae’n sail i sut y rheolir adnoddau, sut y gwneir penderfyniadau, sut y darperir gwasanaethau a’r effaith sydd ganddynt, nawr ac yn y dyfodol. Mae hefyd yn dylanwadu ar sut yr arweinir sefydliadau a sut maent yn rhyngweithio gyda’r cyhoedd. Mae angen i lywodraethu fod yn gadarn a rhaid iddo hefyd fod yn gymesur. Mae sefydliadau wedi’u llywodraethu’n dda yn ddeinamig ac yn cymryd risgiau wedi’u rheoli’n dda; nid ydynt yn llonydd ac yn fiwrocratig.”¹

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y diwylliant, y gwerthoedd, y systemau a'r prosesau y cyfarwyddir ac y rheolir sefydliad. Mae'r fframwaith yn dod â chyfres sylfaenol o ofynion deddfwriaethol, egwyddorion arfer da a phrosesau rheoli at ei gilydd.

Mae Cyngor Sir y Fflint yn cydnabod ei gyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn ar waith. Mae'r Cyngor wedi datblygu Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy'n diffinio'r egwyddorion sy'n sail i lywodraethu'r sefydliad. Mae'r Cod Lleol yn ffurfio rhan o Gyfansoddiad y Cyngor a gellir ei weld ar wefan y Cyngor. Mae crynodeb o'r egwyddorion y mae'n seilio ei hun arnynt i'w gweld yn bellach ymlaen yn y ddogfen hon.

Mae ein fframwaith llywodraethu yn cefnogi ei nod fel corff cyhoeddus modern, sydd â'r **athroniaeth** o weithredu fel busnes cymdeithasol sy'n:

- ddiwastraff, modern, effeithlon ac effeithiol.
- wedi'i ddylunio, ei drefnu a'i weithredu i ddiwallu anghenion cymunedau a chwsmeriaid; ac
- sy'n gweithio gyda'i bartneriaid i gyrraedd y safonau gwasanaeth cyhoeddus uchaf posibl er lles Sir y Fflint.

I wireddu'r dyheadau hyn, rydym wedi gosod y **safonau** canlynol:-

- rhagori mewn llywodraethu corfforaethol ac enw da.
- rhagori mewn perthynas â pherfformiad yn erbyn ein targedau ni ein hunain a thargedau sefydliadau cyfoedion sy'n perfformio'n uchel.
- bod yn fodern ac yn hyblyg, gan addasu'n barhaus i ddarparu gwasanaeth a chefnogaeth heb ei ail i'r cyhoedd, cwsmeriaid a chleientiaid.
- defnyddio ei bedwar adnodd – arian, asedau, pobl a gwybodaeth – yn strategol, effeithiol ac effeithlon.
- croesawu a gweithredu systemau a phrosesau busnes diwastraff, effeithiol, effeithlon a llai biwrocrataidd.

¹ Wales Audit Office: “Discussion Paper: The governance challenges posed by indirectly provided, publicly funded services in Wales” 2017

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

I gyrraedd y safonau hyn bydd ein **ymddygiad** yn:-

- dangos arweinyddiaeth strategol i'r sefydliad a'n partneriaethau.
- herio, adolygu, newid a moderneiddio'r ffordd rydym yn gwneud pethau yn barhaus.
- bod mor ddiwastraff ac anfiwrocraidd â phosibl.
- manteisio i'r eithaf ar dechnoleg newydd.
- manteisio i'r eithaf ar weithio'n hyblyg.

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i'r **egwyddorion** canlynol:-

- bod yn gyflogwr modern, teg a gofalgwr.
- bod yn deg, cyfiawn a chynhwysol yn ei bolisiâu a'i arferion.
- cynllunio a rheoli ei weithgareddau yn gydwybodol, a gwneud penderfyniadau mewn modd cynaliadwy.

Rydym yn ymrwmo i werthoedd ac egwyddorion penodol wrth weithio gyda'i bartneriaid a phartneriaethau allweddol. Mae'r rhain yn cynnwys partneriaethau strategol megis y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r trydydd sector, gan gynnwys cytuno ar set o egwyddorion Ariannu'r Sector Gwirfoddol.

Yn y blynyddoedd diwethaf, mae Datganiad Llywodraethu Blynyddol y Cyngor wedi cynnwys Cronfa Bensiynau Clwyd. O 2018/19, mae Cronfa Bensiynau Clwyd wedi llunio eu Datganiad Llywodraethu Blynyddol eu hunain a gaiff ei chyflwyno i Fwrdd Llawn Cronfa Bensiynau Clwyd i'w hystyried a'i chymeradwyo.

Yn y chwarter diwethaf o 2019/20, rydym wedi gweld effaith cynyddol y Coronafeirws/COVID-19. Dechreuodd y 'cyfnod clo' ar 23 Mawrth. Fodd bynnag, roedd ein Prif Swyddogion a'n Uwch Swyddogion eisoes wedi bod yn cynllunio ein hymateb i'r argyfwng a'r goblygiadau i'n gwasanaethau wrth i ddifrifoldeb y sefyllfa ddod i'r amlwg, dechreuwyd y gwaith hwn ym mis Chwefror. Cafodd hyn effaith sylweddol ac uniongyrchol ar y Tîm Ymateb i Reoli Argyfwng, a gaiff ei arwain gan y Prif Weithredwr, sydd wedi gweithio drwy newidiadau sylweddol i'n bywyd a'n diwylliant gwaith. Fe wnaeth yr argyfwng ein cyrraedd ni ar ddiwedd y flwyddyn ariannol; ac ni fyddwn yn gweld effaith gwirioneddol yr argyfwng tan 2020/21, gan gynnwys newidiadau i'r ffordd yr ydym yn gweithio ac yn cynnig gwasanaethau i bobl Sir y Fflint.

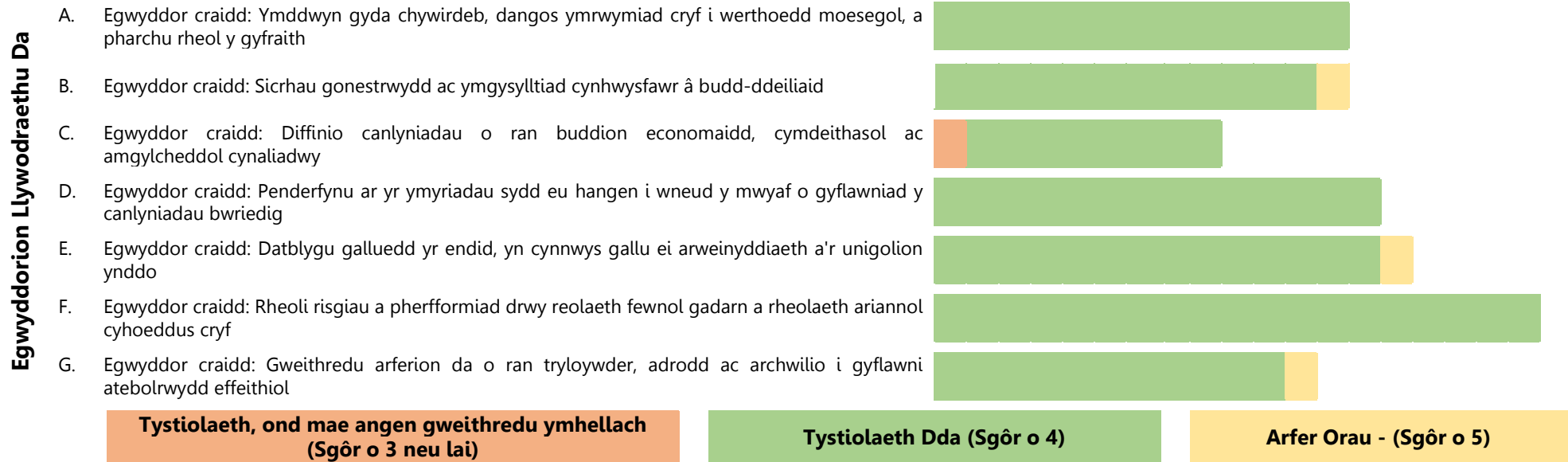
Yn dilyn cyfarfod y Cabinet ar 17 Mawrth, gwnaethpwyd penderfyniad i ganslo pob cyfarfod a digwyddiad ffurfiol, tan ddiwedd mis Ebrill i ddechrau.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Ar gyfer 2019/20, ein bwriad yw rhoi cyfraniad ffurfiol i'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol gan Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio. Byddai hyn wedi digwydd trwy holiadur (yn debyg i'r hyn a ddefnyddir eisoes ar gyfer cadeiryddion Trosolwg a Chraffu). Yna byddai gweithdy 'herio' wedi digwydd, lle byddai datganiad drafft wedi cael ei gyflwyno er mwyn sicrhau bod y themâu allweddol o fewn y fframwaith Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth wedi derbyn ystyriaeth briodol ac i amlygu'r meysydd lle credwn ein bod yn gryf a lle mae angen mwy o waith. Byddai aelodau o'r Pwyllgor Archwilio wedi gallu gwneud sylwadau a gofyn cwestiynau. Fodd bynnag, mae'r argyfwng Covid 19 a'r cyfnod clo wedi golygu nad oedd hyn yn bosibl. Bydd cyfranogiad Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio yn cael ei adeiladu i mewn i'r broses Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Dangosfwrdd : Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor

Camau Pellach i'w Cymryd:

Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Meysydd o Arfer Orau:

- Sicrhau fod partneriaethau'n seiliedig ar ymddiriedaeth ac ymrwymiad cyffredin
- Cydnabod y buddion o weithio mewn partneriaeth ac ar y cyd
- Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion mewn modd agored a derbyniol.

Barn Archwiliad Mewnol Blynyddol 2019/20:

"Ar gyfer y flwyddyn sy'n gorffen 31 Mawrth 2020, yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i gwblhau, fy marn yw bod gan Gyngor Sir y Fflint fframwaith digonol ac effeithiol o lywodraethu, rheoli risg a rheolaeth".

Rheolwr Archwilio Mewnol, Cyngor Sir y Fflint

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Ochr yn ochr â sawl awdurdod yng Nghymru, mae Sir y Fflint yn cyfeirio at hyn fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dyma ddogfen gyhoeddus sy'n adrodd ar y graddau y mae'r Cyngor yn cydymffurfio â'i god llywodraethu ei hun.

Yn y ddogfen hon bydd y Cyngor yn:

- cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn;
- crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu;
- disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ei drefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac ar unrhyw newidiadau wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod;
- rhoi manylion ar sut rydym wedi ymateb i unrhyw fater(ion) a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd; ac
- adrodd ar unrhyw faterion llywodraethu sylweddol a nodwyd o'r adolygiad hwn ac yn ymrwymo i fynd i'r afael â nhw.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20 ac mae wedi'i ddiweddarau gyda chymeradwyaeth datganiad cyfrifon blynyddol.

Sut y paratowyd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Cafodd adolygiad cychwynnol ein fframwaith llywodraethu ei gynnal gan y Gweithgor Llywodraethu Corfforaethol. Fe wnaeth y grŵp hwn baratoi holiaduron ar gyfer pob Prif Swyddog corfforaethol a hefyd rhai swyddogaethau llywodraethu penodol fel cyllid, adnoddau dynol a chyfreithiol. Roedd ein dull yn seiliedig ar y saith egwyddor sy'n dilyn y brif ran o'r ddogfen hon, a chawsant eu hasesu i nodi unrhyw feysydd ar gyfer gwelliant. Cafodd holiaduron eu llenwi hefyd gan Gadeiryddion y pwyllgorau Trosolwg a Chraffu. Yn ogystal, mae'r Pwyllgor Archwilio'n cynnal hunanasesiad o'i effeithlonrwydd ei hun, sydd hefyd wedi llywio'r gwaith hwn.

Mae gwaith paratoi a chynnwys y fframwaith llywodraethu eleni wedi'i ystyried gan Dîm y Prif Swyddog, gyda chefnogaeth sicrwydd gan Archwilio Mewnol, y Pwyllgor Archwilio ac Archwilio Allanol (Swyddfa Archwilio Cymru). Rydym yn cydnabod nad yw ein fframwaith llywodraethu'n gallu dileu pob risg o fethu cyflawni'r targedau yn ein polisiâu, nodau ac amcanion ac felly gall ddarparu sicrwydd cymesur ac nid sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd.

Wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rydym wedi:

- adolygu trefniadau llywodraethu presennol y Cyngor yn erbyn y Cod Llywodraethu Corfforaethol lleol.
- wedi diweddarau'r Cod Llywodraethu Corfforaethol lleol lle bo angen, i adlewyrchu newidiadau yn nhrefniadau llywodraethu'r Cyngor a gofynion CIPFA/Solace 2016 newydd – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru.
- asesu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor ac wedi tynnu sylw at unrhyw newidiadau sydd wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod.

Mae Tîm y Prif Swyddog, wedi'i arwain gan y Prif Weithredwr, hefyd wedi ystyried y materion ac egwyddorion llywodraethu sylweddol sy'n wynebu'r Cyngor. Mae'r rhain i'w gweld ar dudalennau 7-14 o'r ddogfen. Mae egwyddorion a gafodd eu hasesu fel bod angen gwelliant pellach wedi'u manylu ar dudalen 17.

Mae ein Pwyllgor Archwilio yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor ar effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu, fframwaith rheoli risg ac amgylchedd rheoli mewnol. Fel rhan o'r rôl hon, mae'r Pwyllgor yn adolygu ac yn cymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Mae'r chwe chadeirydd Trosolwg a Craffu hefyd wedi ystyried a gwneud sylwadau ar y materion o fewn cylch gwaith eu pwyllgorau priodol. Maent wedi mynegi boddhad cyffredinol â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw egwyddorion allweddol y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol?

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 newydd – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Y saith egwyddor allweddol yw:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau gonestrwydd ac ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i wneud y mwyaf o gyflawniad y canlyniadau bwriedig
Egwyddor E	Datblygu galluedd yr endid, yn cynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol cyhoeddus cryf
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i gyflawni atebolrwydd effeithiol

Egwyddor A

Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith

Is-egwyddorion:

Ymddwyn â Chywirdeb

Sut ydym ni'n gwneud hyn:

- Mae ymddygiad a disgwyliadau Swyddogion ac Aelodau wedi'u nodi yng Nghod Ymddygiad y Cyngor, y Cyfansoddiad, cyfres o bolisiau a gweithdrefnau'n ymwneud â chyflwyniad i Swyddogion ac Aelodau, goruchwyllo, hyfforddi ac arfarniadau a chymwyseddau arwain.
- Rheoli achos ar gyfer Aelodau a Swyddogion.
- Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion yn nodi gofynion yn ymwneud â datgan cysylltiad yn ffurfiol ar ddechrau cyfarfodydd, rhoddion, lletygarwch, ac ati.
- **Rydym yn cymryd twyll o ddifri. Mae polisiau allweddol ar waith i atal, lleihau a rheoli digwyddiadau o'r fath. Mae polisiau'n cynnwys:**
 - Polisi Rhannu Pryderon
 - Strategaeth gwrth-dwyll a llygredigaeth
 - Cynllun ymateb i dwyll
 - Rheolau Gweithdrefnau Ariannol a Chontractau
- Cydymffurfiaeth â pholisiau a phrotocolau e.e. Rheolau Gweithdrefn Contractau
- Proffil uwch o Archwilio Mewnol

Dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol

- Mae cyfres o gymwyseddau arwain yn cael eu rhoi ym mhob Portffolio a'u harwain gan bob Prif Swyddog.
- Mae ein polisi recriwtio, hyfforddi a chymwyseddau yn seiliedig ar brosesau gwerthuso'n sail i ymddygiadau personol gyda gwerthoedd moesegol.
- **Mae polisiau a gweithdrefnau cadarn ar waith, yn amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu mabwysiadu gan bwyllgorau ffurfiol.**
- **Mae pob contract a darparwr gwasanaeth allanol, yn cynnwys partneriaethau'n ymgysylltu drwy broses gaffael gadarn ac yn dilyn rheoliadau a rheolau'r Weithdrefn Contractau.**
- **Cymhwyso'r model gweithredu corfforaethol; ein ffordd o fod yn drefnus, gweithio'n fewnol i hyrwyddo safonau uchel o berfformiad proffesiynol ac ymddygiad moesegol i gyflawni blaenoriaethau ac amcanion sefydliadol.**

Parchu rheolaeth y gyfraith

- Rydym yn sicrhau bod swyddogion statudol a swyddogion allweddol eraill, ac aelodau'n cyflawni gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol drwy fframwaith cadarn, sy'n cynnwys: Cynllun dirprwyo, cyflwyno, datblygu a hyfforddi gofynion presennol a newydd; cymhwyso gweithdrefnau gweithredu sefydlog; ac ymgysylltu â chyngor buan / allanol lle bo angen.
- **Rydym yn sicrhau ein bod yn gwneud y gorau o ddefnydd llawn o bwerau'r Cyngor drwy herio rheolaidd a pharhau i gael gwybod am ddeddfwriaeth newydd i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol ac i fod o fudd i ddinasyddion, cymunedau a budd-ddeiliaid eraill e.e. modelau gwasanaeth amgen (ADM)**
- Fframwaith Gwrth-Dwyll a Llygredigaeth effeithiol wedi'i gefnogi gan gyfres o bolisiau; mae unrhyw reolau a dorri yn cael eu trin yn unol â darpariaeth deddfwriaethol allweddol ac arweiniad gan gyrrff addas.
- **Ein Swyddog Monitro sy'n gyfrifol am sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r gyfraith ac yn osgoi camweinyddu. Mae ein Cyfansoddiad a'n Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn hyrwyddo safonau ymddygiad uchel a gaiff eu monitro gan y Pwyllgor Safonau.**

Egwyddor B

Sicrhau gonestrwydd ac ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid

Is-egwyddorion:

Agoredrwydd

Sut ydym ni'n gwneud hyn:

- Rydym yn ymrwmo i gael diwylliant agored. Caiff hyn ei ddangos gan:
 - Y Weithdrefn Gwynion a Chanmoliaeth
 - Cyfarfodydd yn digwydd mewn amgylchedd agored
 - Gwefan ein Cyngor
 - Penderfynir ar yr ymyriadau / dulliau gweithredu mwyaf addas ac effeithiol drwy ddefnyddio ymgynghoriad ac ymgysylltiad ffurfiol ac anffurfiol a gefnogir gan:
 - Ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
 - Egwyddorion ymgynghori, e.e. Rhaglen Moderneiddio Ysgolion
 - Modelau ymgysylltu ffurfiol ac anffurfiol gyda gweithwyr a chymunedau e.e. gweithdai Aelodau modelau darparu amgen
 - Fforwm y Sir (Cynghorau Tref a Chymuned)
- Ymgysylltiad ag Undebau Llafur yn ffurfiol ac yn anffurfiol

Ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid sefydliadol

- Rydym yn ymgysylltu'n effeithiol gyda budd-ddeiliaid i sicrhau canlyniadau llwyddiannus a chynaliadwy drwy:
 - Gymhwyso a darparu strategaethau cyfathrebu effeithiol i gefnogi'r ddarpariaeth
 - Targedu cymunedau a defnydd effeithiol o Gyfryngau Cymdeithasol
 - Cyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol gyda grwpiau budd-ddeiliaid allweddol
 - Ymgysylltiad budd-ddeiliad effeithiol ar faterion strategol
 - Holiaduron adborth dan arweiniad gwasanaeth a digwyddiadau
- Mae'r Cyngor yn defnyddio adnoddau'n effeithiol ac yn cyflawni canlyniadau drwy bartneriaethau anffurfiol a ffurfiol:
 - Amrediad helaeth o bartneriaethau i gefnogi'r ddarpariaeth o flaenoriaethau strategol y Cyngor, yn cynnwys y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
 - Trefniadau partneriaeth agored a chynhyrchiol wedi'u cefnogi gan fframwaith llywodraethu effeithiol
 - Mae ymddiriedaeth a pherthnasau da'n arwain at ganlyniadau bwriedig e.e. trosglwyddiadau asedau cymunedol
 - Cynrychiolaeth o bartneriaid mewn pwyllgorau Craffu

Ymgysylltiad effeithiol â budd-ddeiliaid, yn cynnwys dinasyddion unigol a defnyddwyr

- Mae cyflawni'r canlyniadau bwriedig yn cael ei gefnogi gan ystod o ganllawiau ystyrion ar ymgysylltiad ymgynghori a thechnegau adborth gyda dinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a budd-ddeiliaid eraill. Mae hyn yn cynnwys:
 - Amrediad o sianeli cwsmeriaid
 - Cynnal asesiadau effaith
 - Canlyniadau o arolygon boddhad i wella darpariaeth gwasanaeth lle bo angen
 - Adolygu cwynion i asesu dysgu a newid sefydliadol
 - Rhannu gwybodaeth ysgafn ac arfer da
 - Adroddiadau pwyllgor yn portreadu'r holl adborth perthnasol
 - Mae gwasanaethau'n cael eu hasesu ar gyfer gwerth am arian a chyfleoedd ar gyfer arbedion effeithlonrwydd
 - Ystyried buddion trethdalwyr a defnyddwyr gwasanaethau'r dyfodol
- Mae gennym strwythurau addas ar waith i annog cyfranogiad cyhoeddus wedi'i lywodraethu drwy'r Polisiâu Cyfathrebu a Chyfyngau Cymdeithasol. Mae'r rhain yn cynnwys:
 - E-newyddleni
 - Gwefan y Cyngor
 - Fforymau Tenantiaid
 - Grwpiau defnyddwyr gwasanaeth
 - Cylchoedd ansawdd
 - Y defnydd o ffeithluniau

Egwyddor C

Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Is-egwyddorion:

Diffinio Canlyniadau

Sut ydym ni'n gwneud hyn

- **Mae gennym weledigaeth glir yn disgrifio pwrpas a chanlyniadau bwriedig y sefydliad, a gyflawnir drwy:**
 - **Cysylltu gweledigaeth a bwriad â'r MTFS sy'n cysylltu â Chynllun y Cyngor, Cynlluniau Busnes Portffolio a chynlluniau a strategaethau eraill sy'n canolbwyntio ar flaenoriaethau newid a gwella**
 - **Mae amcanion sefydliadol yn cael eu darparu drwy Fyrddau Rhaglen a phrosesau gwneud penderfyniadau gwleidyddol**
 - Ystyriaeth o Gynllunio Gwasanaeth yn cynnwys cynaliadwyedd darparu gwasanaeth
- Rheolir Risg yn gyson ar lefel prosiect, partneriaeth a busnes, gan ddefnyddio'r system perfformiad corfforaethol (CAMMS) sy'n cadw at y Polisi a'r Strategaeth Rheoli Risg, ac yn sicrhau cymhwysiad cyson o gofrestrïa a therminoleg risg.
- **Mae faint o risg a oddefir hefyd yn ystyriaeth wrth ddatblygu senarios yn y dyfodol ac opsiynau gyda staff allweddol.**
- Mae datblygu Cynllun Lles y Sir a darparu blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ychwanegu gwerth.

Buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylchedd cynaliadwy

- Rydym yn cymryd golwg tymor hwy ac yn cydbwysu effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol polisiau, cynlluniau ac ati, ynghyd â diddordeb ehangach y cyhoedd wrth wneud penderfyniadau am ddarpariaeth gwasanaeth. Cefnogir hyn gan amrediad o ddulliau llywodraethu:
 - **Gosod cyllideb y Rhaglen Gyfalaf ac MTFS a chynllunio busnes tymor hwy drwy ddefnyddio modelau rhagolwg effeithiol**
 - **Gosod amcanion tymor hwyr waeth beth oedd y cyfnod gwleidyddol**
 - **Darparu canlyniadau diffiniedig**
 - **Dull amlddisgyblaethol tuag at ddatblygiad polisi a budd ehangach y cyhoedd o faterion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol e.e. Diwygio Lles, Diogelu Corfforaethol**
 - **Sicrhau mynediad teg at wasanaethau**
 - Mae strategaeth gaffael yn diffinio disgwyliadau o amgylch buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol sy'n llywio manylebau, tendrau a chontractau gwasanaeth.
 - Cynlluniau cyfathrebu ar gyfer ymgysylltiad cyhoeddus a chymunedol
 - Cofnod clir wedi'i gofnodi o'r llwybr at newid

Egwyddor D

Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i wneud y mwyaf o gyflawniad y canlyniadau bwriedig

Is-egwyddorion:

Penderfynu ar ymyriadau

Sut ydym ni'n gwneud hyn

- Cyflawnir safbwyntiau da wrth wneud penderfyniadau drwy sicrhau bod y rhai sy'n penderfynu'n cael dadansoddiad gwrthrychol a thrwyadl o'r wybodaeth a'r opsiynau i gyflawni'r canlyniadau bwriedig, yn cynnwys y risgiau cysylltiedig. Cyflawnir hyn drwy:
 - **Ymgysylltu'n llawn ag aelodau ar sail tymor hwy e.e. MTFS a Chynlluniau Busnes**
 - **Darparu'r MRFS a'r broses gosod y gyllideb a refeniw, drwy roi opsiynau i'r cyhoedd, budd-ddeiliaid ac aelodau i ymgysylltu i ystyried addasiadau**
 - Datblygu modelau sy'n rhoi rhagolygon
 - Ymgysylltiad gweithredol wrth wneud penderfyniadau allweddol i ddatblygu syniadau cychwynnol, opsiynau a chanlyniadau a risgiau posibl e.e. Rhaglen ADM, Gateways
 - **Arfarniadau opsiwn clir yn manylu ar effeithiau, arbedion a risgiau i sicrhau'r gwerth gorau**
 - Monitro cyllideb pob Portffolio ac ystyriaethau corfforaethol
 - **Rheoli disgwyliadau ar gyfer budd-ddeiliaid allweddol**
 - Strategaethau gweithlu allweddol eraill e.e. digidol a chaffael
 - Cymhwyso Asesiadau Effaith

Ymyriadau cynllunio

- Rydym wedi sefydlu a gweithredu cylchoedd cynllunio a rheoli cadarn, yn ymdrin â chynlluniau busnes a strategol, blaenoriaethau, targedau, capasiti ac effaith. Cyflawnir hyn drwy:
 - Gyd-ddylunio atebion gwasanaeth gyda budd-ddeiliaid allweddol
 - **Cymhwyso egwyddorion rheoli risg wrth weithio mewn partneriaeth ac ar y cyd a'r defnydd gweithredol o gofrestrau risg**
 - **Monitro cynllunio busnes, effeithlonrwydd a dibynadwydd rheolaidd, yn cynnwys adborth ar fodel cynllunio busnes**
- **Mesurir perfformiad gwasanaeth drwy ddangosyddion perfformiad cenedlaethol a sefydlu amrediad o ddangosyddion lleol, a gaiff eu monitro, eu hadrodd a'u defnyddio ar gyfer dibenion meincnodi**
- **Mae dulliau cadarn a chynhwysol ar waith i lunio'r MRFS sy'n rhan annatod o fframwaith llywodraethu'r Cyngor, ac mae cynlluniau Busnes Portffolio'n gysylltiedig â Chynllun y Cyngor**

Gwneud y mwyaf o gyflawniad y canlyniadau arfaethedig

- Mae gofynion adnoddau ar gyfer y gwasanaethau'n cael eu nodi drwy broses cynllunio busnes a fanylir yn yr MTFP, sy'n tynnu sylw at unrhyw ddiffyg mewn adnoddau a gofynion gwario.
- **I sicrhau bod proses y gyllideb yn holl-gynhwysol, ystyrir cost lawn y gweithrediadau dros y tymor canolig a hwyr, ymgysylltir yn rheolaidd a chymerir cyfrifoldeb o'r**
- **gyllideb drwy Dîm y Prif Swyddog, ac ymgynghorir ag aelodau drwy weithdai a phroses graffu gadarn.**
- Cyflawnir manteision cymunedol drwy gomisiynu gwasanaethau'n effeithiol a chydymffurfiaeth â gweithdrefnau Cyngor.
- Mae ymgynghori ac ymgysylltu o amgylch cynnwys yr MTFP drwy ddigwyddiadau cyhoeddus a gweithwyr yn nodi'r cyd-destun ar gyfer preswylwyr a gweithwyr. Yn enwedig, yn ymwneud â phenderfyniadau parhaus ar faterion cyflawni sylweddol neu ymatebion i newidiadau yn yr amgylchedd allanol

Egwyddor E

Datblygu galluedd yr endid, yn cynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo

Is-egwyddorion:

Datblygu galluedd yr endid

Sut ydym ni'n gwneud hyn:

- Rydym yn adolygu ein gweithrediadau, perfformiad, a'n defnydd o asedau'n rheolaidd i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn effeithiol drwy:
 - Adolygu darpariaeth gwasanaeth, perfformiad a risgiau drwy gyfarfodydd tîm ac adrodd yn ffurfiol bob chwarter,
 - Datblygu a monitro byrddau rhaglen
- Rydym yn adolygu digonolrwydd ac addasrwydd dyraniad adnoddau drwy dechnegau fel:
 - Meincnodi adolygiad mewnol ac allanol a wneir i nodi gwelliannau wrth ddyrannu adnoddau, yn cynnwys y defnydd o Ddangosyddion Perfformiad cenedlaethol a lleol
 - Her fewnol
- Buddion cydweithio a gwaith partneriaeth yn rhanbarthol ac yn lleol i sicrhau y cyflawnir gwerth ychwanegol drwy gysylltu blaenoriaethau gwasanaethau a sefydliadau o ran gwaith partneriaeth
- Datblygu a chynnal y cynllun gweithlu i wella dyraniad strategol adnoddau drwy gyhoeddi adroddiadau data gweithlu rheolaidd a thynnu ar wybodaeth o gyfarfodydd goruchwyllo ac arfarnu.
- Cynllunnir gweithlu ac olyniaeth yn y dyfodol ym mhob portffolio, i nodi galluedd gweithlu yn y dyfodol a chynnydd.

Datblygu galluedd arweinyddiaeth yr endid ac unigolion eraill

- Arweinyddiaeth effeithiol a rennir, sy'n ein galluogi i ymateb yn llwyddiannus i ofynion a risgiau allanol newidiol a gefnogir gan:
 - amrediad o raglen datblygu rheolaeth ac arweinyddiaeth, sy'n rhedeg mewn partneriaeth â Choleg Cambria
 - 'Gweithlu datblygu' a 'chapasiti arweinyddiaeth' a 'rheoli perfformiad' yw tair allan o'r bum blaenoriaeth o fewn Strategaeth Pobl 2016-2019.
 - Mae'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr wedi diffinio rolau arweinyddiaeth gwahanol yn glir
- Cefnogir gofynion unigol a sefydliadol drwy:
 - Gyflwyniad corfforaethol i weithwyr newydd y Cyngor
 - Cyflwyniadau i weithwyr mewn swyddi newydd
 - Dysgu a datblygu parhaus i weithwyr a nodir drwy system arfarnu'n seiliedig ar gymwyseddau a chyfarfodydd un i un
 - Amrediad cynhwysfawr o gyfleoedd hyfforddi a datblygu sydd ar gael, mewn partneriaeth â Choleg Cambria a gweithwyr proffesiynol.
 - Adborth a dysgu a rennir i'r sefydliadau drwy adroddiadau a sesiynau rhyngweithiol fel yr 'Academi'
- I gefnogi a chynnal lles corfforol a meddyliol y gweithlu, darperir amrywiaeth o ymyraethau gan gynnwys: y Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol, cyfeirio gweithwyr at Gofal yn Gyntaf (cefnogaeth Gwnsela annibynnol), Ymwybyddiaeth Rheolwyr a Cefnogaeth, hyfforddiant mewnol a sesiynau ymwybyddiaeth i gefnogi absenoldebau'n gysylltiedig â straen.

Egwyddor F

Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol cyhoeddus cryf

Is-egwyddorion:

Rheoli risg

Rheoli perfformiad

Rheolaeth fewnol gadarn

Rheoli data

Rheolaeth arian cyhoeddus gref

Sut ydym ni'n gwneud hyn:

- Mae Rheoli Risg yn rhan annatod o bob gweithgaredd a gwneud penderfyniadau drwy:
 - **Gymhwyso'r polisi a'r strategaeth rheoli risg**
 - Rhoi gwybod i Bwyllgorau am risgiau a nodir a mesurau lliniaru a chynlluniau trosiannol priodol
 - **Dyranid clir o reoli cyfrifoldeb risg, gydag uwch reolwyr a phrif swyddogion yn goruchwyllo**
 - **Sicrwydd gan Archwilio Mewnol a'r Pwyllgor Archwilio**
 - Sefydlu Grŵp Cyswllt y Cadeirydd a'r Is-gadeirydd

- **Mae aelodau ac uwch reolwyr yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar berfformiad y gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir yn erbyn canlyniadau a fwriedir**
 - **Caiff yr aelodau wybodaeth glir a rheolaidd am y sefyllfa a'r goblygiadau ariannol, gan gynnwys yr effeithiau ar yr amgylchedd ac ar adnoddau**

- **Mae Archwilio Mewnol, drwy'r Pwyllgor Archwilio, yn rhoi barn flynyddol annibynnol a gwrthrychol i'r Cyngor, ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheolaeth risg, trefniadau llywodraethu a pholisïau cysylltiedig y Cyngor.**
 - Rydym yn ymrwmo i fynd i'r afael â'r ymddygiadau a nodir yn y Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth, Cynllun Ymateb i Dwyll a'r Polisi Codi Pryderon

- Mae gennym **gyfeiriad strategol effeithiol, cyngor a chamau monitro gwybodaeth gyda pholisïau a gweithdrefnau clir ar ddata personol ac yn rhoi hyfforddiant rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaid â'r rhain.**
 - Rydym yn mynnu bod Protocol Rhannu Gwybodaeth ar waith o ran yr holl wybodaeth a rennir gyda chyrrff eraill.
 - **Mae ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir ar gyfer gwneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn cael eu cefnogi gan ganllaw gan amrediad o gyrff proffesiynol.**
 - **Mae Archwilio Mewnol yn adolygu ac yn archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd.**

- **Mae ein trefniadau rheolaeth ariannol yn cefnogi cyflawniad tymor hir o ganlyniadau a pherfformiad ariannol tymor byr drwy ddarparu'r MTFs**
 - Gosod Darpariaeth Isafswm Refeniw i ad-dalu'r ddyled
 - Mae integreiddio'r holl reolaeth ariannol yn cael ei hadolygu ar hyn o bryd fel rhan o'r prosiect moderneiddio cyllid.

Egwyddor G

Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i gyflawni atebolrwydd effeithiol

Is-egwyddorion:

Gweithredu arfer da o ran tryloywder

Sut ydym ni'n gwneud hyn:

- Rydym wedi gwella cynllun a chyflwyniad ei adroddiadau'n ddiweddar, er mwyn gwella cyflwyniad o'r wybodaeth allweddol i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a monitro hyn yn rheolaidd.
- Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r angen i roi'r hynny o wybodaeth sy'n angenrheidiol i sicrhau tryloywder.
- Cynhaliwyd adolygiad o brotocolau rhannu gwybodaeth a mabwysiadwyd egwyddorion newydd.

Gweithredu arferion da wrth adrodd

- **Rydym yn adrodd o leiaf bob blwyddyn ar gyflawniad a chynnydd ei ganlyniadau bwriedig a'i sefyllfa ariannol. Caiff hyn ei ddarparu drwy:**
 - Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn asesu perfformiad yn erbyn Cynllun y Cyngor
 - Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn dangos sut mae'r Cyngor wedi cyflawni perfformiad, gwerth am arian a stiwardiaeth o'i adnoddau.
 - Cynnydd yn erbyn y Cynllun Lles
- **Cyhoeddir y Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn dilyn herio cadarn a llym er mwyn asesu a dangos llywodraethu da.**

Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol

- Drwy ddulliau sicrwydd cadarn, gallwn ddangos atebolrwydd effeithiol. Mae'r dulliau hyn yn cynnwys:
 - Mae Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiadau annibynnol i roi barn sicrwydd flynyddol ar reolaeth, rheoli risg a fframwaith llywodraethu'r Cyngor. I ganiatáu hyn, mae gan Archwilio Mewnol fynediad uniongyrchol at y Prif Swyddog ac aelodau o'r Cyngor.
 - Mae pob cam y cytunir arno o adolygiadau Archwilio Mewnol yn cael eu monitro'n rheolaidd gydag adroddiadau i'r Prif Swyddogion bob mis, a phob Pwyllgor Archwilio.
 - Caiff unrhyw farn am sicrwydd 'cyfyngedig/coch' ei adrodd yn llawn i'r Pwyllgor Archwilio a chedwir llygad agos ar gynnydd
 - Her cyfoedion ac arolygiad gan gyrff rheoleiddiol ac adolygiadau cydymffurfio allanol. Mae'r canlyniadau o'r arolygiadau hyn yn cael eu defnyddio i lywio a gwella'r ddarpariaeth gwasanaeth,
 - Drwy drefniadau comisiynu a monitro effeithiol a chydymffurfiaid â gweithdrefnau'r Cyngor, rydym yn cael sicrwydd ar risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd partion ac unrhyw risgiau trosiannol.
 - Mae adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet ac adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Archwilio o ran adborth allanol gan waith rheoleiddiol ac adolygiadau cymheiriaid ynghyd ag ymatebion y Cyngor.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu Effeithiol

Y Cyngor	<ul style="list-style-type: none">– Yn cymeradwyo Cynllun y Cyngor– Yn hyrwyddo'r Cyfansoddiad– Yn cymeradwyo'r polisi a fframweithiau ariannol
Cabinet	<ul style="list-style-type: none">– Prif gorff gwneud penderfyniadau'r Cyngor– Yn cynnwys Arweinydd y Cyngor ac aelodau Cabinet sy'n gyfrifol am bortffolios penodol
Pwyllgor Archwilio	<ul style="list-style-type: none">– Helpu i godi proffil rheolaeth fewnol, rheoli risg a materion adrodd ariannol o fewn y Cyngor, yn ogystal â rhoi fforwm i drafod y materion a godwyd gan archwilyr mewnol ac allanol
Pwyllgorau Safonau a'r Cyfansoddiad a Gwasanaethau	<ul style="list-style-type: none">– Mae'r Pwyllgor Safonau'n hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad gan aelodau etholedig a chyfetholedig, ac yn monitro gweithrediad Cod Ymddygiad yr Aelodau.– Mae Pwyllgor y Cyfansoddiad a Gwasanaethau Democraidd yn ystyried ac yn cynnig newidiadau i'r Cyfansoddiad a'r Cod Llywodraethu Corfforaethol.
Byrddau Rhaglen Portffolio	<ul style="list-style-type: none">– Orlhain arbedion effeithlonrwydd, tynnu sylw at risg a champau lliniaru er mwyn cyflawni– Ystyried cadernid cynllunio effeithlonrwydd a rhagamcanu ac ystyried sut i sicrhau'r adnoddau ar gyfer y ddarpariaeth sydd wedi'i chynllunio– Cynllunio gweithgarwch cyfathrebu ac ymqysylltu
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	<ul style="list-style-type: none">– Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad y Cyngor, Cabinet, a Phwyllgorau– Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad cyrff cyhoeddus eraill, yn cynnwys partneriaethau– Cynorthwyo'r Cyngor a'r Cabinet i ddatblygu'r fframwaith Cyllideb a Pholisi drwy ddadansoddiad manwl o faterion polisi.– Sefydlu Grŵp Cyswllt Cadeiryddion/Is-Gadeiryddion
Tîm Prif Swyddogion a Rheolwyr Gwasanaeth	<ul style="list-style-type: none">– Gosod safonau llywodraethu– Arwain a chymhwyso safonau llywodraethu ar draws portffolios– Cynnal hunanasesiad blynyddol
Archwilio Mewnol	<ul style="list-style-type: none">– Darparu barn annibynnol a gwrthrychol flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu– Ymchwilio i dwyll ac anghysondebau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut mae Cyngor Sir y Fflint yn monitro ac yn gwerthuso effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu?

Mae'r Cyngor yn adolygu effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system o reolaeth fewnol, yn flynyddol. Mae elfennau allweddol y sicrwydd sy'n hysbysu'r adolygiad llywodraethu wedi'u nodi isod:

<p>Tîm Prif Swyddogion</p>	<p>Swyddog Monitro</p>	<p>Swyddog Adran 151</p>	<p>Llywodraethu Gwybodaeth</p>	<p>Archwilio Mewnol</p>
<ul style="list-style-type: none"> Goruchwyllo corfforaethol a chynllunio strategol Asesiad Llywodraethu Corfforaethol Blynyddol Gweithredu a monitro protocolau llywodraethu rheoleiddio ac eraill 	<ul style="list-style-type: none"> Sicrwydd cyfreithiol a rheoleiddiol Monitro gweithrediad y Cyfansoddiad Ymchwiliadau Ombwdsmon Uwch-Berchennog Risg Gwybodaeth (SIRO) Dynodedig 	<ul style="list-style-type: none"> Gweinyddu materion ariannol y Cyngor yn gywir 	<ul style="list-style-type: none"> Y swyddog monitro yw Uwch-Berchennog Risg Gwybodaeth y Cyngor. Gweithdrefnau Diogelu Data gan gynnwys y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol Diogelwch Gwybodaeth a gweithdrefnau Rheoli Cofnodion 	<ul style="list-style-type: none"> Adroddiad barn blynyddol ar ddigonolrwydd rheolaethau mewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu Cynllun Archwilio Mewnol ac adroddiad yn olrhain perfformiad gan y Pwyllgor Archwilio Darparu Cyngor ac Ymgynghoriaeth Cynnal ymchwiliad a gwaith twyll rhagweithiol
<p>Trosolwg a Chraffu</p>	<p>Pwyllgor Archwilio</p>	<p>Rheoli Risg</p>	<p>Archwiliad Allanol/Arolygiadau</p>	<p>Gwrth-dwyll</p>
<ul style="list-style-type: none"> Adolygu a herio polisi Trosolwg a chraffu ar bynciau Perfformiad Corfforaethol a Phortffolio a Monitro Risg 	<ul style="list-style-type: none"> Hunan-asesiad o'r Pwyllgor Archwilio Adolygu effeithiolrwydd archwilio mewnol ac allanol Ystyried digonolrwydd rheolaeth fewnol, rheoli risg a threfniadau Llywodraethu 	<ul style="list-style-type: none"> Polisi a Strategaeth Rheoli Risg Monitro ac adrodd ar y Risgiau Strategol bob chwarter 	<ul style="list-style-type: none"> Archwilio datganiadau ariannol Adolygiadau thematig a chenedlaethol Arolygiadau allanol eraill 	<ul style="list-style-type: none"> Trefniadau Gwrth-dwll, Llygredigaeth a Rhannu Pryderon Codau Ymddygiad ar gyfer Swyddogion ac Aelodau Rheolau Ariannol a Gweithdrefnau Contract

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut mae'r Cyngor wedi mynd i'r afael â'r materion llywodraethu a strategol o Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) 2018/19?

Roedd Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2018/19 yn cynnwys 16 maes gwella allweddol: i) Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor - y rhai hynny sy'n deillio o'r portffolio, hunan asesiadau blynyddol y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ac Archwilio sy'n effeithio ar drefniadau llywodraethu mewnol y Cyngor, a ii) Materion perthnasol i'r Cynllun Gwella Strategol - y rhai hynny a ddynodwyd fel rhan o Gynllun Gwella 2018/19 sydd eto heb eu lliniaru h.y. statws risg 'coch'. Mae'r meysydd gwella allweddol hyn o fewn Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2018/19 hefyd yn cynnwys rhai eitemau a oedd wedi'u cario drosodd o 2017/18.

Mae'r materion a sut y cawsant eu trin i'w gweld isod:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
<p>Safbwyntiau a phrofiadau dinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth a sefydliadau o wahanol gefndiroedd, yn cynnwys cyfeiriad at anghenion y dyfodol, yn cael eu hystyried.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cynllunio gwasanaeth yn diystyru anghenion y defnyddwyr gwasanaeth yn y dyfodol Heriau cyfreithiol neu farnwrol. Diffyg dulliau adborth effeithiol i roi gwybod i fudd-ddeiliaid sut caiff eu barn ei hystyried: budd-ddeiliaid ddim yn cael gwybod ac felly'n llai tebygol o gefnogi'r newid gwasanaeth. Diffyg strwythurau i annog y cyhoedd i gymryd rhan 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu dull asesu effaith integredig i lywio penderfyniadau'r gyllideb a chynaliadwyedd tymor hwy y gwasanaethau. Datblygu strategaethau cyfathrebu a mynd i'r afael â phob penderfyniad sylweddol sy'n cael effaith ar y cyhoedd. Sicrhau bod dulliau adborth effeithiol wedi'u cynnwys yn y strategaethau cyfathrebu, gan gymryd amrywiaeth o ddulliau cyfathrebu i ystyriaeth. 	<p>Asesiad o Effaith integredig (IAA) yn awr wedi'i ddatblygu a'i ddefnyddio i hysbysu cynllunio busnes 2018/19. System CAMMS wedi'i diweddarau gydag IAA ar gyfer prosiectau a pholisïau effeithlonwydd perthnasol; y broses i fod yn weithredol o Mai 2019.</p> <p>Er bod gan y Cyngor bolisïau a gweithdrefnau i sicrhau cyfreithlondeb ei benderfyniadau, mae'r posibilrwydd o heriau cyfreithiol a barnwrol yn dal i fod yn risg parhaus i'r Cyngor.</p> <p>Mae strategaethau cyfathrebu wedi'u datblygu ar gyfer newid polisi a phenderfyniadau sylweddol eraill sy'n cael effaith ar y cyhoedd, gan gynnwys dulliau cyfathrebu.</p> <p>Mae'r system ar gyfer cwblhau Asesiadau o Effaith Integredig o fewn CAMMS bellach yn gwbl weithredol. Mae cynnwys Asesiadau o Effaith Integredig o fewn adroddiadau pwyllgor yn sicrhau fod y bobl sy'n gwneud penderfyniadau yn ymwybodol o unrhyw effeithiau a nodwyd. Mae hyfforddiant pellach ar y gweill ar gyfer awduron IIA er mwyn gwella cadernid yr asesiadau a gwblheir.</p>	<p>Ar Gau</p>

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
Rheoli Perfformiad: (Wedi'i nodi gan gadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu)	Ymagwedd y Cyngor tuag at reoli perfformiad a monitro ddim wedi ei ddeall yn llawn gyda hynny'n arwain at herio a chraffu aneffeithiol	Gweithdy aelodau: deall dull rheoli perfformiad y Cyngor a systemau cefnogi.	Cynhaliwyd gweithdy yn egluro Cynllun y Cyngor a'i fesurau mewn perthynas â rheoli perfformiad yn 2018. Cynhaliwyd gweithdai ag aelodau ar Reoli Perfformiad.	Ar Gau
(A1, A2, A3) Ymddwyn ag uniondeb # (E54) Datblygu galluedd arweinyddiaeth yr endid ac unigolion eraill – gan ddatblygu protocolau i sicrhau fod arweinwyr etholedig a phenodedig yn trafod eu cyfrifoldebau priodol yn gynnar yn y berthynas, a bod gan bawb ddealltwriaeth o rolau ac amcanion. #	<ul style="list-style-type: none"> Gwarchod enw da'r Cyngor; Aelodau ddim yn dangos esiampl o ran gwerthoedd y sefydliad. 	<ul style="list-style-type: none"> Darparu hyfforddiant a chyngor i atgoffa aelodau staff. Gwaith parhaus gydag Arweinwyr Grŵp a Chadeirydd y Cyngor. Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo Safon Sir y Fflint sy'n amlinellu disgwyliadau o ran ymddygiad. Mae'r Cyngor yn anfon aelodau ar Raglen Arweinyddiaeth CLILC sy'n egluro rolau pob aelod a swyddog etholedig yn rheolaidd. Mae proses gyflwyno i gynghorwyr sy'n newydd i swyddi a chyfrifoldebau o fewn y Cyngor (e.e. cadeirydd pwyllgor neu aelod cabinet). Mae hyn yn egluro cyfrifoldebau swyddogion a chynghorwyr etholedig. Mae gweithdrefnau'r Cyngor yn atgyfnerthu cyfrifoldebau priodol ymhellach. 	Mae'r dull cydlynol a ddefnyddir gan aelodau ac arweinwyr Grŵp, a gefnogir gan swyddogion wedi arwain at welliant mewn ymddygiad. Byddwn yn mynd i'r afael ag achosion neilltuoel ar wahân.	Ar Gau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
(A8) Cyflwyno ymrwymiad cryf i werthoedd ethnig. #	Defnydd annigonol o ddarparwyr gwasanaeth allanol i ddarparu buddion gwerth cymdeithasol y gall cymunedau elwa ohonynt.	<ul style="list-style-type: none"> Adolygiad o ddisgwyliadau darparwyr allanol, rhai gwirfoddol yn ogystal â rhai dan gontract, fel rhan o weithrediad Strategaeth Gwerth Cymdeithasol newydd (wedi'i gymeradwyo gan y Cabinet ym Mawrth 2019). Y ffocws cychwynnol yw cynhyrchu gwerth cymdeithasol drwy gaffael. 	Mae'r Strategaeth Gwerth Cymdeithasol wedi'i chyflwyno gan greu swydd Swyddog Gwerth Cymdeithasol. Bydd y cam hwn yn aros ar agor i gyflwyno'r broses yn llawn.	Agored
(A8) Cyflwyno ymrwymiad cryf i werthoedd ethnig. #	Defnydd annigonol o ddarparwyr gwasanaeth allanol i ddarparu buddion gwerth cymdeithasol y gall cymunedau elwa ohonynt.	<ul style="list-style-type: none"> Adolygiad o ddisgwyliadau darparwyr allanol, rhai gwirfoddol yn ogystal â rhai dan gontract, fel rhan o weithrediad Strategaeth Gwerth Cymdeithasol newydd (wedi'i gymeradwyo gan y Cabinet ym Mawrth 2019). Y ffocws cychwynnol yw cynhyrchu gwerth cymdeithasol drwy gaffael. 	Mae'r Strategaeth Gwerth Cymdeithasol wedi'i chyflwyno gan greu swydd Swyddog Gwerth Cymdeithasol. Bydd y cam hwn yn aros ar agor i gyflwyno'r broses yn llawn.	Agored
(B23,24,25) Ymgysylltiad effeithiol â budd-ddeiliaid, yn cynnwys dinasyddion unigol a defnyddwyr gwasanaeth * (E61) Datblygu galluedd arweinyddiaeth yr endid ac unigolion eraill – sicrhau bod strwythurau ar waith i annog y cyhoedd i gymryd rhan. *	<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau dealltwriaeth lawn o effeithiau negyddol a chadarnhaol wrth wneud penderfyniadau'r Cyngor. Cyfranogiad y cyhoedd ddim wedi'i ymgorffori i strategaethau cyfathrebu ac ymgynghori, sy'n arwain at gamfyneigiant ac anawsterau wrth weithredu newid. 	<ul style="list-style-type: none"> Templed a chanllawiau ar gyfer adroddiadau pwyllgor i sicrhau y caiff gwybodaeth a risgiau eu hystyried a'u hadrodd yn llawn fel rhan o'r Asesiad o Effaith Integredig. Dylid cynnwys materion penodol a allai fod o bwys i grwpiau gwarchoddedig a materion eraill sy'n cael effaith arnynt. Cyflwynwyd fformat newydd ar gyfer adrodd yn Hydref 2019 a 	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwelliannau wedi'u gwneud i'r fformat adrodd eleni. Mae'n rhaid cadw'r cam hwn yn agored er mwyn cynnwys y gwaith o adrodd ar Asesiadau o Effaith Integredig. Mae strategaeth gyfathrebu manwl ar waith ar gyfer bob agwedd o ymgysylltu. Mae bob penderfyniad mawr yn seiliedig ar ddadansoddiad goddrychol clir. 	Ar agor (B23, 24,25) Ar gau (E61) Ar gau (F69)

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
(F69) Rheoli perfformiad – gwneud penderfyniadau’n seiliedig ar gyngor a dadansoddiad goddrychol clir a pherthnasol gan amlygu’r goblygiadau a’r risgiau’n ymwneud â sefyllfa a rhagolygon ariannol, cymdeithasol ac amgylcheddol y sefydliad.		<p>chwblhawyd gwaith monitro yn dilyn hynny.</p> <ul style="list-style-type: none"> Cynnydd yn y defnydd o offer megis Gov. Cyfrifon Cwsmeriaid a Chyflenwi. 		
(C27,29) Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy. #	<ul style="list-style-type: none"> Mae disgwyliadau’r ddarpariaeth yn unol â Deddf Cenedlaethau’r Dyfodol a Lles yn fwy. Cynllunio gwasanaeth yn diystyru anghenion y defnyddwyr gwasanaeth yn y dyfodol. Heriau cyfreithiol neu farnwrol. 	<ul style="list-style-type: none"> Rhan o adolygiad Cynllun y Cyngor 2019/20 ac adolygiad o’r Amcanion Lles presennol. Adlewyrchu o fewn y darpariaethau yn y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. Mae effaith ariannol COVID-19 ar y Cyngor yn anhysbys ar hyn o bryd. 	Bydd yn rhaid cynnwys astudiaethau achos o fewn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol, gan ddangos arfer gorau yn unol â’r Ddeddf Cenedlaethau’r Dyfodol a Lles.	Ar Gau
(C30,31) Diffinio canlyniadau – nodi a rheoli risgiau cyflawni canlyniadau a gwneud y mwyaf o’r adnoddau sydd ar gael. *	<ul style="list-style-type: none"> Rheoli risg ddim yn llwyr berthnasol i lwyddiannau popeth yr ydym yn ei wneud. Y defnydd o’r strategaeth rheoli risg yn anghyson ar draws y portffolios. Risgiau ddim yn cael eu lliniaru yn ystod y camau trawsnewidiol neu weithrediad. Canlyniadau’n cael eu tan-gyflawni 	<ul style="list-style-type: none"> Mae’n rhaid gwneud gwelliannau pellach i’r maes hwn er mwyn sicrhau bod rheoli risg yn llwyr berthnasol i gyflawni canlyniadau ym mhopeth a wnawn. Sicrhau bod trefniadau ar waith o fewn y gofrestr risg newydd i gynnal asesiad risg o gyflawni canlyniadau. 	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu’r Fframwaith Rheoli Risg Gweithdai gyda phortffolios ar y fframwaith risg diwygiedig. 	Ar Gau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
<p>(D38,39) Ymyriadau cynllunio - sefydlu a gweithredu cylchoedd rheoli a chynllunio cadarn sy'n ymdrin â chynlluniau, blaenoriaethau a thargedau gweithredol a strategol.*</p> <p>Ymyriadau cynllunio – Ymgysylltu â budd-ddeiliaid mewnol ac allanol i benderfynu ar y ffordd orau o ddarparu gwasanaethau ac ymyriadau eraill. *</p>	<ul style="list-style-type: none"> Defnydd anghyson o ddulliau cynllunio i sicrhau y caiff canlyniadau eu cyflawni'n effeithiol. Sicrhau dealltwriaeth lawn o effeithiau negyddol a chadarnhaol wrth wneud penderfyniadau'r Cyngor. Diffyg dulliau adborth effeithiol i roi gwybod i fudd-ddeiliaid sut caiff eu barn ei hystyried: budd-ddeiliaid ddim yn cael gwybod ac felly'n llai tebygol o gefnogi'r newid gwasanaeth. Diffyg strwythurau i annog y cyhoedd i gymryd rhan. 	<ul style="list-style-type: none"> Darparu a defnyddio cyfres gynhwysol o offer a chanllawiau i sicrhau y cynhelir cynlluniau strategol a gweithredol i lywio strategaethau eraill megis y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. 	<p>Defnyddir dull systematig ar gyfer cynllunio'r gyllideb a chynhyrchu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ac uwchgyfeirio risgiau</p>	<p>Ar Gau</p>
<p>(D43) Ymyriadau cynllunio - Sicrhau bod capasiti'n bod i gynhyrchu'r wybodaeth ofynnol i adolygu ansawdd y gwasanaeth yn rheolaidd. *</p>	<p>Diffyg gwybodaeth briodol i lywio penderfyniadau polisi ac ansawdd gwasanaeth.</p>	<p>Adolygu'r wybodaeth sydd ar gael i lywio ansawdd gwasanaeth, fel rhan o'r Gweithdy Rheoli Perfformiad i Aelodau.</p>	<p>Mae gweithdai aelodau bellach wedi'u cynnal.</p>	<p>Ar Gau</p>

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
(E53) Datblygu capasiti'r endid -Datblygu a chynnal cynllun gweithlu effeithiol i wella dyraniad strategol adnoddau. *	<ul style="list-style-type: none"> • Cynaliadwyedd darpariaeth gwasanaeth. • Dyrannu adnoddau'n aneffeithiol. • Niwed i enw da yn dilyn dirywiad yn ansawdd y gwasanaeth. 	Er bod y Cyngor eisoes â chynlluniau gweithlu Portffolio unigol, mae'n rhaid cydgrynhoi'r rhain i un cynllun gweithlu'r Cyngor yn unol â'r Strategaeth Pobl.	Er fod gwaith cadarnhaol wedi'i wneud, dylid cadw'r cam hwn ar agor a sicrhau ei fod yn cael ei adolygu.	Agored
(E58) Datblygu galluedd yr endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth ac unigolion eraill – Sicrhau fod gan weithwyr fynediad at sesiwn gyflwyno addas, a bod hyfforddiant a datblygiad parhaus i gyd-fynd â gofynion sefydliadol ac unigol gweithwyr ar gael ac yn cael ei annog. *	<ul style="list-style-type: none"> • Gweithwyr yn methu ag ymgymryd â'u dyletswyddau'n effeithiol ar ôl eu recriwtio. • Gweithwyr ddim yn ymwybodol o werthoedd ac amcanion y sefydliad. • Pobl ddim yn deall newidiadau i bolisiau, technolegau, ymarferion, deddfwriaeth sy'n arwain at ddiffyg effeithlonrwydd a than-gynhyrchu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod sesiynau Cyflwyno yn cael eu cynnal yn brydlon a bod pob aelod o staff newydd yn eu mynychu. • Monitro'r broses gyflwyno gorfforaethol mewn adroddiad chwarterol i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol a'r Cabinet i fonitro effeithlonrwydd a sicrhau cydymffurfiaeth. 	Mae proses gyflwyno glir ar waith ar gyfer aelodau newydd o staff. Bydd y cam yn parhau ar agor nes y bydd proses gyflwyno gorfforaethol ac adnodd dysgu o bell mwy effeithiol ar gael.	Agored
(E64) Datblygu galluedd yr endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth ac unigolion eraill – Sicrhau bod trefniadau ar waith i gynnal iechyd a lles y gweithlu a chefnogi unigolion i gynnal eu lles corfforol a meddyliol eu hunain. *	Capasiti a galw newidiol yn cael effaith ar wytnwch y gweithlu.	Symud i'r cam nesaf yn natblygiad y Cynllun Iechyd Meddwl a Lles ar gyfer y gweithlu fel un o'r ymrwymadau o fewn y Strategaeth Pobl.	Mae gwaith cadarnhaol wedi'i wneud i ddatblygu'r cynllun Iechyd Meddwl a Lles, a bydd yn parhau i ddatblygu i gefnogi'r gweithlu cyfnewidiol a'u hanghenion.	Agored

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
<p>(F68,F69) Rheoli perfformiad – Monitro darpariaeth gwasanaeth yn effeithiol gan gynnwys cynllunio, manylu, cyflawni a chynnal adolygiad ôl-weithredu annibynnol. *</p>	<ul style="list-style-type: none"> Efallai na fydd canlyniadau yn cael eu cyflawni ar ôl gweithredu. Gwersi ddim yn cael eu dysgu na'u rhannu. 	<ul style="list-style-type: none"> Cynnwys adolygiadau ôl-weithredu yn Rhaglenni Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Craffu. Gweithio gyda chadeiryddion ac is-gadeiryddion y Pwyllgor Craffu a'r Grŵp Cyswllt i sicrhau bod risgiau a pherfformiad yn eitemau annatod o'r Rhaglenni Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu. Sicrhau y caiff risgiau eu cynnwys yn ddigonol yn adroddiadau pwyllgorau. Rhoi cyflwyniadau briff i bwyllgorau yn ymwneud â materion risg hanner awr cyn cyfarfodydd lle bo angen. 	<p>Er bod yna lawer o waith wedi'i wneud, mae angen gwneud mwy o waith i sicrhau y defnyddir dull cyson er mwyn cynnwys adolygiadau ôl-weithredu mewn Rhaglenni Gwaith i'r Dyfodol.</p>	<p>Agored</p>
<p>(F71) Rheoli perfformiad – Darparu adroddiadau rheolaidd i aelodau ac uwch-reolwyr ar ddarpariaeth gwasanaeth ac ar gynnydd tuag at gyflawni canlyniadau. *</p>	<p>Diffyg prydlondeb adroddiadau sy'n arwain at ddefnyddio gwybodaeth sydd wedi dyddio er mwyn gwneud penderfyniadau / asesu risgiau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Parhau ag adroddiadau Cynllun y Cyngor ar wybodaeth ffeithiol hanesyddol o fewn 2 fis i'r cyfnod chwarterol, ond gan gynnwys diweddariadau cyfoes o fewn yr adroddiad. Defnyddio'r data diweddaraf i lywio adroddiadau ar gyfer gwneud penderfyniadau. Cynnwys aelodau yn y pethau sy'n werth eu mesur o fewn portffolios (gweithdy Rheoli Perfformiad). 	<ul style="list-style-type: none"> Cyflwynir adroddiadau perfformiad o fewn 2 fis o ddiwedd y chwarter. Recriwtio Swyddog Data i arwain cefnogaeth i gwblhau adroddiadau 	<p>Ar Gau</p>

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor o DLIB 18/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
(F78) Rheoli Data - Sicrhau bod trefniadau effeithiol ar waith er mwyn casglu, storio, defnyddio a rhannu data yn ddiogel, gan gynnwys prosesau i sicrhau diogelwch y data personol a ddefnyddir. *	<ul style="list-style-type: none"> • Heriau cyfreithiol a dirwyon. • Torri cyfrinachedd personol. 	Parhau â phrosesau a gweithdrefnau monitro er mwyn cydymffurfio â'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, nes y bydd yn amlwg bod dulliau cyson yn cael eu defnyddio ym mhob portffolio.	Mae fframwaith effeithiol ar waith, felly i sicrhau cysondeb o ran cydymffurfiaeth, bydd y cam hwn yn parhau ar agor.	Agored
Sicrhau bod y camau gweithredu coch/sicrwydd cyfyngedig (2) cytunedig o'r adroddiadau archwilio mewnol yn cael eu rhoi ar waith.	Methiant i fynd i'r afael â'r materion rheoli a llywodraethu a gaiff eu nodi mewn gwaith archwilio	Cynllun gweithredu manwl ar waith i fynd i'r afael â'r chyllid.	Mae'r camau gweithredu coch/sicrwydd cyfyngedig o'r adroddiadau archwilio mewnol wedi cael eu rhoi ar waith.	Ar Gau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol o Gynllun y Cyngor 2018/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
<p>Cyngor Cefnogol: Argaeledd cyllid digonol i ariannu'r prif flaenoriaethau – gan gyfeirio'n benodol at y Grantiau Cyfleusterau ar gyfer yr Anabl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Y galw am DFGs ac addasiadau ddim yn cael ei ddiwallu oherwydd diffyg cyllid. • DFGs ddim yn cael eu darparu mewn dull amserol– tanberfformiad yn genedlaethol. 	<p>Ymateb i argymhellion Archwilio Mewnol ar gyfer gwella prosesau.</p>	<p>Sefydlwyd Bwrdd Goruchwyllo i adolygu a monitro cynnydd. Mae gwelliannau ar waith a thystiolaeth o brydlondeb dros y chwe mis diwethaf.</p> <p>Mae'r perfformiad wedi gwella mewn perthynas â hyn. Aethpwyd i'r afael â phob un o'r camau gweithredu ac mae'r bwrdd goruchwyllo wedi dod i ben.</p>	Ar Gau
<p>Cyngor Cefnogol: Mae llawer mwy o alw am welyau mewn cartrefi nyrsio a gofal preswyl na'r nifer sydd ar gael</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diffyg gwllâu mewn cartrefi preswyl neu gartrefi gofal yn arwain at fwy o arosiadau yn yr ysbyty • Rhagor o bwysau ar ofalwyr. • Adnoddau gofal sylfaenol yn cael eu hystyngwch fwy fyth. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r gwaith o ehangu Maryfield i gefnogi datblygiad tymor canolig y sector nyrsio ar y gweill. • Mae ail bennu cyfnodau cyflwyno cyfalaf y Gronfa Ofal Integredig er mwyn cyd-fynd â rhaglen gyfalaf y Cyngor wedi ei gytuno gan Lywodraeth Cymru. • Ffrydiau gwaith gweithredol eraill yn cynnwys datblygiad adnoddau i gefnogi'r sector, adolygiadau diagnostig ar gyfer darparwyr a Chynadleddau Gofal. 	<p>Mae'r gwaith o ehangu Maryfield i gefnogi datblygiad tymor canolig y sector nyrsio yn parhau dan gyfarwyddyd y Bwrdd Rhaglen.</p> <p>Cynhaliwyd adolygiad o'r galw a'r cyflenwad yn sgil y datblygiadau cyfalaf newydd ar gyfer y Bwrdd Rhaglen.</p> <p>Mae'r risg wedi gostwng gan fod datblygiadau ar y trywydd iawn ac nid oes pryder sylweddol am unrhyw gartref gofal. Fodd bynnag, mae'n rhaid cymryd effaith Covid-19 a'r angen i agor cartref gofal ychwanegol yn y Deri i ystyriaeth.</p>	Agored
<p>Cyngor Dysgu: Cyllid cyfyngedig i fynd i'r afael â'r ôl-groniad o waith atgyweirio hysbys a gwaith cynnal a chadw asedau Addysg ac Ieuencid.</p>	<p>Bydd adeiladwaith yr adeiladau Addysg ac Ieuencid yn parhau i ddirywio, gan arwain at gynnydd mewn materion iechyd a diogelwch ac anghydbwysedd rhwng y llefydd dros ben a'r llefydd heb eu llenwi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae arolygon o gyflwr yn parhau i ddynodi blaenoriaethau o ran buddsoddi. • Gweithredu Polisi'r Sir ar gyfer aildrefnu a moderneiddio ysgolion. 	<p>Mae'r Rhaglen Moderneiddio Ysgolion yn un o'r opsiynau strategol i fynd i'r afael â'r ôl-groniad o waith trwsio a chynnal a chadw.</p> <p>Ystyrir achosion busnes cyfalaf ar gyfer prosiectau gwella, atgyweirio a chynnal a chadw mewn ysgolion drwy broses achos busnes y Cyngor.</p> <p>Mae risg ariannol o ran cefnogi seilwaith ysgolion yn parhau.</p>	Agored

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol o Gynllun y Cyngor 2018/19	Risg	Camau Lliniaru	Sylwadau Rheolwyr	Statws Presennol
<p>Cyngor Gwyrdd: Ni fydd cyllid yn cael ei ddiogelu ar gyfer cynlluniau lliniaru llifogydd â blaenoriaeth</p>	<p>Ni fydd cynlluniau lliniaru llifogydd yn cael eu darparu gan arwain at risgiau cynyddol o niwed i isadeiledd ac amhariad cymunedol.</p>	<p>Adolygu ein dull o ariannu prosiectau cyfalaf.</p>	<p>Mae strategaeth rheoli risg lleol Sir y Fflint yn cynnwys cam gweithredu i 'nodi prosiectau a rhaglenni sy'n fforddiadwy ac yn gwneud y mwyaf o gyllid cyfalaf gan ffynonellau mewnol ac allanol.'</p> <p>Mae bwriad i gynnal adolygiad gwasanaeth i greu dull / strwythur mwy effeithiol sy'n cydbwysu'r gallu i sicrhau cyllid ar gyfer gwaith lliniaru llifogydd gan ddarparu dyletswyddau statudol dan Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr.</p> <p>Mae'n rhaid gweithredu Cynllun Systemau Draenio Cynaliadwy Strategol Newydd.</p> <p>Yn sgil pwysau cynyddol dyletswyddau statudol, mae'r statws risg yn parhau'n goch.</p>	Agored
<p>Cyngor Gwasanaethu: sy'n Maint yr her ariannol.</p>	<p>Nid oes gan y Cyngor ddigon o gyllid i fodloni ei flaenoriaethau ac ymrwymadau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Strategaeth Ariannol Tymor Canolig y Cyngor a rhaglen effeithlonrwydd. • Trafodaeth genedlaethol ar ariannu llywodraeth leol. 	<p>Fe wnaeth proses gyllidebu'r Cyngor a gwaith rheoli'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig alluogi'r Cyngor i osod cyllideb gytbwys ar gyfer 2019/20.</p> <p>Fodd bynnag, mae dyfodol cyllid y Cyngor yn parhau'n ansicr.</p> <p>Ystyriwyd y rhagolygon cychwynnol ar gyfer 2019/20 gan y Cabinet ym mis Ebrill 2019 a bydd yn parhau i gael ei fonitro'n agos.</p>	Agored

Mae'r risgiau sydd wedi cau i'w gweld mewn ysgrifen las

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw'r materion llywodraethu a strategol sylweddol a nodwyd yn ystod 2019/20?

Mae adolygiad effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor wedi nodi'r materion sylweddol canlynol a fydd angen sylw yn ystod 2019/20. Mae'r rhain wedi'u categorio fel a ganlyn:

- i) Materion Llywodraethu Cyngor Mewnol – y rhai hynny sy'n deillio o hunan-asesiadau blynyddol portffolio, y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r Pwyllgor Archwilio sy'n effeithio ar drefniadau llywodraethu mewnol y Cyngor.
SYLWER: Mae'r materion sydd wedi'u nodi â * yn golygu bod iddynt broffil uchel am waith pellach, er bod y sgôr risg yn 3 neu'n uwch.
Mae'r materion sydd wedi'u nodi â # yn dangos materion risg sydd wedi cynyddu o ran arwyddocâd, er bod ganddynt sgôr o 3 neu uwch.
- ii) Materion Cynllunio Gwelliant Strategol – y rhai hynny sydd wedi'u nodi fel rhan o'r Cynllun Gwella ar gyfer 2019/20, sy'n parhau i fod heb eu lliniaru h.y. statws risg 'Coch'.

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2019/20	Risg	Camau Lliniaru
(C29) Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy. #	<ul style="list-style-type: none">Mae disgwyliadau'r ddarpariaeth yn unol â Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol a Lles yn fwy.Cynllunio gwasanaeth yn diystyru anghenion y defnyddwyr gwasanaeth yn y dyfodol.Heriau cyfreithiol neu farnwrol.	<ul style="list-style-type: none">Rhan o adolygiad Cynllun y Cyngor 2020/21 ac adolygiad o'r Amcanion Lles presennol.Adlewyrchu o fewn y darpariaethau yn y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.Mae effaith ariannol Covid-19 ar y Cyngor yn anhysbys ar hyn o bryd.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol o Gynllun y Cyngor 2019/20	Risg	Camau Lliniaru
<p>Cyngor Cefnogol Bydd lefelau dyled yn codi os na fydd thenantiaid yn gallu fforddio talu eu rhent neu dreth y cyngor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ni fydd y Cyngor yn cael incwm yn erbyn y costau. Tenantiaid yn disgyn i fwy o gategoriâu o ddyled Cynnydd posibl mewn pobl yn cyflwyno eu hunain fel bod yn ddigartref 	<ul style="list-style-type: none"> Ymyrraeth gynnar gyda thenantiaid sy'n hawlio Credyd Cynhwysol er mwyn mynd i'r afael ag ôl-ddyledion rhent a'u hannog i dalu'r rhent. Osgoi ôl ddyledion newydd neu rai sy'n cynyddu er mwyn sicrhau y gellir osgoi digartrefedd lle bo hynny'n bosibl.
<p>Cyngor Cefnogol Mae llawer mwy o alw am welyau mewn cartrefi nyrsio a gofal preswyl na'r nifer sydd ar gael</p>	<ul style="list-style-type: none"> Diffyg gwllâu mewn cartrefi preswyl neu gartrefi gofal yn arwain at fwy o arosiadau yn yr ysbyty Rhagor o bwysau ar ofalwyr. Adnoddau gofal sylfaenol yn cael eu hymestyn fwy fyth. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r gwaith o ehangu Maryfield i gefnogi datblygiad tymor canolig y sector nyrsio ar y gweill. Mae ail bennu cyfnodau cyflwyno cyfalaf y Gronfa Ofal Integredig er mwyn cyd-fynd â rhaglen gyfalaf y Cyngor wedi ei gytuno gan Lywodraeth Cymru. Ffrydiau gwaith gweithredol eraill yn cynnwys datblygiad adnoddau i gefnogi'r sector, adolygiadau diagnostig ar gyfer darparwyr a Chynadleddau Gofal.
<p>Cyngor Cefnogol Bydd Digartrefedd yn parhau i fod yn faes o alw cynyddol oherwydd yr hinsawdd economaidd bresennol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae diffyg llety addas a sefydlog i'r rheiny sy'n derbyn budd-daliadau lles wedi arwain at oedi yn y broses o gyflawni canlyniadau cadarnhaol i gwsmeriaid. 	<ul style="list-style-type: none"> Rydym wedi derbyn cyllid yn ystod y flwyddyn i gynorthwyo â mesurau ychwanegol i ddatblygu ysgogiadau Landlordiaid o fewn y sector rhentu preifat a dechreuwyd partneriaeth strategol â HAWs ym mis Mai 2019. Mae'r ddarpariaeth gwllâu mewn argyfwng ar waith ac mae galw amdanynt. Rydym wedi recriwtio Gweithiwr Allgymorth, a gyflogir drwy Clwyd Alyn, sy'n olrhain unigolion sy'n ddigartref ac ar y stryd ac unigolion sy'n mynychu'r ddarpariaeth gwllâu mewn argyfwng.
<p>Cyngor Cefnogol Diffyg cyflenwad a chynnydd yn y gost o leoli plant gydag anghenion cymhleth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae'n fwyfwy anodd i sicrhau lleoliadau priodol i blant ag anghenion cymhleth o fewn y cyfyngiadau cyllidebol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cefnogi teuluoedd cryf drwy'r Ganolfan Cymorth Cynnar. Cefnogaeth wedi'i thargedu i deuluoedd sydd ar ffiniau gofal. Mynd i'r afael â chamfanteisio drwy'r grŵp MET (Ar Goll, Camfanteisio, Masnachu) Polisiau a dulliau i ddenu gofalwyr maeth newydd ac ymestyn y math o leoliadau a gynigir. Gweithio gyda darparwyr lleol i ail-lunio'r farchnad breswyl. Cynyddu opsiynau tai lleol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol o Gynllun y Cyngor 2019/20	Risg	Camau Lliniaru
<p>Cyngor Gwyrdd Ni fydd cyllid yn cael ei ddiogelu ar gyfer cynlluniau lliniaru llifogydd â blaenoriaeth</p>	<ul style="list-style-type: none"> Methu â sicrhau'r cyllid grant sydd ei angen gan LIC a/neu'r cyllid cyfalaf gan Gyngor Sir y Fflint er mwyn darparu cynlluniau lliniaru llifogydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu ein dull o ariannu prosiectau cyfalaf.
<p>Cyngor sy'n Gwasanaethu Maint yr her ariannol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gostyngiad yng nghyllid y Grant Cynnal Refeniw yn arwain at sefyllfa ariannol heriol i'r Cyngor a'i allu i osod cyllideb gytbwys. 	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i adolygu Strategaeth Ariannol Tymor Canolig y Cyngor i ragweld yr adnoddau ariannol fydd ar gael ar gyfer y Cyngor yn ystod y cyfnod yn seiliedig ar y wybodaeth a'r atebion sydd ar gael. Parhau i archwilio atebion cenedlaethol a lleol er mwyn mynd i'r afael â'r bwlch yn y gyllideb.
<p>Cyngor sy'n Gwasanaethu Ariannu gwasanaethau a gaiff eu harwain gan y galw a phwysau chwyddiannol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cyflwyno gostyngiadau i wasanaethau neu dod â gwasanaethau i ben. Cynyddiadau uchel i lefelau Treth y Cyngor. 	<ul style="list-style-type: none"> Lobio cenedlaethol am ragor o gyllid ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru, gan gynnwys mynegeo dyfarniad cyflog a gytunir yn genedlaethol, cynyddiadau i alw a newidiadau deddfwriaethol a gytunir yn genedlaethol. Sicrhau gymaint o arbedion effeithlonrwydd cynllunio busnes â phosibl o Bortffolios a chynyddiadau i ffioedd a thâl.
<p>Cyngor sy'n Gwasanaethu Bodloni Targedau Mewnol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Effaith ar sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod sy'n cael effaith ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. 	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu arbedion effeithlonrwydd yn ystod y flwyddyn a mynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion. Adolygu incwm a gwariant i sicrhau fod rheolaeth ariannol yn gadarn. Adolygu hyn ar y Bwrdd Rhaglen ac uwchgyfeirio yn ôl yr angen.
<p>Cyngor sy'n Gwasanaethu Costau darparu gwasanaeth cynyddol a galw cynyddol am rai gwasanaethau</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae'n bosibl na fyddwn yn gallu darparu gwasanaethau neu efallai na fyddwn yn gallu gosod cyllideb gytbwys a chyfreithlon. 	<ul style="list-style-type: none"> Monitro cyllidebau'n rheolaidd. Uwchgyfeirio meysydd sydd mewn perygl ariannol cynyddol, megis costau a galw cynyddol. Ceisio cyllid cenedlaethol ychwanegol ar gyfer unrhyw gynyddiadau i ffioedd chwyddiannol a meysydd sydd â galw uchel am y gwasanaeth. Her gan yr adran gyllid am gamau lliniaru o fewn y gwasanaeth.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol o Gynllun y Cyngor 2019/20	Risg	Camau Lliniaru
		<ul style="list-style-type: none"> • Strategaethau atal i leihau'r galw. • Adroddiadau rheolaidd i Dîm y Prif Swyddog/Cabinet/Cyngor.
<p>Cyllid Corfforaethol Dyledion cynyddol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cynnydd yn lefel y ddyled sy'n ddyledus i'r Cyngor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn parhau i gasglu incwm a byddwn ond yn cynnig hyblygrwydd pan fo trethdalwyr, tenantiaid, cwsmeriaid a busnesau'n gofyn i ni am gefnogaeth. • Rydym wedi dechrau cymryd camau gorfodi 'meddal' i ymdrin â threthdalwyr a thenantiaid sy'n mynd i ddyled ac heb gysylltu â ni, a byddwn yn anfon y casgliad cyntaf o lythyrau atgoffa ddiwedd mis Mai/dechrau mis Mehefin. • Ni allwn gymryd camau gorfodi llawn nes y bydd yn dderbyniol i ni wneud hynny. • Bydd yn rhaid cymryd y risg hon i ystyriaeth wrth adolygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.
<p>Cyllid Corfforaethol Diffyg arian wrth gefn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Y broblem o ddiffyg arian wrth gefn yn parhau yn dilyn y cam ymateb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atal gordddefnydd o'n harian wrth gefn drwy gynyddu ein ceisiadau grant i Lywodraeth Cymru i dderbyn addaliad am yr arian a wariwyd yn sgil yr argyfwng ac i adennill incwm a gollwyd.
<p>Cyllid Corfforaethol Effaith y diffyg arian wrth gefn ar ein gwytnwch ariannol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Y diffyg arian wrth gefn ac effaith hynny ar wytnwch ariannol y Cyngor yn arwain at ddiffyg arian i gynnal cam adfer hir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yn rhaid cymryd y risg hon i ystyriaeth wrth adolygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

Ardystiad

Mae'r adolygiad yn rhoi sicrwydd cyffredinol bod trefniadau Cyngor Sir y Fflint yn parhau i gael eu hystyried yn addas at y diben yn unol â gofynion y fframwaith llywodraethu ar gyfer Awdurdodau Lleol yng Nghymru.

Mae cyfleoedd i gynnal a datblygu trefniadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u nodi drwy'r adolygiad hwn. Rydym yn addo ein hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion hyn dros y flwyddyn i ddod a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnodwyd ar ran Cyngor Sir y Fflint

Colin Everett - Prif Weithredwr

Y Cyng. Ian B Roberts – Arweinydd y Cyngor

**Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol Cyngor Sir y Fflint
Prif Rwymedigaethau Statudol ac Amcanion Sefydliadol**

Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith

Sicrhau gonestrwydd ac ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid

Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Penderfynu ar yr ymriadau sydd eu hangen i wneud y mwyaf o gyflawniad y canlyniadau arfaethedig

Datblygu galluedd y Cyngor, yn cynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion yndo

Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol cyhoeddus cryf

Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol

Datganiad sicrwydd

Mae Llywodraethu Corfforaethol yn cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliannau a gwerthoedd sy'n arwain ac yn rheoli Cyngor Sir y Fflint ac sy'n eu gwneud yn atebol i, yn peri iddynt ymgysylltu â, a lle bo hynny'n briodol, yn peri iddynt arwain eu cymunedau

**Dogfennau Cyhoeddus
Allweddol: Adolygiad /
Cynhyrchiad Blynyddol**

**Dogfennau Allweddol: Adolygiad
/ Cynhyrchiad Ad-hoc**

**Prosesau sy'n Cyfrannu Monitro
Rheoleiddio**

- Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adroddiad Cyllid Alldro Blynyddol
- Adroddiad Perfformiad Blynyddol
- Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Strategaeth Gyfalaf a Chynllun Rheoli Asedau
- Cod Llywodraethu Corfforaethol
- Cod Ymarfer Caffael Moesegol
- Rheolau Gweithdrefn Contractau
- Strategaeth Ddigidol
- Rheoliadau Ariannol
- Cynllun y Cyngor
- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
- Cynllun Lwfans Aelodau
- Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu
- Strategaeth Pobl
- Cynlluniau Busnes Portffolio
- Cynllun Lles Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
- Datganiad Cyfrifon
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Cofrestr Risg Strategol
- Strategaeth Rheoli'r Trysorlys
- Adroddiad Archwilio Blynyddol

- Cynllun gwaith gwrth-dwyll
- Cynlluniau Parhad Busnes
- Egwyddorion Cyfathrebu
- Cyfansoddiad
- Polisi Diogelu Data
- Polisiau Cydraddoldeb ac Amrywiaeth
- Polisiau AD
- Polisiau Iechyd a Diogelwch
- Protocol Archwilio Mewnol/Allanol
- Polisiau TG
- Cod Ymddygiad Aelodau
- Cod Ymddygiad Swyddogion
- Strategaeth Gaffael
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol
- Safonau'r Gymraeg
- Polisi Codi Pryderon

- Arfarnu a Goruchwyllo
- Rheoli Presenoldeb
- Pwyllgor Archwilio.
- Adroddiadau Monitro Cyllideb
- Canmoliaeth, Sylwadau a Chwynion
- Llywodraethu Corfforaethol
- Iechyd a Diogelwch Corfforaethol
- Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor
- Cyfarfodydd y Cyngor
- Ymgysylltu ac Ymgynghori
- Archwilio Allanol
- Gwefan CSyFf
- Hyfforddiant Sefydlu
- Adroddiadau Arolygiaeth
- Archwilio Mewnol
- Swydd-ddisgrifiadau
- Pecynnau Cymorth Rheolwyr
- Hyfforddiant Aelodau
- Swyddog Monitro
- Hunan-asesiadau Partneriaeth
- Rheoli Perfformiad
- Rheoli Risg
- Fframwaith Craffu
- Cyflwyniad staff
- Newyddlen Eich Cyngor